

T.C
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI

**İLKÖĞRETİM 6. SINIF MATEMATİK DERS KİTAPLARININ ÖĞRETMEN
VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ**

Ercan YÜKSEL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA/2010

T.C
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI

**İLKÖĞRETİM 6. SINIF MATEMATİK DERS KİTAPLARININ ÖĞRETMEN
VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ**

Ercan YÜKSEL

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Perihan Dinç ARTUT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA/2010

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından İlköğretim Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Yrd. Doç. Dr. Perihan DİNÇ ARTUT
(Danışman)

Üye: Yrd. Doç. Dr. Kamuran TARIM

Üye: Yrd. Doç. Dr. Ahmet DOĞANAY
ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduğunu onaylarım.

...../...../.....

Prof. Dr. Azmi YALÇIN
Enstitü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ÖZET

İLKÖĞRETİM 6. SINIF MATEMATİK DERS KİTAPLARININ ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Ercan YÜKSEL

Yüksek Lisans Tezi, İlköğretim Anabilim Dalı
Danışman: Yrd. Doç. Dr. Perihan DİNÇ ARTUT
Ocak 2010, 102 Sayfa

Bu araştırmanın amacı, 2008-2009 eğitim-öğretim yılında Adana ili genelinde okutulmakta olan ilköğretim 6. sınıf matematik ders kitabı ve ders kitabına yardımcı materyallerin (öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabı), teknik tasarım ve düzenleme; içerik; dil ve anlatım ile ölçme-değerlendirme özellikleri bakımından öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesidir.

Veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından, öğretmen ve öğrenci anket formları hazırlanmış olup bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Anketler, Adana ili merkez ilçeleri olan Çukurova, Sarıçam, Seyhan ve Yüreğir ilçelerinde bulunan 20 ilköğretim okulunda 49 matematik öğretmeni ve 535 öğrenciye uygulanmıştır.

Araştırma bulgularına göre öğretmen ve öğrencilerin 6. sınıf matematik kitabı ve yardımcı materyallerinin teknik tasarım ve düzenleme konusunda yeterli görüşlere sahip olduklarının, bunun yanı sıra içerik, dil ve anlatım ve ölçme değerlendirme gibi özellikler açısından bu iki grubun da kısmen yetersiz görüşlere sahip oldukları tespit edilmiştir.

Araştırma sonucunda öğretmen ve öğrencilerin matematik ders kitabını kısmen yeterli bulmadıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrıca matematik ders kitabının daha kaliteli baskı ve cilde daha renkli ve eğlenceli hale getirilmesinin yanı sıra bireysel çalışmalara olanak veren daha geniş konu anlatımlarına daha fazla örnek ve alıştırmaya yer veren bir kitap olmasını istedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Matematik, Ders Kitabı, Öğretmen Kılavuz Kitabı, Öğretim Programı, İlköğretim

ABSTRACT**THE EVALUATION OF THE SIXTH GRADE MATHEMATICS TEXTBOOKS
OF THE PRIMARY EDUCATION ACCORDING TO THE VIEWS OF THE
TEACHERS AND STUDENTS****Ercan YÜKSEL****Master Thesis; Department of Primary Education****Supervisor: Asst. Prof. Dr. Perihan Dinç ARTUT****January 2010, 102 pages**

The purpose of this research is to determine the sixth grade mathematics textbooks and auxiliary materials (i.e student workbook and teacher's guide book) which are used at primary schools in Adana during the 2008-2009 educational year. The textbooks are examined with the features of physical appearance, content, language and expressions and evaluations.

The teacher and the student questionnaire forms were prepared by the researcher for collecting the data and the research has been performed in Survey Model. The questionnaires were applied by 49 teachers and 535 students at 20 primary schools in Çukurova, Sarıçam, Seyhan ve Yüreğir districts of Adana.

According to the indications of this research, the teachers and the students have the same opinion about the physical appearance of the sixth grade mathematics textbooks and auxiliary materials. On the other hand, both of these groups do not definitely settling something about the other features of textbook, such as content, language and expressions and evaluations.

In the lights of the research they are concluded that teachers and students find the mathematics textbook insufficient; they prefer the mathematics textbook having good quality printing and binding, more enjoyable and colorful. Besides, they want to use such a mathematics textbook that having extensive lecturing, lots of examples and practices that enable them to make individual studying.

Keywords: Mathematics, textbooks, teacher's guide book, primary education.

ÖNSÖZ

Ders araç ve gereçleri, eğitim öğretimin sağlıklı ve eksiksiz yürütülebilmesi için en önemli argümanlardır. Bunların en büyük katkısı ise edinilen bilgilerin kalıcı olmasını sağlamasıdır. Bu bakımdan ders kitaplarının niteliği onun işlevini yerine getirebilmesi için oldukça önemlidir. Çünkü ders kitapları eğitim ve öğretim araçlarının en başta gelenidir. Bu açıdan bakıldığında ders kitaplarının öğretmen ve öğrenci görüşleri alınarak değerlendirilmesi bu kitapların işlevini arttıracaktır.

Bu araştırmada, Adana ili genelinde okutulan ilköğretim 6. sınıf matematik ders kitabının, öğrenci çalışma kitabının ve öğretmen kılavuz kitabının, öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi yapılmıştır. Araştırmada elde edilen bulguların Alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırma altı ana bölümden oluşmuştur. Araştırmanın birinci bölümünde problem cümlesi, araştırmanın amacı, önemi, sayıtlar, sınırlılıklar ve tanımlar ele alınmıştır. İkinci bölümde kuramsal açıklamalar ve ilgili araştırmalar, üçüncü bölümde araştırmanın yöntemi sunulmuştur. Dördüncü bölümde araştırmadan elde edilen bulgular ve bulgulara yönelik yorumlara, beşinci bölümde ise sonuç, tartışma ve önerilere yer verilmiştir.

Araştırmanın başlangıcından bitimine kadar değerli görüş ve eleştirileri ile beni yönlendiren çok değerli danışman hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Perihan DİNÇ ARTUT'a, bu tezin hazırlanmasındaki katkılarından dolayı Yrd. Doç Dr. Kamuran TARIM'a ve Yrd. Doç Dr. Ahmet DOĞANAY'a, anketlerin analizinde yardımını esirgemeyen Yrd. Doç Dr. Gülsen KIRAL'a teşekkür ederim.

Ayrıca araştırmanın uygulama aşamasının gerçekleştirilmesine katkıda bulunan Sayın Okan ÇİFTÇİ'ye, değerli zamanlarını ayırarak ilgi ve yardımlarını esirgemeyen tüm idarecilere öğretmenlere ve öğrencilere teşekkür ederim.

Çalışmalarında bana destek olan, her zaman moral veren sevgili babam Mustafa YÜKSEL'e ve annem Gülsüm YÜKSEL'e, her an her yerde destek ve sabırlarıyla

yanımda olan biricik eşim Yrd. Doç Dr. Güzin YÜKSEL'e ve kızlarım İrem ve Gülsün'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Adana, Ocak 2010

Ercan YÜKSEL

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	xii
EKLER LİSTESİ.....	xiii

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem.....	2
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Sayıtlılar.....	4
1.5. Sınırlılıklar.....	5
1.6. Tanımlar.....	5

BÖLÜM II

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Matematik Eğitimi.....	6
2.1.1. İlköğretim Programında Matematiğin Yeri.....	8
2.2. Ders Kitabı ve Ders Kitabına Yardımcı Materyaller.....	9
2.3. Ders Kitaplarının Kullanımı ve Eğitimdeki Önemi.....	10
2.4. Ders Kitabının Nitelikleri.....	11
2.4.1. Ders kitabının Biçimsel(Teknik, Tasarım ve Düzenleme) Özellikleri.....	14
2.4.2. Ders kitabının İçerik Özellikleri.....	15
2.4.3. Ders kitabının Dil ve Anlatım Özellikleri.....	17
2.4.4. Ders kitabının Ölçme-Değerlendirmeye İlişkin Özellikleri.....	18

2.5. Matematik Öğretiminde Ders Kitapları.....	19
2.6. İlgili Alıştırmalar.....	19
2.6.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	19
2.6.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	22

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli.....	25
3.2. Evren ve Örneklem.....	25
3.3. Veri Toplama Araçları.....	27
3.3.1. Öğretmen Anket Formu.....	27
3.3.2. Öğrenci Anket Formu.....	28
3.4. Verilerin Toplanması.....	28
3.5. Verilerin Analizi.....	29

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Ders Kitabının Teknik, Tasarım ve Düzenleme Bölümüne Yönelik Bulgular.....	31
4.1.1. Ders Kitabının Teknik, Tasarım ve Düzenleme Bölümüne Yönelik Öğretmenlerin Görüşlerine Ait Bulgular.....	31
4.1.2. Ders Kitabının Teknik, Tasarım ve Düzenleme Bölümüne Yönelik Öğrencilerin Görüşlerine Ait Bulgular.....	34
4.2. Ders Kitabının İçerik Bölümüne Yönelik Bulgular.....	35
4.2.1. Ders Kitabının İçerik Bölümüne Yönelik Öğretmenlerin Görüşlerine Ait Bulgular.....	35
4.2.2. Matematik Ders Kitabının İçerik Bölümüne Yönelik Öğrencilerin Görüşlerine Ait Bulgular.....	40
4.3. Ders Kitabının Yardımcı Materyallerinin İçerik Bölümüne Yönelik Bulgular.....	42
4.3.1. Öğrenci Çalışma Kitabının İçerik Bölümüne Yönelik Öğretmenlerin Görüşlerine Ait Bulgular.....	42

4.3.2. Öğrenci Çalışma Kitabının İçerik Bölümüne Yönelik Öğrenci Görüşlerine Ait Bulgular.....	44
4.3.3. Öğretmen Kılavuz Kitabının İçerik Bölümüne Yönelik Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular.....	46
4.4. Ders Kitabının Dil ve Anlatım Bölümüne Yönelik Bulgular.....	47
4.4.1. Ders Kitabının Dil ve Anlatım Bölümüne Yönelik Öğretmenlerin Görüşlerine Ait Bulgular.....	47
4.4.2. Ders Kitabının Dil ve Anlatım Bölümüne Yönelik Öğrencilerin Görüşlerine Ait Bulgular.....	49
4.5. Ders Kitabının Ölçme ve Değerlendirme Bölümüne Yönelik Bulgular.....	50
4.5.1. Ders Kitabının Ölçme ve Değerlendirme Bölümüne Yönelik Öğretmenlerin Görüşlerine Ait Bulgular.....	50
4.5.2. Ders Kitabının Ölçme ve Değerlendirme Bölümüne Yönelik Öğrencilerin Görüşlerine Ait Bulgular.....	52
4.5.3. İlköğretim 6. sınıf Matematik Öğretmen Kılavuz Kitabının Ölçme ve Değerlendirme Bölümüne Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri.....	53
4.6. Matematik Ders Kitabının Geliştirilmesine Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine İlişkin Bulgular	55
4.6.1. Matematik Ders Kitabının Geliştirilmesine Yönelik Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulgular	55
4.6.2. Matematik Ders Kitabının Geliştirilmesine Yönelik Öğrenci Görüşlerine İlişkin Bulgular	58

BÖLÜM V

TARTIŞMA

5.1. Ders Kitabının Teknik, Tasarım, Düzenleme Bölümüne İlişkin Tartışma.....	62
5.2. Ders Kitabının İçerik Bölümüne İlişkin Tartışma.....	63
5.3. Ders Kitabının Dil ve Anlatım Bölümüne İlişkin Tartışma.....	67
5.4. Ders Kitabının Ölçme ve Değerlendirme Bölümüne Yönelik Tartışma.....	68
5.5. Ders Kitabının Geliştirilmesi Konusundaki Önerilere Yönelik Tartışma.....	69

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar.....	70
6.1.1. Ders Kitabının Teknik, Tasarım ve Düzenlemesine Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinden ortaya çıkan sonuçlar.....	70
6.1.2. Ders Kitabının ve Yardımcı Materyallerin İçeriğine Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinden Ortaya Çıkan Sonuçlar.....	71
6.1.2.1. Ders Kitabının ve Yardımcı Materyallerin İçeriğine Yönelik Öğretmen Görüşlerinden Ortaya Çıkan Sonuçlar.....	71
6.1.2.2. Ders Kitabının ve Yardımcı Materyallerin İçeriğine Yönelik Öğrenci Görüşlerinden Ortaya Çıkan Sonuçlar.....	73
6.1.3. Ders Kitabının Dili ve Anlatımına Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinden Ortaya Çıkan Sonuçlar.....	74
6.1.4. Ders Kitabının ve Yardımcı Materyallerin Ölçme ve Değerlendirme Bölümüne Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinden Ortaya Çıkan Sonuçlar.....	75
6.1.5. Ders Kitabının Geliştirilmesine Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinden Ortaya Çıkan Sonuçlar.....	76
6.2. Öneriler.....	76
KAYNAKÇA.....	77
EKLER.....	86
ÖZGEÇMİŞ.....	102

TABLOLAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitabının Teknik, Tasarım ve Düzenleme Bölümüne Yönelik Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler.....	31
Tablo 2. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitabının Teknik, Tasarım ve Düzenleme Bölümüne Yönelik Öğrenci Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler.....	34
Tablo 3. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitabının İçerik Bölümüne Yönelik Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler.....	36
Tablo 4. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitabının İçerik Bölümüne Yönelik Öğretmen Görüşlerine Ait En Olumlu % Değerleri.....	38
Tablo 5. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitabının İçerik Bölümüne İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler.....	40
Tablo 6. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Öğrenci Çalışma Kitabının İçerik Bölümüne Ait Betimsel İstatistikler.....	42
Tablo 7. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Öğrenci Çalışma Kitabının İçerik Bölümüne Yönelik Öğrenci Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler.....	45
Tablo 8. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Öğretmen Kılavuz Kitabının İçerik Bölümüne Yönelik Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler.....	46
Tablo 9. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitabının Dil ve Anlatım Bölümüne Yönelik Öğretmen görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler.....	48
Tablo 10. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitabının Dil ve Anlatım Bölümüne Yönelik Öğrenci görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler.....	49
Tablo 11. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitabının Ölçme ve Değerlendirme Bölümüne Yönelik Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler.....	51
Tablo 12. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitabının Ölçme ve Değerlendirme Bölümüne Yönelik Öğrenci Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler.....	52
Tablo 13. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Öğretmen Kılavuz Kitabının Ölçme ve Değerlendirme Bölümüne Yönelik Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler.....	54
Tablo 14. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitaplarının Geliştirilmesi için Öğretmen Önerilerine Ait Frekans Değerleri.....	55
Tablo 15. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitaplarının Geliştirilmesi için Öğrenci Önerilerine Ait Frekans Değerleri.....	59

EKLER LİSTESİ

	Sayfa
Ek 1. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitaplarının Değerlendirilmesi Araştırması ÖğretmenAnketi.....	86
Ek 2. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitaplarının Değerlendirilmesi Araştırması ÖğrenciAnketi.....	95
Ek 3. Onay Belgesi.....	100
Ek 4. Uygulama Yapılan Öğretmen Anket Formlarının Adana İli Çukurova, Sarıçam, Seyhan ve Yüreğir İlçelerine Bağlı Resmi İlköğretim Okulları.....	101

BÖLÜM I

GİRİŞ

Son yıllarda teknoloji ve bilimdeki baş döndürücü gelişmeler ve yayılmalar eğitim ve öğretimi etkileyen faktörleri de o derece geliştirmeye zorlamıştır. Özellikle, öğrenme-öğretme sürecinde “bağımsız öğrenme”, “bireysel farklılıklar”, “günlük hayatla ilişkilendirme” gibi kavramların önem kazanması (Ornstein ve Hunkins, 1998), öğretim programlarının eğitim ve teknolojiye ilerlemeleri yansıtacak ve toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yeniden yapılandırılmasını zorunlu kılmaktadır (Demirel, 2004).

Bloom (1998)’a göre öğrenci okuma, fen bilimleri ya da matematik ile ilgili belli bir görüşle doğmaz. Okul yaşantıları içinde böyle bir görüş kazanır. Öğrencilerin okuldaki öğrenmelerinde gözlenen farkların nedeninin büyük ölçüde doğuştan getirilen özellikler değil, çevresel etkenler olduğu gözlenmektedir.

İlköğretim, okumayı sevme ve iyi okuma alışkanlığı kazanmada başlangıç dönemidir. Bu nedenle ilköğretim çağındaki çocuklar için yazılacak ve basılacak kitapların niteliğine büyük özen gösterilmelidir (Kılıç, Atasay, Tertemiz, Seren, Ercan, 2001).

Ders kitapları, bir ders içinde kullanılan ve o dersin süreç içinde gelişmesine, o dersin bilgi ve uygulamaya, yaşama dönük açılımında rol oynayan temel araçlardır. Hazırlanışlarında ve düzenlenmelerindeki sürekli denetimlilik özelliği, olgunlaşma ve geliştirilme yolunda geçirdikleri süreçlerin çok sayıda olması, titiz ve özenli çalışma gerektirici nitelikleri yönünden emek ve işlevsel değeri yüksek, kalıcı birer ürün olma özelliğini taşırlar (Güçlü, Topses, Yel, Korkmaz, Çakmak, Köksal, Albayrak, 2001).

Basılı materyaller, en eski ve en yaygın biçimde kullanılan eğitim kaynaklarından biridir. Basılı materyallerin en önemli avantajı, bireyin bir bilgiyi defalarca tekrar etmesine ve bağımsız çalışmasına olanak sağlamasıdır. Ders kitabı, bireyler, aileler, toplum ve ulus üzerinde bıraktığı etkilerden dolayı eğitim ve öğretimin en önemli öğelerinden birisidir (Ataman, Çalık, Akyol, Özmen, Çakmak, Kaşar, Temur, 2001).

Ders kitapları öğretimde öğretmenin belli bir strateji ve bilgi kronolojisini en iyi şekilde kullanmasını sağlar. Bundan dolayı günümüzde okutulan ders kitaplarının tasarımı, içeriği, dil ve anlatımı, görselliği ve sağlamlığı öğretmen ve öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde basılmalıdır. Bunun yanı sıra kitaplar, öğrenciler açısından da çok yararlı materyallerdir. Kitap sayesinde öğrenci, öğretmenin anlattıklarını, istediği zaman, istediği yerde ve istediği tempoda tekrar etme imkanına kavuşur (Küçükahmet, 2000).

Kitaplar, öğrenciye öğrenme yaşantıları sunabilmeli, bu konuda rehberlik etmelidir. Bu da öğrencilerin mümkün olduğunca çok ve değişik etkinliklere yönltilmesi ile sağlanabilir. Ders kitaplarında konu ya da ünite başlangıcında öğrencilerin dikkat ve ilgisini o konuya çekmek, onları istekli kılarak hazırlamak, ünite sürerken davranışın kazandırılması aşamasındaki öğrenme yaşantılarını sunmak ve ünite sonunda kontrolü sağlamak ve pekiştirmeyi sağlamak amaçlarıyla öğrencinin gözlem, deney ve araştırma yapmasına ve belli sonuçlara kendi kendine ulaşmasına fırsat verilmelidir (Kaptan,1999).

1.1 Problem

Yaşadığımız çağın etkileri sonucu bireylerin yaşantılarında değişiklikler olması; onları yarınki hayata hazırlamayı amaçlayan eğitim programlarında da değişiklikler yapılmasını gerektirmektedir (Albayrak ve Aydın, 2001). Dünyada 1990 sonrasında teknolojik gelişmelerin hızlanması, dünden bugüne, her üretimin yenisini daha kalitelisini ortaya çıkarmaktadır. Yeni buluşlar birbirini izlemektedir. Bilimsel bulgular, bir zamanlar değişmez doğrular olarak kabul ettiğimiz bilgilerin zamanla yanlış olduğunu kanıtlamakta, bilgi birikimimize zamanla yeni bilgiler eklenmektedir (Ceyhan ve Yiğit, 2005, 56).

Dünyada eğitimdeki ve öğretimdeki sistem ve uygulamaların gelişerek değişmesi, ülkemizde de yakından takip edilerek bu değişime ayak uydurulmaktadır. Eğitim ve öğretimdeki bu gelişmelerden ders kitapları da etkilenmiştir. Bundan dolayı ülkemizde matematik öğretimi deneyimlerinden ve gelişmiş ülkelerin matematik programlarından yararlanılarak hazırlanan ve yürürlükte olan 2005 ilköğretim programı ülkemizde tüm okullarda uygulanmaya başlatılmıştır. Bu uygulamayla birlikte yeni

programa uygun geliştirilmiş ders kitapları hazırlanarak Milli Eğitim Yayınevi tarafından basılmış; öğretmen kılavuzu öğrenci ders kitabı ve öğrenci çalışma kitabı olmak üzere üç çeşit kitap tüm ilköğretim okullarına ücretsiz olarak öğrenci ve öğretmenlere dağıtmaya başlanmıştır.

Yıllardır çeşitli kesimler tarafından dile getirilen, hükümet programlarında ve kalkınma planlarında yer alan çeşitli nedenlerden dolayı bir türlü uygulamaya konulmamış olan bu proje amaç analizi iyi yapıldığında ve uygulamada meydana gelebilecek problemler giderildiğinde son derece olumlu bir projedir. Ancak, ülkemizde bu tür projelerin uygulanması son derece zor ve riskli olduğundan geçtiğimiz yıllar içerisinde eğitimde reform niteliği taşıyan ve diğer bazı ülkelerde çok başarılı olmuş çeşitli projelerin uygulamaya konulduğu, ancak bunların etkin bir şekilde uygulanamayarak başarısız oldukları görülmüştür (Bayrakçı, 2005). Bundan dolayı değiştirilen ilköğretim programında yaşanan sorunların ve bununla çok yakın ilişkisi olarak değiştirilen ders kitaplarının noksanlıklarını belirleyebilmek ve bu noksanlıkların giderilerek eğitim ve öğretimi daha kaliteli ve kalıcı seviyeye getirebilmek ölçüsünden ders kitapları ile ilgili çalışmaların yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu araştırmada 2005 ilköğretim matematik programına uygun olarak hazırlanan matematik ders kitaplarının ve bu ders kitaplarına yardımcı materyallerin öğretmen ve öğrenci görüşleri açısından değerlendirilmesi ve oluşacak sorunların giderilebilmesi için önerilerin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Dolayısıyla araştırmanın problem cümlesi, “İlköğretim 6. sınıf matematik ders kitaplarının değerlendirilmesine yönelik öğretmen ve öğrenci görüşleri nelerdir?” biçimindedir.

1.2 . Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın genel amacı ilköğretim 6. sınıf matematik öğretmenleri ve 6. sınıf öğrencilerinin Milli Eğitim Yayınevine ait ilköğretim 6. sınıf Matematik Ders Kitabı ve bu ders kitabının yardımcı materyallerine ait genel görüşlerini ortaya koymaktır..

Bu genel amaç göz önüne alınarak aşağıda belirtilen sorulara cevap aranmıştır.

1. İlköğretim 6. sınıf öğretmenlerin kullandıkları ders kitabına ait ;
 - a. Teknik, tasarım ve düzenleme ile ilgili,
 - b. İçerik ile ilgili,

- c. Dil ve anlatım ile ilgili
 - d. Ölçme ve değerlendirme ile ilgili görüşleri nelerdir?
2. İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin kullandıkları Matematik ders kitabına ait;
 - a. Teknik, tasarım ve düzenleme ile ilgili,
 - b. İçerik ile ilgili,
 - c. Dil ve anlatım ile ilgili
 - d. Ölçme ve değerlendirme ile ilgili görüşleri nelerdir?
 3. İlköğretim 6. sınıf öğretmenlerin ilköğretim 6. sınıf Matematik ders kitaplarının geliştirilmesine yönelik önerileri nelerdir?
 4. İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin ilköğretim 6. sınıf Matematik ders kitaplarının geliştirilmesine yönelik önerileri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Öğrencilerin istenilen düzeyde matematik öğretimini alabilmeleri için birtakım unsurların bir arada bulunması gerekir. Bu unsurlardan en önemlilerinden birisi de öğretmen ve öğrencilerin sınıf ortamında birlikte takip ettikleri ders kitaplarıdır. Bundan dolayı öğretmen ve öğrencilerin ders kitaplarına yönelik görüş ve tutumlarını belirtmeleri, ders kitaplarının kullanılabilirliğinin değerlendirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Ayrıca ders kitaplarının yeni olması ve 6.sınıf matematik ders kitaplarının değerlendirilmesi ile ilgili araştırmaların sınırlı olması sebebiyle bu araştırmanın yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

1.4. Sayıtlılar

Araştırma aşağıdaki sayıtlılara dayalı olarak gerçekleştirilmiştir:

1. Araştırma için seçilen okulların Adana ili Çukurova, Sarıçam, Seyhan ve Yüreğir ilçelerinde bulunan ilköğretim okullarını temsil ettiği varsayılmaktadır.
2. Araştırmacı tarafından sunulan ankete, öğretmen ve öğrencilerin içten ve yansız cevap verdiği varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. 2008-2009 öğretim yılında Adana ilindeki ilköğretim okullarında okutulan ilköğretim 6. sınıf Matematik ders kitabı ve ders kitabına yardımcı materyalleri ile sınırlıdır.
2. Adana ili Çukurova, Sarıçam, Seyhan ve Yüreğir ilçelerinde bulunan resmi ilköğretim okulları ile sınırlıdır.
3. Araştırma, örnekleme alınan ilköğretim 6. sınıf matematik öğretmenleri ve öğrencileri ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Matematik: Matematik, insan yeteneklerinin ortaya çıkarılmasında, yönlendirilmesinde sistemli ve mantıklı bir düşünce alışkanlığının kazandırılmasında amaç ve insanın tüm etkinliklerinde kullanılan bir araçtır (Bulut, 1988).

Ders Kitabı: Ders kitapları, eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek üzere öğrencinin öğrenme yaşantılarına kaynaklık eden öğretim materyallerinden biridir (Yanpar Şahin ve Yıldırım, 1999).

Öğretmen Kılavuz Kitabı: Öğretmen Kılavuz Kitabı; ilgili öğretim programlarında yer alan hedef ve açıklamalar doğrultusunda dersin öğrenilmesini kolaylaştıracak ve öğrencilerin yeteneklerinin gelişmesine yardımcı olacak çeşitli örnek, alıştırmalar, okuma kaynakları ve diğer etkinlikleri kapsayan, öğretmenlerin yararlanması için hazırlanan eserdir (MEB, 2004).

Öğretim: İçsel bir süreç ve ürün olan öğrenmeyi destekleyen ve sağlayan dışsal olayların planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi sürecidir (Sungur, 2005, 397).

Öğretim Programı: Okulda ya da okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimi ile ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneğidir. (Demirel, 2003, 6)

BÖLÜM II

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR BÖLÜMÜ

2.1. Matematik Eğitimi

Matematik, hem bilimde hem de günlük yaşamamızda kullandığımız önemli bir araçtır. Bu aracı etkili bir şekilde kullanabilenler her iki alanda, başkalarına kıyasla daha başarılı olmaktadır. Diğer taraftan çeşitli uluslararası kuruluşlar yazılı ve sözlü iletişim becerilerinin yanında, sayısal becerileri ve problem çözmeyi temel öğrenme ihtiyaçları arasında saymışlardır. Bu öneminden dolayı matematik, ilköğretimin başından hatta okulöncesi eğitimden itibaren bütün okul programlarının vazgeçilmez dersleri arasında olmuştur. Ülkemizde ilköğretimin temel amacı, bireyleri hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır. Her ikisi için de etkili akıl yürütme, eleştireci düşünme ve problem çözme gerekli zihinsel becerileridir. Bu becerilerin geliştirilmesinde matematiğin önemli bir yeri vardır. Bu önem, ilköğretimde rol alan herkese matematik eğitimi yönünde önemli sorumluluklar yüklemektedir.

Matematik, bilimde olduğu kadar günlük yaşamımızdaki problemlerin çözülmesinde kullandığımız önemli araçlardan biridir. Bu öneminden dolayı matematikle ilgili davranışlar ilköğretimin başından yüksek öğretim programlarına kadar her düzeyde ve her alanda yer alır. Ülkemizde, ilköğretimin, biri öğrencilere hayat için gerekli olan temel becerilerin kazandırılması; diğeri, orta öğretime öğrenci hazırlaması olmak üzere iki temel görevi vardır. İlköğretimde kazandırılacak temel beceriler, genel olarak temel öğrenme ihtiyaçları olarak adlandırılabilir. Temel öğrenme ihtiyaçları, insanların akılcı ve bilgili kararlar almalarına, fırsatlardan yararlanmalarına, sosyal ve doğal çevrede meydana gelen değişikliklere uyum sağlamalarına, kendilerine ve diğer insanların yararına olacak durumlarda inisiyatif kullanmalarına imkân sağlayacak bilgi ve becerilerdir (WCEFA, 1990). Bu genel tanım operasyonel hale getirilirse, temel öğrenme ihtiyaçlarından biri, çocuğun toplumda yaşayabilmesi için gerekli beceri ve tutumları geliştirmek; diğeri de, ona bilişsel becerileri kazandırmak olduğu söylenebilir. Bilişsel beceriler arasında, ana dilini etkili biçimde kullanma; sayısal beceriler arasında da, işlem becerileri, sayıları ve işlemleri yeni durumlara uygulayabilme ve problem çözme geniş bir yer kaplar. Sayısal becerilerle işlem

becerilerinin geliştirilmesi matematiğin konusudur. Bir konu alanındaki davranışların kazanılmasında öğrencilerin özellikleri kadar bu alanın yapısal özellikleri de rol oynar. Konu alanının davranışları bu yapısal özelliklere uygun olarak çıkarılmaz ve öğretim faaliyetleri buna göre düzenlenmezse beklenen başarının elde edilmesi zorlaşır, hatta bazı hallerde imkânsızlaşır. (Baykul, 2001)

Bloom, akademik benlik ile okul başarısı arasındaki ilişki üzerine yapılan araştırmalardan şu sonuçları elde etmiştir: Belli bir dersle ilgili yaşantılar arttıkça, bu dersle ilgili duyuşsal özellikler ile başarı arasındaki korelasyon yalnız fen ve matematik derslerinde artmaktadır (Bloom, 1995). Matematik dersi öğretiminde büyük zorlukların yaşandığı ve sıklıkla öğrenciler tarafından olumsuz görüşler bildirilen bir derstir. Matematik öğretmeni adaylarının matematiğe yönelik olumlu görüşler geliştirmelerinin matematik dersinin hedeflerinden biri olduğu, matematik öğretmenlerinin, matematik öğretmeni adaylarının matematiğe karşı ilgi ve sevgilerinin matematik başarısı üzerinde etkili olduğu belirtilmektedir (Aşkar, 1988). Matematiğin bilimsel ilerlemede her alan için bir başvuru kaynağı olması, matematiksel düşünmenin öneminin artması, hemen hemen tüm öğretim programlarında matematik dersinin az ya da çok yer almasından da anlaşılmaktadır. Matematik öğretiminde verimliliğin nasıl artırılacağı, öğrenmeye ayrılan zaman, zor konuların nasıl öğrenileceği tartışma konusu olmuştur. Matematikten daha fazla yararlanmak için arayışlar başlamış ve dikkatler matematik konularına ve öğretim sürecine yönelmiştir (Altun, 2002).

Türkiye’de matematik öğretiminin gerekliliği toplumun büyük çoğunluğu tarafından tartışmasız olarak kabul edilmektedir. Ancak ülkemizde ilk ve orta öğretim okullarındaki öğrencilerin en çok başarısız olduğu derslerin başında matematik gelmektedir (Tıras,1999). Bu başarısızlığın nedeni matematiğe ilişkin olumsuz tutum, matematik kaygısı ve özellikle öğretmen tutumu gibi problemlerin çözümleri için araştırmalar yapılmalıdır. Matematik öğretim programlarında beklenen başarının sağlanabilmesi, her şeyden önce etkili bir programa, öğretim elemanının akademik başarısına ve öğrenci niteliğine bağlıdır. Dolayısıyla programın başarısında, öğrencinin başarısı, programa ilişkin görüşleri ve duyuşsal özellikleri göz ardı edilmemesi gerekir. Matematik öğretmen adaylarının matematik dersinin öğretim şekline ilişkin görüşleri, program geliştirme çalışmalarına ve akademik elemanlara programın uygulanmasında olumlu katkılar sağlayabilir.

2.1.1. İlköğretim Programında Matematiğin Yeri

Bir düşünce sistemi olarak tanımlanan matematiğin diğer ögesi önermelerdir. Önermelerin ifade ettiği hükümler genel olarak doğru veya yanlış olabilir. Ancak matematik, doğru hüküm ifade eden önermelerle uğraşır. Bazı önermelerde belirtilen fikirlerin doğruluğu ispatlanmadan kabul edilir, örneğin, iki nokta arasındaki en kısa yolun bu iki nokta arasındaki doğru parçasının uzunluğu olduğu aksiyomu 2500 yıldan beri ispatlanmamaktadır; bu önerme doğru olarak kabul edilir. Bazı önermelerin ispatına gerek duyulur; önermede belirtilen fikrin doğruluğu ancak ispat yapıldıktan sonra kabul edilir. Birinci türdeki önermelere aksiyom, ikinci türdekilere de teorem adı verilir. Teoremlerin doğrulukları, tahmin ve sezgi ile görülebilir. Ancak tahmin ve sezginin insanları yanıltabileceği ihtimaline karşılık her durum için doğru oldukları, mantık kurallarıyla ispatlanır ve doğruluğu bundan sonra kabul edilir. Teoremlerin ispatında, tanımsız elemanlar, tanımlar, aksiyomlar ve daha önce ispatlanmış teoremlerden yararlanır. (Baykul, 2001)

Bu yapıların ve ilişkilerin oluşturulup geliştirilmesi sezgiyi gerektirir. Sezgi, hayal gücü, tümevarımcı düşünme ve şaşırtıcı düşünme süreçlerini kapsar. Tümevarımcı düşünme, olayları tek tek gözleyip bunlar arasındaki ilişkileri görme ve bu ilişkilerden genellemelere ulaşma sürecidir. Şaşırtıcı düşünme ise, fikirlerin ansızın akla gelmesi, bir konuda başkalarından farklı fikirler ortaya koyma süreci olarak açıklanabilir. Matematiğin bu yapısı öğrencilere ilkokuldan itibaren onların seviyelerine uygun olarak sezdirilmeli; öğrencilerde, matematiğe değer verme, onu takdir etme duyguları (davranışları) geliştirilmelidir. (Baykul, 2001)

Yapısı hakkında kısa açıklama gösteriyor ki, matematikte keşfetme ve yaratma süreci önemlidir. İlköğretimde, öğrencilerde keşfetme sürecinin geliştirilmesi, matematik derslerinin önemli hedefleri arasında yer almalı; bu sürecin geliştirilmesi için gayret gösterilmelidir. Keşfetme sürecinde sezgiden ve tahminden yararlanmanın büyük yeri vardır. Matematikteki prensiplerin öğrenciler tarafından ilk defa bulunuyormuşçasına görülmesi ve sezilmesi; problemlerin, öğrencilerin kendi görüş ve sezgişleri yoluyla çözülmesi; problemlerin çözümünde, çözümden çok bu çözümdeki sürecin (düşünme yolunun) geliştirilmesi, matematik öğretiminde matematiğin yapısı yönünden göz önüne alınacak önemli hususlar arasında yer alır. (Baykul, 2001)

Baykul (2001)'a göre, öğrencilerde keşfetme sürecinin geliştirilmesi, onların her birini birer bilim adamı veya matematikçi olacak şekilde yetiştirme değil, ilke ve prensiplerin öğrencilerin kavramalarına yardım edilmesi ve çalışmalarda ilke ve prensiplerin hazır verilip ezberletilmesi yerine, onları kendilerinin bulmalarını sağlayacak bir öğretim yöntemine başvurulması anlamındadır. Unutulmamalıdır ki, ilköğretim matematiğindeki prensip ve ilkeler zihinsel gelişimi normal olan öğrencilere bu yolla kazandırılabilir. Bu bağlamda, matematik öğretiminde işe koşulacak öğretim modelinin genellikle buluş ve kılavuzlanmış sunuş yollarıyla öğretim olması gerektiği ifade edilebilir.

2.2. Ders Kitabı ve Ders Kitabına Yardımcı Materyaller

Ders kitapları, öğretmen ve öğrenci arasında üstlendikleri köprü görevi ile her tür okul sisteminde önemli bir yere ve öneme sahiptirler. Öğretmen ve öğrenci ikilisi, eğitimin olmazsa olmaz iki bileşenidir ve eğitimin niteliği de kuşkusuz ki bu iki ana bileşenin niteliklerinden çokça etkilenir. Öğretim programı, ders kitabı, okul binası, dersliklerin donanımı, öğrenme ortamı ve bu ortamda yer alan destekleyici personel, yardımcı malzeme ve çevre, eğitimin niteliğini etkileyen ikinci plandaki unsurlardır. Bunların içinde ders kitabına yüklenen görev, öğretmenin olmadığı durumlarda onun görevini üstlenmek suretiyle öğrenciye bilgi vermek ve çalışmalarını yönlendirmektir. Ders kitabının öğretmen cephesinden görünümü, dersin okutulduğu sınıf için programlanmış olan ders içeriğini sırayla sunmak suretiyle içeriğin düzenli, aşamalı, eksiksiz verilmesini sağlayan, öğrencilere verilecek ödevleri önemli ölçüde içeren güçlü bir araç olmasıdır. Bu işlevi dikkate alındığında önemi, özellikle deneyimsiz öğretmenler için açıkça ortadadır (Altun ve diğ., 2004).

Öğrenme etkinlikleri, ilköğretim programlarında yapılan değişikliklere kadar, öğretim programında yer alan hedef, içerik, öğretme-öğrenme süreçleri ve değerlendirme etkinlikleri kapsamında öğretmenin hazırladığı ders programı ile belirlenir ve uygulamaya konulurdu. Ancak 2005–2006 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanan yenilenen ilköğretim programları ile beraber öğrencilere kazandırılacak kazanımlar, öğretmenlere bir kolaylık ve eğitimde standart sağlamak amacıyla ilgili ders için hazırlanan öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan etkinlik planları içinde belirlenen yöntem ve tekniklerle öğretme-öğrenme sürecinde

kazandırılmaya çalışılmaktadır. Öğrenme etkinliklerinin uygulanmasında, değerlendirilmesinde ve geliştirilmesinde öğretmen kılavuz kitabının ve öğrenci ders kitabının bu hususta büyük önemi vardır.

2.3. Ders Kitaplarının Kullanımı ve Eğitimdeki Önemi

Türk ulusunu çağdaş bir toplum haline getirmede en önemli rol eğitim kurumlarına düşmektedir. Eğitim kurumlarındaki ilk basamak ise ilköğretimdir. İlköğretim, eğitim süreci içinde en önemli öğretim kademesi olma özelliğini taşımaktadır. İlköğretimin bireyin yetişkin yaşamında alacağı görevler için hazırlanmasında önemli bir rolü vardır. İlköğretim kademesinde kazanılan bilgi ve beceriler diğer öğretim kademelerinde kazanılacak beceriler için temel oluşturmaktadır (Gürkan ve Gökçe, 1999, 3). Eğitim sistemleri içindeki eğitim kurumlarının ve bu kurumların başlangıcında yer alan ilköğretimin, istendik davranışlarla donanmış bireyler yetiştirmesi, uygulanan eğitim programlarına bağlıdır. Eğitim programı, eğitimde amaçların gerçekleştirilmesinde temel araç olarak gösterilebilir. Öğrencide istenilen davranış değişikliklerini oluşturmak, öğretim sırasında dikkatini toplamak, ilgisini artırmak ve devam ettirmek amacıyla çeşitli eğitim araçlarının kullanıldığını görmekteyiz. Bu eğitim araçlarının en önemlisinin “ders kitapları” olduğunu söyleyebiliriz. Eğitim ve öğretim etkinliklerinin planlanmasında, uygulanmasında, değerlendirilmesinde ve geliştirilmesinde ders kitabının önemli rolü vardır. Kitap, sınıfta öğretmen ve yazı tahtasından sonra en sık başvuru alan bir araçtır (Alkan, 1995, 126). Ders kitapları, eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek üzere öğrencinin öğrenme yaşantılarına kaynaklık eden öğretim materyallerinden biridir. Yaygın olarak kullanılan hatta birçok durumlarda tek öğretim materyalidir (Yanpar Şahin ve Yıldırım, 1999, 53). Öğretme ve öğrenme sürecinde özellikle planlı eğitim uygulamalarında öğrencilerin neler öğrenebileceğini ve öğretmenlerin ise neler öğreteceğini önemli ölçüde belirleyen temel kaynak durumundaki ders kitapları, hem formal hem de informal eğitim etkinliklerine yönelik kararlar üzerinde önemli etkilere sahiptir. Okul programının amaçlarının gerçekleşmesinde de önemli bir rol üstlenirler (Tertemiz, Ercan ve Kayabaşı, 2001, 1).

Yapılan incelemeler ve araştırmalar, Türkiye’de ders kitaplarının temel bilgi kaynakları olarak kullanıldığını göstermektedir (Tertemiz, Ercan, Kayabaşı, 2001). Tor

(2003)'un Türkiye'de yaptığı bir araştırma da bunu açık olarak göstermektedir. Tor'un yaptığı araştırmaya göre ilköğretim 6., 7., 8. sınıf öğrencilerinin ödevlerini yaparken yararlandıkları kaynaklar arasında ilk sırayı ders kitapları almaktadır. Bunu sırasıyla ansiklopediler, yardımcı ders kitapları, bilgisayar ve eğitim CD'leri almaktadır.

Ders kitapları, öğrencinin, dolaylı olarak da toplumun bilimsel ve sanatsal düzeyini yükseltir, onları çağdaş eğitim düzeyine ulaştırır. Bilimsel düzeyin yükseltilmesi bireyi çözümleyici, toplumu ise esnek ve gelişmelere açık duruma getirir. Sanatsal düzeyin yükseltilmesi bireye ve topluma yaratıcı, hoşgörülü, çağdaş olma olanağı verir (Kula, 1988, 101).

Öğretim sırasında, öğrencilerin neleri öğreneceği ve öğretmenlerin neleri öğreteceğini önemli ölçüde etkileyen ders kitapları, sınıf içi öğrenme etkinliklerine yönelik kararlar üzerinde de önemli etkilere sahiptir (Kılıç ve Seven, 2002, 19). Okulda yapılan öğrenme ve öğretme süreçlerinde kullanılan eğitim araçları arasında ders kitapları “tamamlayıcı öğretim materyalleri” arasında yer alır. Öğretimde, öğretmenin en önemli yardımcısıdır. Öğretmenlerin ve yetişkinlerin öğrenme yaşantılarına kaynaklık eden bir araçtır (Çalık, 2001, 1).

2.4. Ders Kitabının Nitelikleri

İlköğretim, okumayı sevme ve iyi okuma alışkanlığı kazanmada başlangıç dönemidir. Bu nedenle ilköğretim çağındaki çocuklar için yazılacak ve basılacak kitapların niteliğine büyük özen gösterilmelidir (Kılıç, Atasay, Tertemiz, Seren, Ercan, 2001).

Ders kitapları, öğretim programlarında yer alan konulara ait bilgileri planlı ve düzenli bir biçimde inceleyip açıklayan, bilgi kaynağı olarak öğrenciyi dersin hedefleri doğrultusunda yönlendiren ve eğiten temel bir ortamdır. Ders kitapları, öğretim sürecinin vazgeçilmez araçları olan tamamlayıcı öğretim materyalleridir.

Ders kitaplarının bu çok yönlü işlevinin farkına varılması üzerine, kitapların yazımı ve seçimi önem kazanmış ve öğretmen yetiştiren lisans ve lisansüstü programlara son yıllarda “Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi” adıyla 3 kredilik bir ders

konmuştur. Bu çalışma bu dersin kapsamında yapılmış bir çalışmadır. Ülkemizde lise ile üniversite arasında kurumla_ an dersaneler için üretilen test kitaplarının, liselerdeki ders kitaplarının yerini almakta olduğu kaygısı birçok eğitimci tarafından paylaşılmaktadır. Eğer bu kaygı haklı ise eğitim sisteminin bundan ciddi zararlar görmesi söz konusu olabilir. Araştırma sonuçlarının, problemi daha açık olarak ortaya koyması ve geleceğe dönük tedbirler almada bunlardan yararlanılması beklenmektedir. Ders kitaplarının okunmasında öğretmenin tavrı çok önemlidir. Öğretmen öğrencisini teşvik etmiyorsa, kitabın okunması olasılığı çok azdır. Bunun için de öğretmenin kitabı beğenmesi ve en önemlisi kitabı benimsemesi gerekir. (Altun, Arslan, Yazgan, 2004)

Yalın (1996)'a göre öğretmen, dersin amaçlarını, öğrencilere uygulanacak testleri, öğretim stratejilerini ve ödevleri, kullanılan ders kitaplarına göre belirlemektedir. Buradan ders kitaplarının öğretmene sınıf içi öğretme öğrenme faaliyetlerinde kılavuzluk ettiği görülmektedir. Ders kitaplarının özellikle, ilköğretimde önemi daha da büyüktür. Bu nedenle ilköğretim çağındaki çocuklar için yazılacak ve basılacak kitapların niteliği ön plana çıkmaktadır (Kılıç ve diğerleri, 2001). Bu bağlamda ders kitapları, öğretme-öğrenme sürecinin vazgeçilmez ve en çok kullanılan görsel araçlarıdır (Demirel, 1999; Binbaşıoğlu, 1995). Zaten Demirel ve Kıroğlu (2005)'nin yaptığı tanımlamada da ders kitaplarının, bir öğretim programında yer alan hedef, içerik, öğretme-öğrenme süreçleri ile ölçme değerlendirme boyutlarına uygun olarak hazırlanmış öğretim materyali olduğu söylenmektedir. Bu da öğretmenlerin neden ders kitaplarını öğretme-öğrenme süreçlerinde temel kaynak ve kılavuz olarak kullandıklarını göstermektedir.

Kılıç ve Seven (2002) günümüz yaşam şartlarında kitle iletişim araçlarının yetişkinlere ve çocuklara sunduğu görsel bombardımana dikkat çekerek eğitimde de var olan ve giderek artan verimlilikten bahsederler. Bu durumda ders kitaplarının bu şartlara uyarak çağdaş anlayışa uygun hazırlanmasının önemine değinirler. Coşkun (2005), bu hususta kitapların içerik ve görsel unsurlar açısından niteliğinin önemli olduğunu belirtmiştir.

Bir kitabın ders kitabı olarak kullanılmasının nedenlerini Taş (2007) üç nedene bağlamıştır. Bu nedenlerden ilki ders kitaplarının ilgili dersin öğretim programına uygun olarak organize edilmesidir. İkinci neden, ders kitaplarının birer öğretim

materyali olarak kullanılmalıdır. Üçüncü neden de ders kitaplarının kullanım rahatlığı, programa göre içeriğin izlenmesinin ve ödevlendirmesinin kolay olmasıdır. Buradan hareketle ders kitaplarının hazırlanmasında öğretim programına bağlı kalınmasının gerekliliği ve görsel düzen, tasarım, fiziksel yapı, içerik, dil ve anlatım gibi özellikler göz önünde bulundurulmasının gerekliliği görülmektedir.

Kitapların, ders kitabı, kaynak kitap, el kitapçığı, kılavuz kitap gibi pek çok çeşitleri vardır. Kitaplar, öğretimde öğretmenin gücünü daha iyi kullanmasına ve daha sistematik sunmasına imkan verir; ancak öğretmen, derste kitabın tutsağı olmaması gerektiğini bilmelidir. Bu bağlamda, sınıfın öğretmeni kitabın yazarı değil kendisidir. Öğretmenler, dersleriyle ilgili olarak, öğrencilerine bir ya da daha fazla kitap önerebilirler; ancak öğrencilere önerilecek kitapların ilgi çekici olmalarına özen gösterilmelidir. Öğrenciler, günlük dille yazılmış, kısa cümle ve paragraflı, uygun resimlerle süslü kitapları okumaktan hoşlanırlar. Öğrencilerden kolaylıkla bulamayacakları ya da alamayacakları kitapları sağlamalarını istemek onları zor durumda bırakacaktır. Kitaplar, öğrenciler açısından da çok yararlı materyallerdir. Kitap sayesinde öğrenci, öğretmenin anlattıklarını, istediği zaman, istediği yerde ve istediği tempoda tekrar etme imkanına kavuşur. Özellikle öğrenme güçlüğü olan öğrenciler için ders kitabı, sözel öğretimin yarattığı boşluğu doldurma imkanı vermesi bakımından önemlidir (Küçükahmet, 2000).

Bir yazılı materyalin (ders kitabı, ders notları, kılavuz kitaplar, okul gazetesi, bildiriler, v.s.) öğretim etkililiği özellikle üç temel değişkene bağlıdır: (1) materyalin okunabilirlik düzeyi, (2) materyalin içeriği ve (3) materyalin tasarımı (düzenlenmesi, dış görünümü). Yazılı materyaller, görünüm tasarımı açısından ele alındığında, herhangi bir mesajın asarımı ile ilgili bütün ilkeler yazılı materyallerin tasarımı için de geçerlidir (Yalın, 1999). Ders kitaplarının fiziksel standardı, Türk Standartları Estitüsü'nün 1992 yılında çıkardığı TS 10220 standardı ile belirlenmiştir. Öğretim sürecinde ders kitaplarının hazırlanmasındaki temel ilke; kitapların öğretim programında belirlenen davranışları yani; bilgi, beceri ve özellikleri öğrencilere kazandıracak faaliyetleri içermesi ve bu faaliyetlere rehberlik edici nitelikte olmasıdır.

Kitaplar, öğrenciye öğrenme yaşantıları sunabilmeli, bu konuda rehberlik etmelidir. Bu da öğrencilerin mümkün olduğunca çok ve değişik etkinliklere

yöneltilmesi ile sağlanabilir. Ders kitaplarında konu ya da ünite başlangıcında öğrencilerin dikkat ve ilgisini o konuya çekmek, onları istekli kılarak hazırlamak, ünite sürerken davranışın kazandırılması aşamasındaki öğrenme yaşantılarını sunmak ve ünite sonunda kontrolü sağlamak ve pekiştirmeyi sağlamak amaçlarıyla öğrencinin gözlem, deney ve araştırma yapmasına ve belli sonuçlara kendi kendine ulaşmasına fırsat verilmelidir (Kaptan, 1999).

2.4.1. Ders Kitabının Biçimsel (Teknik, Tasarım ve Düzenleme) Özellikleri

Günlük yaşantıda kitap özel bir ürün şekli olup, kitap okuma ise tüketim faaliyetlerinin özel bir türüdür. Bu bakımdan kitap, diğer ürünlerle karşılaştırıldığında özel bir alanda değerlendirilebilir. İnsanlar kitabı eğlenmek, boş zamanlarını değerlendirmek, bilgi edinmek gibi farklı amaçları yerine getirmek için okumaktadır. Günümüzde ürün olarak kitapların okuyucularına en iyi biçimde hazırlanmasında biçimsel ve tasarımsal üstünlüklerden yararlanıldığı görülür. Ürünün tasarımı okuyucu algılamalarını etkilemekte, nihayetinde kitaba karşı olumlu tutumlar ortaya çıkabilmekte ve ürün olarak kitap, satın alma niyetine dönüşebilmektedir. Bundan dolayı ürün geliştirme konusunda yapılan araştırmaların büyük çoğunluğu tüketici veya okuyucu perspektifinden değerlendirilmektedir. Kitap tüketicilerine en uygun ürünlerin sunumu için, okuyucu bakış açısını ortaya koyan modern yaklaşımlar büyük önem taşır. Bu bakımdan, kitap okumayı etkileyen unsurların belirlenmesi yayıncılar için de çok önemli bir konudur (Kurulgan ve Argan, 2006, 231).

Her yıl yeni isimli binlerce kitap basılıp okuyucuların ilgi ve dikkatine sunulmaktadır. Örneğin, Türkiye’de Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerine göre 2006 yılında yaklaşık 35 bin kitap basımı yapılmıştır. Avrupa ülkelerindeki ise bu sayı ortalama 50 bin civarındadır (2006 yılında, 2007). Basılan kitap sayısının çokluğu, tüketicinin kitaba dikkatini çekmeye yönelik yoğun bir rekabeti de beraberinde getirmektedir (D’Astous, Colbert ve Mbarek, 2006, 134).

Argan, Argan ve Kurulgan (2008) araştırmalarında biçimsel özelliklerin okuyucuların kitap okumaya yönelik tutum faktörleri üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmayı amaçlanmışlardır. Bu bağlamda, okuyucuların kitap tercihlerinde etkili olan

biçimsel veya dışsal olarak nitelendirilebilecek unsurları ortaya koyan faktörleri belirleyen çalışma, kitap üretiminin taraflarına da yeni açılımlar sağlayabilecektir.

Kitapların biçimsel özellikleri kitap okuma üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Örneğin; kitabın puntoları ile şekiller, resimler ve açıklayıcı bilgiler içermesi ya da okuyucunun kitap içinde bulmak istediği konu veya dizin hakkında ayrıntılı bilgiler vermesi, kitap okumayı ve anlamayı etkileyecek belirgin özelliklerdir. Kitapların biçimsel özellikleri bir kitabın dikkat çekmesini ve tercih edilmesini etkilerken, aynı zamanda okuma esnasında okuyucuya bazı olumlu veya olumsuz deneyimler yaşatabilmektedir. Örneğin, satır aralığının az olması, yazı puntolarının küçük veya çok büyük olması okumayı etkilemektedir. Bu açıdan kitabın biçimsel özellikleri, okuyucunun, okumaya yönelik tutumlarını etkileme gücüne sahiptir. Bu bağlamda bir kitabın biçimsel özelliklerine ilişkin tutumun, biçimsel özellikler hakkındaki olumlu ve olumsuz tüm düşünce, duygu ve davranışlardan oluştuğunu söylemek mümkündür. Sonuç olarak; biçimsel özelliklere ait tüketici tutumlarının olumlu olması, kitabın tercih edilmesi ve okunması üzerinde etkili olabilmektedir.(Argan ve diğ., 2008)

Görsel özelliklerinin analizi, kitaptaki resimlerin, yazının grafik unsurlar olarak ve daha çok boyut, renk, tipografi, yazı türü gibi özelliklerinin grafik ve estetik açısından değerlendirilmesidir (Kuzu, Akbulut ve Şahin, 2007).

2.4.2. Ders Kitabının İçerik Özellikleri

Bir ders kitabının en önemli bölümü içeriğidir. Ders kitapları dersin öğretim programlarının gerçekleştirilmesinde bir araç olduğu için ders kitaplarının hazırlanmasında dikkat edilmesi gereken en önemli nokta, dersin öğretim programıdır (Duman, Karakaya, Çakmak, Eray ve Özkan, 2001, 11).

Milli eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED) tarafından geliştirilen program geliştirme modelinde, ders kitabında yer alan ünitelerin, konuların ve alt başlıkların sıraya konması belirtilirken, içerik düzenlemede; konuların basitten karmaşığa doğru sunulması, ön şart nitelikteki bilgilerin öne alınması, bütünden parçaya doğru gidilmesi, kronolojik sıraya göre düzenlenmesi, kolaydan zora, somuttan soyuta, olaylardan kavram ve genellemelere,

yakından uzağa doğru gidilmesine dikkat edilmesi gerektiği belirtilmiştir (Tertemiz, Ercan, Kayabaşı, 2004, 44-45).

Widdowsan'a (1978) göre; ders kitabı matematik öğretiminin vazgeçilmez bir parçasıdır ve çok az öğretmen meslek yaşamında ders kitabı kullanmamaktadır. Yapılan araştırmalar herhangi bir seviye ve konudaki sınıf içi eğitimin %67-90 oranında sadece ders kitabı uygulamalarından oluştuğunu ortaya koymuştur(. Tyson ve Woodward, 1989., Woodward ve Elliot, 1990, Muth ve Alvermann, 1992). Weiss (1987); matematik derslerinde ders kitabını kullanma ölçeğinin %90 civarında olduğunu ifade etmektedir. Yürütülen araştırmaların çoğu yaygın olarak ders kitaplarının okullarda, özellikle matematik derslerinde kullanıldığını göstermektedir(Muth ve Alvermann, 1992). The Trends in International Mathematics and Science Study (TIMMS) sonuçlarına göre; öğretmenler hangi konunun öğretilceğine karar verirken öğretim programlarından yararlanırlarken, konunun öğrencilere nasıl sunulacağına karar verme aşamasında ise ders kitaplarını başlıca yazılı kaynak olarak kullandıklarını belirtmişlerdir(Beaton, ve diğ., 1996). Yine içerikle ilgili bazı kararlarda öğretmenlerin kullandıkları ders kitaplarında çeşitlilik olduğu da görülmektedir(Schmidt ve diğ., 1987., Fremann ve Porter 1989).

Genellikle kitap değerlendirmede içerik analizi çoğunlukla kitap içeriklerin incelenmesi ve karşılaştırılması eksik ve yanlışların, olumlu ve olumsuz yönlerin tespit edilmesi çalışmalarını içermektedir.

Işık (2003) ise; ilköğretim 7. sınıf matematik ders kitaplarının içeriğinin güncel olarak sunulmadığını, problem kurmayı ve çözmeyi geliştirecek gerçek yaşam durumlarına yeterince yer verilmediğini, öğrenci ilgisini çekecek etkinliklerin yeterli olmadığını, öğrencilerin matematik dersinde zorlanmalarında ders kitabının etkisinin olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.

Matematik bir soyutlama bilimidir ve matematiksel bilgiler çoğunlukla soyut olduğundan bu tür bilgilerin diğer kaynaklardan temin edilmesi oldukça zordur (Altun ve diğ., 2004). Matematiğin içeriğindeki bu soyutluk öğretim sürecinde de bir takım sıkıntıları beraberinde getirmekte ve öğrencilerin çoğu matematik derslerinde başarısız olmaktadır. Matematik derslerindeki başarısızlığın nedenleri arasında; ders

kitaplarındaki ifadelerin karmaşık ve anlaşılabilir oluşu, verilen örneklerin günlük yaşamla ilişkilendirilememesi gibi faktörler bulunmaktadır (Özgen,1993, Göze, 1999, Işık, 2003).

Yalın (1996) yaptığı araştırmada Talim ve Terbiye Kurulu'nun onayından geçen altı ilköğretim yedinci sınıf Millî Coğrafya ders kitabını şema kuramına göre yardımcı unsurlar ve metin tutarlılığı açılarından değerlendirmiştir. Erdoğan (1999) tarafından yapılan araştırmada çocuklara yönelik bir inceleme yapılmamış, yalnız Türkiye'de 1996–1998 yıllarında yayımlanan 286 çocuk kitabı 25 ölçüte göre analiz edilmiştir. Şahin (2001) liselerde okutulmakta olan lise 1. sınıf matematik ders kitaplarını değerlendirmiştir. Değerlendirme amacıyla öğretmen ve öğrenci görüşlerini almıştır. Keleş (2001) fizik ders kitaplarını değerlendirme ölçeği geliştirerek fizik öğretmenleriyle mülâkatlar yapmıştır. Coşkun (2002) yılında polis eğitim kurumlarında okutulan inkılâp tarihi ders kitaplarının içerik analizi yapmıştır. Bu başlık altında Türkiye Cumhuriyeti'nin tarihsel gelişimini incelenmiştir.

Özkara (2006) yaptığı çalışmayla Öğrenci Çalışma Kitaplarında yer alan etkinlikleri, Türkçe Programında geçen yazma kazanımlarını karşılayıp karşılamadığını araştırmıştır. Bedir ve Demir (2006) Türkçe Ders Kitaplarını içerik, dil ve anlatım, değerlendirme ölçütleri açısından değerlendirmiştir.

Genellikle kitap değerlendirmede içerik analizi çoğunlukla kitap içeriklerin incelenmesi ve karşılaştırılması eksik ve yanlışların, olumlu ve olumsuz yönlerin tespit edilmesi çalışmalarını içermektedir. Görsel özelliklerinin analizi ise, kitaptaki resimlerin, yazının grafik unsurlar olarak ve daha çok boyut, renk, tipografi, yazı türü gibi özelliklerinin grafik ve estetik açısından değerlendirilmesidir (Kuzu, Akbulut ve Şahin, 2007).

2.4.3. Ders Kitabının Dil ve Anlatım Özellikleri

Ders kitaplarının hazırlanmasında dil ve anlatım açısından göz önünde bulundurulması gereken en önemli husus, öğrenci seviyesine uygun, konu dizini iyi sıralanmış ve anlaşılır olmasıdır. Bir ders kitabı öğrenciler tarafından yararlanılabilir olduğu ölçüde nitelikli kabul edilir(Altun ve diğ., 2004). Öğretmen ise, ders kitabını

tanınmalı ve ondan nasıl yaralanılabileceğini öğretmeli, ders vermeden önce bazı unsurları ve ayrıntıları gözeterek anlatacağı dersleri hazırlamalıdır. Öğretmen ne kadar deneyimli olursa olsun, okutacağı matematik konularıyla ilgili öğretim materyallerini dikkatlice incelemeli, ders kitabının öğretme amaçlarını analiz etmeli, önemli ve güç noktaları belirleyip yaratıcı düşünme yeteneklerini geliştiren etmenleri bulmalıdır. Ayrıca kitaptaki bütün alıştıırma problemlerini çözüp, her birinin problem çözmeye kazandırdığı temel bilgiyi bulmalıdır(Ersoy, 1998).

2.4.4. Ders Kitabının Ölçme-Değerlendirmeye İlişkin Özellikleri

Ders kitaplarında yer alan soruların çeşitleri değişik olmalıdır. Bilgi düzeyini ölçen sorular yanında, kavrama, uygulama vs. sorularını içermelidir. (Yanpar ve Yıldırım, 1999,48).

Ders kitapları öğrencilerin gelişim seviyesine uygun ödev ve etkinlikler içermelidir. Öğrencilerin öz değerlendirme yeteneklerini ve sürekli gelişme motivasyonlarını geliştirmek üzere ölçme-değerlendirme fırsatları sunmalıdır. (Argüden, 2003).

Tertemiz ve diğerleri (2004) bir ders kitabının yeterlilik gösterebilmesi için olması gereken özellikler şunlardır:

- Öğrencinin derse ilgisini artırması
- Konuların amaçlarını açıkça ortaya koyması,
- Öğrencinin ilgisini dersin önemli bölümlerine yönlendirilmesi,
- Bilginin depolanması için yarar sağlaması,
- Yeterince örnek ve uygulamaya yer verilmesi,
- Öğrenciyi bilgi ve becerilerini geliştirmek için özendirilmesi,
- Öğrenciye problemi anlamayı ve çözmeyi öğretmesi,
- Öğrencinin kendini değerlendirmesi için seçenekler sunması,
- Öğrenciyi, benlik, iç kontrol, çalışma vb. yönlerden gelişmeye özendirilmesi beklenmektedir.

2.5. Matematik Öğretiminde Ders Kitapları

Braswell ve diğ.(2001) çalışmalarında, gelişmekte olan ülkelerde ders kitaplarının başarıyı olumlu etkilediğini, gelişmiş ülkelerde bir etkisinin olmadığını rapor etmişlerdir.

Akyüz (2006) araştırmasında öğretmen anketinde haftalık matematik öğretim süresinin yaklaşık yüzde kaçının matematik ders kitabına bağlı olduğu sorulmuştur. Türkiye modelinde ders kitabına dayalı öğretimin matematik başarısını olumlu etkilediği bulunmuştur. Kitaplar, internet ve öğretmen sıkıntısı olduğu durumlarda bilgiye ulaşmada önemli kaynaklardır. Dolayısıyla kitapların içeriği ve bilgiyi sunma şekilleri oldukça önemlidir. Ders kitaplarının içeriği, öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirecek nitelikte hazırlanmalıdır. Kitaplar, öğretmenlere sınıf içinde uygulayabilecekleri, öğrencileri bilgiyi keşfetmeye yönlendirecek etkinlikler sunmalıdır.

2.6. İlgili Araştırmalar

Ders kitapları bir öğretim programının soyut hedeflerinin somut yansıması olduğu gibi, sınıf içi öğretimi büyük ölçüde etkileyen ve yönlendiren bir öğretim aracı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda eğitim araçları içerisinde önemli bir yere sahip olan ders kitaplarının uygun nitelikte olması gerekir. Ders kitaplarının esas belirleyici özelliklerinin başında onların öğrenciler için düzenlenmiş olmaları daha sonra ise ayrıntılı bilgi verme, bilgiler arasındaki ilişkileri açıklama, öğrenciye bildiklerini tekrar ettirme, pekiştirme gibi özelliklere sahip olması gerekir. (Yılmaz ve diğ., 1998). Ekonomik, kültürel ve siyasi gelişim düzeyleri ne olursa olsun ders kitapları tüm ülkelerin eğitim ortam ve süreçlerinde, etkileri farklı olmakla birlikte belirleyici bir rol oynamakta, aynı zamanda bir ülkenin matematik kültürünün yansıtıcısı olarak görülmektedir(Harries ve Sutherland, 1998).

2.6.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Yılmaz'ın (1996) "İlkokul Beşinci Sınıf Ders Kitaplarının Kelime ve Cümle Kadrosu" başlıklı çalışmasında, ilkokul beşinci sınıflarda kullanılan kitaplardan ikisi, kelime ve cümle kadrosu açısından incelenmiştir. Beşinci sınıf öğrencilerinden alınan

kompozisyonlar da Türkçe'yi doğru kullanma açısından değerlendirilmiştir. Cümle uzunluklarının öğrencilerin düzeyine uygun olmadığı, ders kitaplarında yazım kuralları açısından ortak bir anlayış bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Dayak (1998), öğrenci ve öğretmenlerin matematik ders kitapları ile ilgili görüşlerini incelemiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu matematik ders kitaplarını yetersiz bulmuşlar ve matematik ders kitaplarında; bilgi ve anlatım hatalarının olduğu, değerlendirme soru tür ve sayılarının yetersiz kaldığı, konuların somut olarak işlenmediği, ayrıca matematik ders kitaplarının öğrenci düzeyine uygun olmadığı görüşlerinde birleşmişlerdir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu ise, matematik ders kitaplarının niteliği ile matematik öğretimindeki başarı ve matematiğe karşı ilgi ve tutum arasında doğru orantı olduğunu ifade etmişler ve matematik ders kitaplarının öğretmen ve öğrencilerin gereksinimlerine yanıt vermediğini belirtmişlerdir. Matematik ders kitaplarının bir çok açıdan hata ve yetersizlikler içerdiği, matematik öğretimi için yetersiz olduğu, öğrencilerin ilgisini çekecek niteliklere sahip olmadığı, öğretim ilke, yöntem ve amaçlarına uygun olarak hazırlanmadığı, gereksiz bilgi ve ayrıntıya yer verdiği, dil, ifade, resim, fotoğraf, şekiller ve konuların işleniş yönleriyle öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun olmadığı, içeriğin düzenlenmesinde matematik eğitimindeki çağdaş eğilimleri yansıtmadığı ve matematik programında belirtilen amaç ve davranışları tam olarak kapsamadığı görüşünde birleşmişlerdir.

Baydar ve Bulut(2002) matematik öğretmenlerinin matematiğin doğası ve öğretimi ile ilgili inançlarının matematik eğitimi açısından önemini açıklayarak bu alanda yapılacak olan araştırmalara, hizmet öncesi ve hizmet içi matematik öğretmen eğitimi ile ilgili çalışmalara katkıda bulunmayı amaçlamışlardır.

Altun ve diğ.(2004) liselerde matematik ders kitaplarının kullanım şekli ve sıklığını öğretmenler ve öğrencilerin görüşlerine başvurarak incelemiştir. Bilgi toplamak amacıyla hazırlanan sorular, (i) ders kitabını tanıma ve kullanma düzeyi (ii) ders kitabının nitelikleri (iii) ders kitabının kullanımını etkileyen faktörlerle ilgili sorular olmak üzere üç ana başlık altında toplanmıştır. Araştırma sonunda, öğretmenlerin, ders kitabını tanıma düzeyinin ortalama % 71 olduğu, ders kitabı kullanma sıklığının eski yıllara göre azaldığı ve öğretmenlerin ders hazırlarken test kitaplarından daha çok yararlandığı ortaya konulmuştur. Ders kitabının nitelikleri ile

ilgili olarak; öğretmenlerin % 65'i ders kitabının konuları ele alış şeklini iyi, diğerleri orta veya daha kötü bulmuşlardır. Ayrıca öğretmenler, ders kitaplarının uygulamalı çalışmalara ve testlere yer vermesi gerektiğini, ders kitaplarındaki örneklerin tek tip olduğunu ve kitapları ancak kendilerinin anlayabildiğini, ayrıca ÖSYS kapsamının daraltılmasının lise matematik eğitimine ciddi zararlar verdiğini belirtmişlerdir.

Şahin ve Turanlı(2005) lise I. sınıflardaki matematik derslerinde okutulan ders kitaplarının ve yardımcı kitapların öğrenmeyi sağlamadaki ve ÖSS'ye katkıları yönünden öğretmen ve öğrenci görüşlerini incelemiştir. İstanbul ili dahilinde görev yapan öğretmenler ile bu okullardaki öğrenciler denek olarak kullanılmıştır. Bu çalışmada ortaya çıkan sonuçlara göre, Lise I. Sınıflarda okutulan matematik ders kitaplarının öğrenmeyi sağlamadaki ve ÖSS'ye katkılarının, öğretmen anketinin sonuçlarına göre yeterli olduğu söylenebilir. Ancak öğrenci anketi sonuçlarına göre, kullanılan kitapların yeterli olmadığı ve yeniden gözden geçirilmesinin gerekli olduğu sonucuna varılmıştır.

Akyüz(2006) çalışmasında, Türkiye ve Avrupa Birliği'ne üye ülkelerdeki, matematik öğretmeni özelliklerinin öğrenci matematik başarısına etkisini, Üçüncü Uluslararası Matematik ve Fen Çalışmaları (TIMSS-R) öğretmen, öğrenci anketleri ve öğrenci başarı testi verilerini kullanarak incelemiştir. Öğrencilerin ev eğitim kaynakları kontrol değişkeni olarak alınıp hiyerarşik lineer modelleme (HLM) kullanılarak açıklayıcı modeller oluşturulmuştur. Tüm ülkelerde matematik başarısını pozitif yönde anlamlı etkilediği bulunan ev eğitim kaynakları sınıf ortalaması haricinde, ülkeler arasında matematik başarısını anlamlı etkileyen faktörler arasında farklılıklar gözlenmiştir. Türkiye modelinde erkek öğretmenlerin sınıfları daha başarılı bulunurken, mesleki deneyim, test ve küçük sınavlara ayrılan zaman, ders kitabı kullanma, disiplinli sınıf ortamı ve ev eğitim kaynakları ortalamasının matematik başarısını pozitif yönde anlamlı etkilediği bulunmuştur. Bu araştırmaya göre öğrenci başarısına anlamlı etkisinin bulunduğu belirlenen değişkenlerin deneysel çalışmalarla incelenmesi ve öğretmenlere, sürekli olarak hizmet-içi eğitimler düzenlenerek, kendilerini geliştirme fırsatı verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Taşdemir(2009), ilköğretim ikinci kademedeki okuyan öğrencilerin matematik dersine karşı tutumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma Mayıs 2007' de

Bitlis iline bağlı ilköğretim okulları arasında seçilen dokuz ilköğretim okulunda 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinden oluşan 401 öğrenciye gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin matematiğe yönelik tutumları Baykul (1990) tarafından geliştirilen matematik tutum ölçeği ile belirlenmiştir. Araştırmada iki önemli sonuç elde edilmiştir. Birincisi; Farklı eğitim-öğretim ve Öğretmen-Öğrenci bakımından gruplandırılan okullarda öğrenim gören öğrencilerin matematik dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farkın olması. İkincisi ise sınıf seviyesinin artması ile öğrencilerin tutumlarında bir azalma görölmektedir.

Argan ve diğ.(2008) tarafından yapılan çalışmanın amacı, kitap seçimindeki biçimsel faktörleri ve bu biçimsel faktörlerin tutumlar üzerindeki etkilerini ortaya koymaktır. Araştırmada kullanılan anket Anadolu Üniversitesi'nde öğrenim gören 353 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Çalışma sonucunda, kitap okumada etkili olan beş biçimsel faktör ve kitap okumayı etkileyen dört tutum faktörü ortaya çıkmıştır. Kitap okumada etkili olan biçimsel faktörler; cilt ve kâğıt türü, boyut ve yazım özelliği, sayfalardaki resim ve şekiller, kapağın şekli ve rengi ile içindekiler ve kaynakadır. Bunun yanı sıra, biçimsel özelliklerle ilgili dört tutum faktörü belirlenmiştir. Bunlar: Dikkat ve izlenim, isteklilik, okuma zevki ve kolaylaştırıcılıktır. Sonuçlar, biçimsel özelliklere ilişkin faktörlerin tutumlar ile ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bu araştırmanın sonuçları, yayınevlerinin ve kitap tasarımcılarının kitap üretimini nasıl değerlendirmeleri gerektiği ve okuyucuların okuma işlevini nelerin etkilediği konusunda önemli çıkarımlar sunmaktadır.

akır(2009) ilköğretim 5. sınıf matematik ders kitaplarının öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesinde öğretmen ve öğrencilerin matematik ders kitaplarında en çok alıştırma ve problem sayılarının arttırılmasını, konu anlatımlarına daha geniş yer verilmesini, görsellerin bol olmasını, eğlendirici oyun ve etkinliklere yer verilmesini istedikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

2.6.2 Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Matematik ders kitaplarının özellikleri ve içeriği üzerine yurtdışında da birçok araştırmalar yapılmıştır.

Nicely (1985), 1961 ve 84 yılları arasında basılan 6, 7 ve 8. sınıf matematik kitaplarının “karmaşık sayılar” bölümünü ve 3, 4 ve 5. sınıflar için 1980’li yılların ortalarında basılan ders kitaplarının “ondalık sayılar” bölümünü bilişsel etkinlik düzeyi açısından incelemiştir. Nicely (1985)’e göre, amaç öğrencilerin yüksek düzey düşünme becerilerini kazanmalarına yardım etmek olduğu için, ders kitapları iyileştirilmek zorundadır. Bu araştırmalar ders kitaplarının öğretimde önemli bir faktör olduğunu ve her yönüyle incelenmeleri ve tartışılmaları gerektiğini ortaya koymaktadır.

Çoğu eğitim sistemlerinde, ders içinde öğretim teknolojilerinin kullanılabilmesi için çalışmalar yapılmaktadır. Dolayısıyla öğretmenlerin sınıf içindeki rolleri değişmektedir. Hembree ve Dessart(1986)’e göre matematik eğitiminde hesap makinesi kullanılması tavsiye edilmektedir. Ancak hesap makinesinin sadece basit hesaplamalar için kullanılması, matematik kavramlarının öğrenilmesinde ya da rutin olmayan problemlerin çözümünde kullanılmamasının matematik başarısına herhangi bir etkisi yoktur. Öğretmenlerin bu araçları uygun şekilde kullanabilmeleri için hizmet-içi ve hizmet öncesi eğitime önem verilmesi gerekmektedir.

Matematik öğretiminde ders kitabı kullanımının son yıllarda artan bir ilgiye maruz kaldığı görülmektedir. Birçok araştırmacı matematik öğretmenlerinin ders kitabı kullanımlarını farklı açılardan araştırmışlardır(Schmidt ve diğ., 1987, Fremann ve Porter, 1989, Brown, 1973, McCutcheon, 1982, Krammer, 1985, Bush, 1986, Barr, 1988, Stodolsky, 1989, Fan ve Kaeley, 2000, Yan ve Lianghuo, 2002). Bu alanda yapılan ilk çalışmalar birçok matematik öğretmenin konuların seçimi, öğretim sırasının planlanması, öğretim yönteminin kararlaştırılmasında sıkı bir şekilde ders kitabına bağımlı kaldığını göstermektedir. Ders kitabı kullanımıyla ilgili araştırmalar sadece bunlarla sınırlı kalmamış farklı ülkelerin ders kitapları arasında karşılaştırmalı araştırmalarda yapılmıştır. 1995 yılında TIMMS araştırmasında, 26 farklı ülkede matematik öğrenme ve öğretimini araştırmış ve araştırma sonucunda İngiltere’deki 9 yaş grubu öğrencilerin matematik performanslarının-verileri hafızada tutma dışında-araştırma kapsamına alınan ülkelerin yarısından fazlasından daha düşük seviyede olduğu görülmüştür. Bu sonuçların ardından Harries ve Sutherland (1998); matematik ders kitaplarının o ülkenin matematik kültürünü büyük ölçüde yansıttığı gerçeğinden hareketle İngiltere, Amerika, Macaristan, Singapur ve Fransa’daki matematik ders kitaplarını karşılaştırmalı olarak araştırmışlardır. Yine İngiltere, Almanya ve

Fransa'daki matematik ders kitapları ve kullanımları Pepin ve diğ. (2001) tarafından araştırılmış ve ders kitabı kullanımının sınıf kültürü ile doğrudan orantılı olduğunu, sınıf kültürünün ise okul ve sınıf ortamında öğretmenin pedagojik ilkelerine ve sistemin zaman içerisinde gelişen eğitimsel ve kültürel gelenekleri gibi değişkenler tarafından şekillendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Van Dormolen, ders kitaplarındaki matematiksel bilginin analiz edilmesi için dört farklı açıdan incelenmesi gerektiğini belirtmiştir. Bunlar a) kuramsal özellikler b) algoritmik özellikler c) yöntemsel özellikler ve d) iletişimsel özelliklerdir. Diğer taraftan, Schmidt ve arkadaşları ders kitaplarının içeriği ile ilgili bilgiyi onların a) konularının karmaşıklığına b) gelişimsel açıdan karmaşıklığına c) bilişsel açıdan karmaşıklığına göre sınıflamışlardır (Akt. Haggarty ve Peppin 2002).

Yan ve Lianghuo (2002), Singapurlu matematik öğretmenlerinin ilköğretimin ikinci kademesinde en yaygın kullanılan iki ders kitabını nasıl kullandıklarını inceleyen bir araştırma yapmışlardır. Bu araştırmanın verileri sekiz okulda çalışılan 28 matematik öğretmeninden ve on sekiz maddeden oluşan bir anket kullanılarak elde edilmiştir. Bu anket, öğretmenlerle ilgili bilgi (cinsiyet, deneyim, eğitim düzeyi, çalıştığı okul türü) içeren, öğretmenlerin ders kitaplarını kullanımını soruşturan, bu ders kitaplarındaki farklı problem sınıflarını ve problem çözme stratejilerini kullanmaları üzerinde odaklanan sorulardan oluşmaktadır. Bu ankette elde edilen veriler matematik ders kitaplarının öğretim için önemli olduğunu fakat tek kaynak olmadığını göstermiştir. Bunun yanında farklı cinsten, farklı deneyimlere sahip, farklı okullardan öğretmenler arasında ders kitabı kullanımında önemli bir farklılık olmadığını ortaya çıkarmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

İlköğretim altıncı sınıf matematik ders kitaplarının öğretmen ve öğrenci görüşleri açısından değerlendirilmesinin yapıldığı bu araştırma tarama modelinde bir çalışmadır. Karasar(2005, 79), genel tarama modellerini çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleri olarak ifade etmektedir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Adana ili merkez ilçeleri olan Çukurova, Seyhan, Sarıçam ve Yüreğir’de bulunan resmi ilköğretim okullarında 2008-2009 eğitim-öğretim yılında görev yapan altıncı sınıf öğretmenleri ile bu okullarda okuyan ilköğretim altıncı sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Adana ilinde okutulan ilköğretim altıncı sınıf matematik ders kitabının öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesinin yapıldığı bu araştırmanın evrenini temsil eden örnekleme okullar, Adana ili merkez ilçelerinde bulunan ilköğretim okulları arasından “rastgele küme örnekleme”(Simple Random Sampling) yoluyla seçilmiştir. Araştırma kapsamına alınan öğrenciler ise amaçlı örneklem tekniklerinden, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan durumlarda kullanılan ölçüt örnekleme yöntemi (Yıldırım ve Şimşek, 2005, 112) kullanılarak belirlenmiştir. Araştırma örnekleme içerisinde Seyhan ilçesine bağlı 5 okul, Çukurova ilçesine bağlı 5 okul, Sarıçam ilçesine bağlı 5 okul, Yüreğir ilçesine bağlı 5 okul (**bkz. Ek-4, 101**), olmak üzere toplam **20** ilköğretim okulunda görev yapan 49 öğretmen ve 2008-2009 eğitim-öğretim yılında ilköğretim altıncı sınıfta okuyan, ders notları, derse katılımları ve

Öğrencilerin(535 kişi) ise % 49.9'unu (267 kişi) kızların, % 47.1'ini (252 kişi) erkeklerin ve % 3'ünün (16 kişi) cinsiyet belirtmeyen öğrencilerden oluştuğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Veri toplama araçları olarak, Çakır(2009) tarafından geliştirilen öğretmen ve öğrenci anket formları araştırmanın amaçları doğrultusunda kullanılmıştır. Öğretmen ve öğrencilere uygulanan anket formlarının oluşturulmasında öncelikle anket formları, araştırma konusu olan matematik ders kitabının değerlendirilmesi ile ilgili hazırlanan tezler ve makaleler, konu alanı ders kitabı inceleme kılavuzları ve ders kitaplarını değerlendirme ölçekleri incelenerek, geniş bir kaynak taraması yapılmıştır. Taslak olarak hazırlanan anket formları uzman görüşleri ve öğretmen görüşleri doğrultusunda tekrar organize edilmiştir. 10 öğretmen ve 41 öğrenciye uygulanan pilot uygulama sonucunda düzenlenen anket formlarındaki maddelerin anlaşılabilirliği gözden geçirilmiştir. Anket formlarında fark edilen eksiklikler ve yanlış ifadeler düzeltilerek anket formlarında son düzenlemeler yapılmıştır. (Çakır, 2009)

3.3.1. Öğretmen Anket Formu

İlköğretim altıncı sınıf matematik öğretmenlerinin kullandıkları matematik ders kitabı ile ilgili görüşleri belirlenen ilköğretim okullarında uygulanmak üzere anket formu geliştirilmiştir (Çakır, 2009). Bu anket iki bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümünde öğretmenlere yönelik kişisel bilgiler (5 soru) sorulmakta; ikinci bölümde de öğretmenlerin genel anlamda kullandıkları matematik ders kitabının teknik, tasarım ve düzenleme bakımından (18 soru); dil ve anlatım bakımından (4 soru); içerik bakımından (38 soru); ölçme ve değerlendirme bakımından (9 soru) görüşlerini ortaya çıkarmayı hedefleyen toplam 69 soru ve matematik ders kitaplarının geliştirilmesine yönelik öğretmenlerin önerilerini öğrenebilmek için açık uçlu bir soru bulunmaktadır. Ankete verilen cevaplar “tümüyle katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum” şeklinde beşli likert tipinde verilmiştir (bkz. Ek-1, 86).

3.3.2. Öğrenci Anket Formu

Adana ilinde dört ilçeden belirlenen ilköğretim okullarındaki altıncı sınıf öğrencilerinin derslerinde kullandıkları matematik ders kitapları ile ilgili görüşlerini ortaya çıkarmaya yönelik bir öğrenci anket formu düzenlenmiştir. Bu anket formunda teknik, tasarım ve düzenleme; dil ve anlatım; içerik; ölçme-değerlendirme ve ders kitaplarının geliştirilmesi için bir açık uçlu soru olmak üzere beş bölüm yer almaktadır. Teknik tasarım ve düzenleme bölümünde öğrencilerin genel anlamda matematik ders kitabı ile ilgili görüşlerini ortaya çıkarmaya yönelik 8 soru; içerik bölümünde ders kitabına yönelik 11 soru ve öğrenci çalışma kitabına yönelik 5 soru olmak üzere bu bölümde toplam 16 soru; dil ve anlatım bölümüne yönelik 3 soru; ölçme ve değerlendirmeye yönelik 4 soru ile öğrencilerin ders kitaplarının geliştirilmesine yönelik fikirlerini almak üzere bir açık uçlu soru yer almaktadır. Öğrenci anketine verilen cevaplar öğretmen anket formundaki gibi beşli likert tipinde “tümüyle katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum” şeklinde kullanılmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Rastgele örneklenme yöntemi ile seçilen okullardaki öğretmen ve öğrencilere bu anket formlarının uygulanması için ilk adım olarak Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne başvurulmuştur. Daha sonraki adımda gerekli onay yazısının alınması için enstitünün yazısı ile anket formları Adana İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne gönderilmiş ve onay yazısı (bkz. Ek-3, 100) alındıktan sonra tespit edilen okullarda uygulamaya başlanmıştır.

Öğrenci ve öğretmenlerin kitabın tamamı hakkında rahat yorum yapabilmeleri için öğretmen anket formları öğretmenlere Nisan-Mayıs ayları içinde, öğrenci anket formları da öğrencilere okulların kapanmasına bir ay kala uygulanmıştır. Bu sayede öğretmen ve öğrencilerin bir yıl boyunca kullandıkları kitapları daha iyi değerlendirebilecekleri varsayılmıştır. Örneklemeye alınan okullarda anketlerin uygulanması esnasında Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan izin belgesi gösterilerek okul idarecilerine anket ile ilgili bilgi verilmiştir. Anket formları okullardaki öğretmen ve öğrencilere araştırmacı tarafından ulaştırılmış olup, cevaplama sürecinde araştırmacı okullarda bekleyerek anket formlarının etkili doldurulmasını sağlamıştır. Örneklemi

oluşturan öğretmen ve öğrencilere uygulanan anketlerden; öğrenci anketlerinin tamamına eksiksiz ulaşılmış, dağıtılan 55 öğretmen anketinin ise 49 tanesine (% 89.2) ulaşılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler, bilgisayarda analiz edilmeden önce anket formlarının tamamının anket yönergesine göre cevaplandırılıp cevaplandırılmadığı kontrol edilmiştir. Bunun yanında eksik bırakılan madde olup olmadığı ve açık uçlu soruların önemsiz olarak cevaplandırılıp cevaplandırılmadığına bakılmıştır.

Bilgisayar ortamında SPSS 10.0 istatistik paket programından yararlanılarak araştırmanın uygulama aşamasında elde edilen verilerin analizi yapılmıştır. Öğretmen anketinin güvenilirliği 0.9767 ve öğrenci anketinin güvenilirliği de 0.8453 olarak bulunmuştur. Bu değerlere göre anketlerin güvenilir olduğu söylenebilir.

Anket uygulamasına katılanların araştırma konusu olan ders kitabı hakkındaki görüşlerini araştırmanın amacı doğrultusunda frekans (f), yüzde (%) ve aritmetik ortalama (\bar{X}) değerleri hesaplanmıştır.

Araştırma verilerini yorumlamak için öğretmen ve öğrenci anketlerinde aralık sayısı seçenek sayısına bölünerek elde edilen ölçekler hazırlanmıştır (Kaptan, 1995).

Aşağıda verilen ölçekler beşli likert tipinde hazırlanan öğretmen ve öğrenci anketlerinden elde edilen verileri yorumlamak için ($4/5=0.80$) kullanılmıştır.

- 1.00-1.80 “ tümüyle katılıyorum”
- 1.81-2.60 “katılıyorum”
- 2.61-3.40 “kararsızım”
- 3.41-4.20 “katılmıyorum”
- 4.21-5.00“kesinlikle katılmıyorum”

şeklinde tanımlanmaktadır.

Her iki ankette de yer alan açık uçlu sorulara verilen cevaplar, kodlanmış ve bu cevapların tekrarlandığı durumlarda frekansları alınarak tablo haline getirilmiştir. Açık uçlu soruları cevaplandıran kişilerin bakış açılarını daha iyi yansıtmak ve betimlenen durumu okuyucunun zihninde daha canlı bir şekilde resmedebilmesini sağlamak için doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Tablolarda yer alan madde ve frekansları hakkında amaçlara yönelik yorumlara yer verilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın konusu olan ilköğretim 6. sınıf Matematik ders kitabının öğretmen ve öğrenci görüşleri kapsamında değerlendirilmesi amacı ile uygulaması yapılan anketlerden elde edilen bulgular yer almaktadır.

4.1. Ders Kitabının Teknik, Tasarım ve Düzenleme Bölümüne Yönelik Bulgular

Araştırmanın genel hedefleri doğrultusunda, araştırma konusu olan ilköğretim 6. sınıf Matematik ders kitabının teknik, tasarım ve düzenlemesine ait öğretmen ve öğrencilerin görüşlerini belirten bulgular aşağıda verilmiştir.

4.1.1. Ders Kitabının Teknik, Tasarım ve Düzenleme Bölümüne Yönelik Öğretmenlerin Görüşlerine Ait Bulgular

Araştırmanın örneklemini oluşturan ilköğretim 6. sınıflarda Matematik dersine giren öğretmenlerin matematik ders kitabının teknik, tasarım ve düzenlenmesi ile ilgili bulgular Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitabının Teknik, Tasarım ve Düzenleme Bölümüne Yönelik Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler

A.TEKNİK TASARIM VE DÜZENLEME		Tümüyle Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor	\bar{X}
1. Matematik ders kitabının kapağı öğrencilerin dikkatini çekecek niteliktedir.	<i>f</i>	3	21	7	15	3	2.88
	%	6.1	42.9	14.3	30.6	6.1	
2. Kitabın cildi sağlamdır.	<i>f</i>	7	26	5	6	5	2.51
	%	14.3	53.1	10.2	12.2	10.2	
3. Kitabın sayfa düzeni ilk bakışta göze hoş görünmektedir.	<i>f</i>	4	19	9	11	5	2.88
	%	8.2	38.8	18.4	22.4	10.2	
4. Kitaptaki kenar boşlukları öğrencinin dikkatini sayfanın merkezine çekecek şekilde düzenlenmiştir.	<i>f</i>	7	21	10	10	1	2.53
	%	14.3	42.9	20.4	20.4	2.0	

Tablo 1.devamı

5.Kitap sayfalarında kullanılan kağıdın beyazlığı, üzerindeki yazı ve grafik gibi unsurların rahat görünmesini sağlamaktadır.	<i>f</i>	13	21	4	8	2	2.27
	%	26.5	42.9	8.2	16.3	4.1	
6.Matematik ders kitabının içindekiler bölümünde aranılan konulara rahat ulaşılmaktadır.	<i>f</i>	13	22	2	9	3	2.33
	%	26.5	44.9	4.1	18.4	6.1	
7.Kitapta kullanılan resim, grafik vb. görseller ilgili oldukları konular hakkında gerekli ipucunu vermektedir.	<i>f</i>	4	26	10	9	0	2.49
	%	8.2	53.1	20.4	18.4	0	
8.Kitapta kullanılan görsellerin renkleri açık ve net görünmektedir.	<i>f</i>	10	25	8	6	0	2.20
	%	20.4	51.0	16.3	12.2	0	
9.Matematik ders kitabındaki görsellerin renkleri canlıdır.	<i>f</i>	11	21	3	13	0	2.38
	%	22.4	42.9	6.1	26.5	0	
10.Matematik ders kitabından öğrencilerin nasıl yararlanacağına ait bir açıklama bulunmaktadır.	<i>f</i>	9	19	6	14	1	2.57
	%	18.4	38.8	12.2	28.6	2.0	
11.Görsel öğeler ait olduğu konu ile ilgili sayfalarda kullanılmaktadır.	<i>f</i>	10	27	5	7	0	2.18
	%	20.4	55.1	10.2	14.3	0	
12.Matematik ders kitabında bulunan görseller akılda kalıcıdır.	<i>f</i>	2	23	13	9	2	2.71
	%	4.1	46.9	26.5	18.4	4.1	
13.Kitaptaki yazının baskısı;açık, net ve anlaşılır.	<i>f</i>	5	29	5	8	2	2.45
	%	10.2	59.2	10.2	16.3	4.1	
14.Kitaptaki yazının baskısı göz sağlığına uygundur.	<i>f</i>	5	30	7	6	1	2.35
	%	10.2	61.2	14.3	12.2	2.0	
15.Ders kitabındaki başlıklar dikkat çekicidir.	<i>f</i>	7	17	11	11	3	2.71
	%	14.3	34.7	22.4	22.4	6.1	
16.Ders kitabındaki alt başlıklar dikkat çekicidir.	<i>f</i>	6	16	12	13	2	2.78
	%	12.2	32.7	24.5	26.5	4.1	
17.Ders kitabındaki başlıklar açık ve etkili bir biçimde ifade edilmiştir.	<i>f</i>	6	18	11	12	2	2.71
	%	12.2	36.7	22.4	24.5	4.1	
18.Sayfalar sınıf seviyesine uygun şekilde tasarlanmıştır.	<i>f</i>	3	20	12	12	2	2.80
	%	6.1	40.8	24.5	24.5	4.1	
N= 49							
Genel Ortalama							2.54

Toplam $\bar{X} = 45.72/18=2.54$

Tablo 1’de matematik ders kitabının teknik, tasarım ve düzenlenme bölümüne yönelik hazırlanan maddelere verilen öğretmen yanıtlarının yüzde oranları incelendiğinde; öğretmenlerin yüzde elliden fazlasının, ders kitabının cildi sağlamdır(% 67.4 tümüyle katılıyorum ve katılıyorum); kitaptaki kenar boşlukların öğrencinin dikkatini sayfanın merkezine çekecek şekilde düzenlenmesi(% 57.2); ders kitabının sayfalarında kullanılan kağıdın beyazlığı, üzerindeki yazı ve grafik gibi unsurların rahat görülmesi(% 69.4); ders kitabının içindekiler bölümünde aranılan konulara rahat ulaşılması(%71.4); kitapta kullanılan görsellerin açık, net ve anlaşılır olması(% 71.4);

kitapta kullanılan görseller ilgili oldukları konular hakkında gerekli ipuçları vermesi(% 61.3); ders kitabındaki görsellerin renklerinin canlı olması(% 65.3); görsel öğeler ait olduğu konu ile ilgili sayfalarda kullanılması(% 75.4); kitaptaki yazının baskısının açık, net ve anlaşılabilirliği (% 69.4); kitaptaki yazının baskısının göz sağlığına uygun olması (% 71.4) görüşlerine sahip oldukları görülmektedir.

Matematik ders kitabının kapağı öğrencilerin dikkatini çekecek niteliktedir görüşüne öğretmenlerin % 49'u olumlu (tümüyle katılıyorum ve katılıyorum), % 36.7'si olumsuz (katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum), % 14.3'ü ise kararsızım şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bu bulguya göre öğretmenlerin ders kitabının kapağının daha da dikkat çekici olması gerektiğini düşündükleri söylenebilir. Matematik ders kitabının sayfa düzenini ilk bakışta göze hoş görülmesi görüşüne öğretmenlerin % 47'si olumlu (tümüyle katılıyorum ve katılıyorum), % 32.6'sı olumsuz (katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum), % 18'i de kararsızım şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre de öğretmenlerin ders kitabının düzeninin ilk bakışta göze daha hoş görülmesi gerektiğini düşündüklerini söylemek mümkündür. Matematik ders kitabında bulunan görsellerin akılda kalıcı olması görüşüne öğretmenlerin % 51'i olumlu (tümüyle katılıyorum ve katılıyorum), % 22.5'i olumsuz (kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum) ve % 26.5'i kararsızım şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre öğretmenlerin ders kitabında bulunan görsellerin akılda daha kalıcı olması gerektiği görüşüne sahip oldukları söylenebilir.

“Ders kitabındaki başlıklar dikkat çekicidir.” ifadesinde öğretmenlerin % 49'u olumlu (tümüyle katılıyorum ve katılıyorum), % 28.5'i olumsuz (katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum), % 22.4'ü kararsızım şeklinde görüş belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin verdikleri yanıtlara göre, ders kitabındaki başlıkların dikkat çekiciliği konusunda kararsız oldukları söylenebilir.

Tablo 1'de ders kitabındaki alt başlıkların dikkat çekici olması (16. madde), başlıkların açık ve etkili bir biçimde ifade edilmesi (17. madde), sayfaların sınıf seviyesine uygun şekilde tasarlanması (18. madde) görüşlerine verilen öğretmen yanıtları göz önüne alındığında öğretmenlerin bu maddelere ait kararsız kaldıkları söylenebilir.

Tablo 1’de, öğretmenlerin matematik ders kitabının teknik, tasarım ve düzenleme bölümüne ait hazırlanan ilk 18 soruya verilen cevapların genel aritmetik ortalaması alındığında 2.54 (katılıyorum) seviyesinde olduğu anlaşılmaktadır. Bu ortalamaya göre araştırmaya katılan öğretmenlerin matematik ders kitabının teknik, tasarım ve düzenleme bölümüne ait olumlu görüşlere sahip oldukları anlaşılmaktadır. Çakır(2009)’ın ilköğretim 5. sınıf matematik ders kitabının değerlendirilmesindeki öğretmen görüşleri ile tutarlılık göstermektedir.

4.1.2. Ders Kitabının Teknik, Tasarım ve Düzenleme Bölümüne Yönelik Öğrencilerin Görüşlerine Ait Bulgular

Örneklem grubunu oluşturan ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin ilköğretim 6. sınıf matematik ders kitaplarının teknik, tasarım ve düzenleme bölümüne ait görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitabının Teknik, Tasarım ve Düzenleme Bölümüne Yönelik Öğrenci Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler

A.TEKNİK TASARIM VE DÜZENLEME		Tümüyle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	\bar{X}
1. Matematik ders kitabının kapağı dikkat çekicidir.	<i>f</i>	108	214	122	66	25	2.41
	%	20.2	40	22.8	12.3	4.7	
2. Matematik ders kitabının cildi sağlamdır.	<i>f</i>	156	170	96	66	47	2.40
	%	29.2	31.8	17.9	12.3	8.8	
3. Ders kitabının içindekiler bölümü kullanılarak aranılan konulara rahat ulaşılmaktadır.	<i>f</i>	284	161	55	23	12	1.73
	%	53.1	30.1	10.3	4.3	2.2	
4. Kitabın sayfa düzeni ilk bakışta göze hoş görünmektedir.	<i>f</i>	194	170	108	38	22	2.11
	%	36.3	31.8	20.2	7.1	4.1	
5. Kitapta kullanılan resim, şekil, tablo vb. görsellerin renkleri açık ve net görünmektedir.	<i>f</i>	254	173	63	32	13	1.84
	%	47.5	32.3	11.8	6.0	2.4	
6. Kitapta kullanılan görsellerin renkleri canlı görünmektedir.	<i>f</i>	198	191	85	38	19	2.04
	%	37	35.7	15.9	7.1	3.6	
7. Matematik ders kitabında kullanılan resim, grafik, şema vb. konuların içeriği hakkında ipucu vermektedir.	<i>f</i>	167	200	101	43	23	2.17
	%	31.2	37.4	18.9	8.0	4.3	
8. Matematik ders kitabındaki başlıklar dikkat çekicidir.	<i>f</i>	147	157	111	69	51	2.48
	%	27.5	29.3	20.7	12.9	9.5	
N=535							
Genel Ortalama							2.15

Toplam $\bar{X} = 17.16/8 = 2.15$

Tablo 2’de görüldüğü üzere ”Ders kitabının içindekiler bölümü kullanılarak aranılan konulara rahat ulaşılmaktadır” maddesine (% 53.1 tümüyle katılıyorum, % 30.1 katılıyorum) toplamda % 83.2 oranı ile en olumlu görüşü bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 2 incelendiğinde; öğrencilerin % 79.8 oranı ile kitapta kullanılan resim, şekil vb. görsellerin renklerinin açık ve net görülmesine ait olumlu görüş bildirdiği görülmektedir.

Öğrencilerin yine büyük bir çoğunluğunun ders kitabının kapağının dikkat çekici olması (% 60.2), ders kitabının cildinin sağlamlığı (% 61), kitabın sayfa düzeninin ilk bakışta göze hoş görünmesi (% 68.2), kitapta kullanılan görsellerin renklerinin canlı görülmesi (% 72.7), ders kitabında kullanılan resim, grafik, şema vb. konuların içeriği hakkında ipucu vermesi (% 68.6) düşündükleri görülmektedir.

Ders kitabındaki başlıkların dikkat çekiciliği konusundaki maddeye verilen öğrenci cevapları % 56.8 (tümüyle katılıyorum ve katılıyorum), % 20.7’si kararsızım ve %22.4’ü katılmıyorum şeklindedir. Yukarıdaki bu maddeye ait yüzde oranlarına göre öğrencilerin yarısından fazlası bu maddeye olumlu görüş bildirmişlerdir.

Ders kitabının teknik tasarım ve düzenleme bölümüne ait genel aritmetik ortalama değerinin 2.15 (katılıyorum) düzeyinde olması, öğrencilerin ders kitabının teknik, tasarım ve düzenleme bölümüne ait olumlu görüşlerinin olduğu anlaşılmaktadır.

4.2 Ders Kitabının İçerik Bölümüne Yönelik Bulgular

Araştırmanın genel hedefleri kapsamında, araştırma konusu olan ilköğretim 6. sınıf matematik ders kitabının içeriğine ait öğretmen ve öğrencilerin görüşlerini bildiren bulgular aşağıda verilmiştir.

4.2.1. Ders Kitabının İçerik Bölümüne Yönelik Öğretmenlerin Görüşlerine Ait Bulgular

Araştırma kapsamına alınan matematik ders kitabının içeriğine ait hazırlanan 23 maddelik kısma verilen öğretmen cevaplarının frekans(f), yüzde (%) ve aritmetik ortalama (\bar{X}) değerleri Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitabının İçerik Bölümüne Yönelik Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler

B.İÇERİK		Tümüyle Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor	\bar{X}
19.İçerik hazırlanırken matematik eğitimindeki çağdaş öğretim yaklaşımlarına (drama, işbirliğine dayalı öğretim vb.) dikkat edilmiştir.	<i>f</i>	2	17	16	12	1	2.85
	%	4.1	34.7	32.7	24.5	2.0	
20.İçerikte matematiksel hata vardır.	<i>f</i>	5	16	7	18	1	2.87
	%	10.2	32.7	14.3	36.7	2.0	
21.İçerikte gereksiz bilgi ve ayrıntı yoktur.	<i>f</i>	1	17	5	15	10	3.33
	%	2.0	34.7	10.2	30.6	20.4	
22.Matematik kitabındaki konular aynı sınıfta okutulan diğer derslerle ilişkilendirilmiştir.	<i>f</i>	2	26	13	6	2	2.59
	%	4.1	53.1	26.5	12.2	4.1	
23.Ders kitabında matematiğe karşı olumlu tutum geliştirmeye yönelik etkinlikler yer almaktadır.	<i>f</i>	2	25	8	9	5	2.80
	%	4.1	51.0	16.3	18.4	10.2	
24.İçerikte verilen standart, norm, yasa ve istatistiksel veri vb. bilgiler günceldir.	<i>f</i>	7	30	6	5	1	2.24
	%	14.3	61.2	12.2	10.2	2.0	
25.İçerikte tanımlanmayan terimler, sözlük bölümünde sınıf seviyesine uygun şekilde açıklanmıştır.	<i>f</i>	8	23	5	12	1	2.49
	%	16.3	46.9	10.2	24.5	2.0	
26.Matematik kitabındaki içerik, teknolojileri ve bilimsel yöntemleri kullanmaya yönlendirmektedir.	<i>f</i>	7	21	10	9	2	2.55
	%	14.3	42.9	20.4	18.4	4.1	
27.Öğrenme ve alt öğrenme alanları arasında, programdaki ağırlıkları dikkate alınarak kapsam bakımından işlenişe uygun bir denge kurulmuştur.	<i>f</i>	3	25	8	13	0	2.63
	%	6.1	51.0	16.3	26.5	0	
28.Konularla ilgili öğrenmeyi destekleyici, günlük yaşamla ilgili çalışmalara yer verilmektedir.	<i>f</i>	5	26	11	7	0	2.41
	%	10.2	53.1	22.4	14.3	0	
29.Öğrencilerin gelişim farklılıklarını dikkate alan etkinlikler bulunmaktadır.	<i>f</i>	5	19	9	15	1	2.76
	%	10.2	38.8	18.4	30.6	2.0	
30.Öğrencilerin ilgisini çekecek örneklere yer verilmektedir.	<i>f</i>	7	20	10	10	2	2.59
	%	14.3	40.8	20.4	20.4	4.1	
31.Matematik ders kitabındaki kavramlar günlük hayattan yararlanılarak verilmektedir.	<i>f</i>	9	23	5	8	3	2.44
	%	18.4	46.9	10.2	16.3	6.1	
32.Matematik ders kitabında yer alan konular öğrencilerin karşılaştırma yapmasına fırsat vermektedir.	<i>f</i>	4	30	6	7	2	2.45
	%	8.2	61.2	12.2	14.3	4.1	
33.Matematik ders kitabında yer alan konular öğrencilerin neden-sonuç ilişkisi kurmalarını sağlamaktadır.	<i>f</i>	2	27	8	10	2	2.65
	%	4.1	55.1	16.3	20.4	4.1	

Tablo 3. devamı

34.Ders kitabında yer alan problemler günlük hayatta karşılaşılan durumları yansıtmaktadır.	<i>f</i>	4	28	11	5	0	2.35
	%	8.2	57.1	22.4	10.2	0	
35.Ders kitabındaki problemler öğrencilerin ilgisini çekecek niteliktedir.	<i>f</i>	4	14	13	16	1	2.92
	%	8.2	28.6	26.5	32.7	2.0	
36.Ders kitabındaki alıştırmalar öğrencilerin yorum yapmasını ve yeni çözümler üretmesini sağlamaktadır.	<i>f</i>	6	20	8	13	2	2.69
	%	12.2	40.8	16.3	26.5	4.1	
37.Matematik kitabı, programda öngörülen beceri, değer ve tutumları kazandırmaya yönelik etkinlikleri içermektedir.	<i>f</i>	7	25	6	7	4	2.51
	%	14.3	51.0	12.2	14.3	8.2	
38.Kitapta problem kurmayı ve çözmeyi geliştirecek gerçek yaşam durumlarına yer verilmektedir.	<i>f</i>	6	23	11	8	1	2.49
	%	12.2	46.9	22.4	16.3	2.0	
39.Konular öğrencilerin daha önce sahip olması gereken matematik ön bilgileri dikkate alınarak sunulmaktadır.	<i>f</i>	8	27	6	6	2	2.33
	%	16.3	55.1	12.2	12.2	4.1	
40.Problemler öğretmenden destek almadan öğrenciler tarafından anlaşılabilir düzeydedir.	<i>f</i>	1	11	18	13	6	3.24
	%	2.0	22.4	36.7	26.5	12.2	
41.Matematik ders kitabında yer alan etkinlikler öğrencilerin farklı becerilerini geliştirmektedir.	<i>f</i>	4	22	12	11	0	2.61
	%	8.2	44.9	24.5	22.4	0	
N=49							
Genel Toplam							2.64

Toplam $\bar{X} = 60.809/23 = 2.64$

Tablo 3 incelendiğinde, içerik hazırlanırken matematik eğitimindeki çağdaş öğretim yaklaşımlarına (drama, işbirliğine dayalı öğretim vb.) dikkat edilerek düzenlendiği görüşüne öğretmenlerin % 26.5'inin "katılmıyorum", % 32.7'sinin "kararsızım", % 38.8'inin "katılıyorum" yanıtını verdikleri görülüyor. Bu bulgular göz önüne alınırsa, öğretmenlerin ders kitabının içeriğinin düzenlenmesinde çağdaş öğretim yaklaşımlarının dikkate alınmasına kısmen katıldıklarını söylemek mümkündür.

İçerikte matematiksel hatanın varlığı görüşüne öğretmenlerin % 42.9'unun "tümüyle katılıyorum ve katılıyorum", % 14.3'ünün "kararsızım" ve % 38.7'sinin "katılmıyorum" cevabı verdiği görülüyor. İçerikte gereksiz bilgi ve ayrıntı yoktur görüşüne öğretmenlerin % 36.7'si "katılıyorum", % 10.2'si "kararsızım" ve % 51'i "katılmıyorum" şeklinde görüş bildirmişlerdir. Araştırmanın içerik kısmının 20 ve 21. maddeleri için öğretmenlerin, ders kitabında kısmen matematiksel hatalar olduğunu ve

kısmen gereksiz bilgi ve ayrıntılara yer verildiğini düşündükleri gözlenmektedir. İçerik bölümünün 29. maddesi olan öğrencilerin gelişim farklılıklarını dikkate alan etkinliklerin bulunması görüşüne, öğretmenlerin % 49'u "katılıyorum", % 32.6'sı "katılmıyorum", % 18.4'ü "kararsızım" şeklinde görüş belirterek, kısmen katıldıkları söylenebilir.

Öğretmenler ders kitabının içerik bölümüne yönelik en olumsuz görüşü ders kitabındaki problemleri öğrencilerin ilgisini çekecek niteliktedir şeklinde hazırlanan 35. maddede belirtmişlerdir. Bu maddede öğretmenlerin cevabı % 34.7 "katılmıyorum", %26.5 oranında "kararsızım", % 36.8 oranında "katılıyorum" şeklinde verildiği görülmektedir.

Tablo 4. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitabının İçerik Bölümüne Yönelik Öğretmen Görüşlerine Ait En Olumlu % Değerleri.

Madde No	Olumlu Görüş Belirten maddeler (tümüyle katılıyorum ve katılıyorum)	%
24	İçerikte verilen standart, norm, yasa ve istatistiksel veri vb. bilgiler günceldir.	%75.5
39	Konular öğrencilerin daha önce sahip olması gereken matematik önbilgileri dikkate alınarak sunulmaktadır	%71.4
32	Matematik ders kitabında yer alan konular öğrencilerin karşılaştırma yapmasına fırsat vermektedir.	%69.4
31	Öğrencilerin ilgisini çekecek örneklere yer verilmektedir.	%65.3
37	Matematik kitabı, programda öngörülen beceri, değer ve tutumları kazandırmaya yönelik etkinlikleri içermektedir	%65.3
28	Konularla ilgili öğrenmeyi destekleyici, günlük yaşamla ilgili çalışmalara yer verilmektedir.	%63.3
25	İçerikte tanımlanmayan terimler, sözlük bölümünde sınıf seviyesine uygun şekilde açıklanmıştır.	%63.2
33	Matematik ders kitabında yer alan konular öğrencilerin neden-sonuç ilişkisi kurmalarını sağlamaktadır.	%59.2
38	Kitapta problem kurmayı ve çözmeyi geliştirecek gerçek yaşam durumlarına yer verilmektedir.	%59.1
22	Matematik kitabındaki konular aynı sınıfta okutulan diğer derslerle ilişkilendirilmiştir.	%57.2
26	Matematik kitabındaki içerik, teknolojileri ve bilimsel yöntemleri kullanmaya yönlendirmektedir.	%57.2
27	Öğrenme ve alt öğrenme alanları arasında, programdaki ağırlıkları dikkate alınarak kapsam bakımından işlenişe uygun bir denge kurulmuştur.	%56.1
23	Ders kitabında matematiğe karşı olumlu tutum geliştirmeye yönelik etkinlikler yer almaktadır.	%55.2
30	Öğrencilerin ilgisini çekecek örneklere yer verilmektedir.	%55.1
41	Matematik ders kitabında yer alan etkinlikler öğrencilerin farklı becerilerini geliştirmektedir.	%53.1
36	Ders kitabındaki alıştırmalar öğrencilerin yorum yapmasını ve yeni çözümler üretmesini sağlamaktadır.	%53

Tablo 4 incelendiğinde öğretmenlerin dörtte üçünün (% 75.5) içerikte verilen bilgilerin güncel olduğunu, % 71.4'ünün konuları öğrencilerin daha önce sahip olması gereken matematik ön bilgilerinin dikkate alınarak sunulduğunu düşünmektedir. Matematik ders kitabında yer alan konuların öğrencilerin karşılaştırma yapmasına fırsat verdiğini (% 69.4), ders kitabındaki kavramların günlük hayattan yararlanılarak verildiğini (% 65.3) oranlarında olumlu düşündüklerini söyleyebiliriz. Matematik ders kitabının programda öngörülen beceri, değer ve tutumları kazandırmaya yönelik etkinlikleri içerdiğini (% 65.3), konularla ilgili öğrenmeyi destekleyici, günlük yaşamla ilgili çalışmalara yer verildiğini (% 63.3), içerikte tanımlanan terimlerin sözlük bölümünde sınıf seviyesine uygun açıklandığını (% 63.2) da öğretmenlerin çoğunun katıldıkları anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin bu bölümle ilgili %50 ile % 60 arasında ki olumlu görüşlerini şu şekilde sıralayabiliriz.

- Ders kitabındaki konuların öğrencilerin neden-sonuç ilişkisi kurmalarına yardımcı olmaktadır (% 59.2).
- Kitapta problem kurmayı ve çözmeyi geliştirmede gerçek yaşam durumlarına yer verilmektedir (% 59.1).
- Matematik kitabındaki konuların aynı sınıfta okutulan diğer derslerle ilişkilendirilmiştir (% 57.2).
- İçerik teknoloji ve bilimsel yöntemleri kullanmaya yönlendirmektedir (% 57.2).
- Öğrenme ve alt öğrenme alanları arasında, programdaki ağırlıkları dikkate alınarak kapsam bakımından işlenişe uygun bir denge kurulmuştur (% 56.1).
- Ders kitabında matematiğe karşı olumlu tutum geliştirmeye yönelik etkinlikler yer almaktadır (% 55.2).
- Öğrencilerin ilgisini çekecek örneklere yer verilmektedir (% 55.1).
- Matematik ders kitabında yer alan etkinliklerin öğrencilerin farklı becerilerini geliştirmektedir (% 53.1).
- Ders kitabındaki alıştırmaların öğrencilerin yorum yapmasını ve yeni çözümler üretmesini sağlamaktadır (% 53).

Tablo 3’de araştırma kapsamına alınan ders kitabının içeriğine ait hazırlanan 23 maddenin genel aritmetik ortalama değerinin 2.64 (kararsızım) düzeyinde olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre de, öğretmenlerin ders kitabının içeriğine yönelik hazırlanan maddelerle ilgili görüşlere kısmen katıldıkları ortaya çıkmaktadır. Bu bulgular Çakır(2009) ‘ın ilköğretim 5. sınıf matematik ders kitabının öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirmesi çalışmasındaki öğretmenlerin içerik kısmına yönelik görüşleri ile paralellik göstermektedir.

4.2.2. Matematik Ders Kitabının İçerik Bölümüne Yönelik Öğrencilerin Görüşlerine Ait Bulgular

Öğrencilerin ders kitabının içerik bölümüne ait görüşlerinin frekans(f), yüzde (%) ve aritmetik ortalama (\bar{X}) değerleri Tablo 5’de gösterilmiştir.

Tablo 5. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitabının İçerik Bölümüne İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler

B.İÇERİK		Tümüyle Katılıyor	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	\bar{X}
9. Matematik ders kitabında yer alan konular dikkat çekicidir.	f	151	242	80	37	23	2.14
	%	28.2	45.2	15.0	6.9	4.3	
10. Ders kitabında yer alan örnekler dikkat çekicidir.	f	148	221	94	46	25	2.21
	%	27.7	41.3	17.6	8.6	4.7	
11. Matematik ders kitabında yer alan konularla günlük hayatta karşılaşmaktadır.	f	186	175	100	47	26	2.16
	%	34.8	32.7	18.7	8.8	4.9	
12. Ders kitabındaki konuların anlaşılmasında zorluk çekilmektedir.	f	77	88	121	123	123	3.24
	%	14.4	16.4	22.6	23.0	23.0	
13. Kitaptaki tablo, şema gibi görseller konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır.	f	230	186	64	29	21	1.92
	%	43.0	34.8	12.0	5.4	3.9	
14. Konuların daha iyi anlaşılması için matematik kitabında daha çok resim, şekil tablo vb. görsellere yer verilmelidir.	f	232	148	75	48	30	2.05
	%	43.4	27.7	14.0	9.0	5.6	
15. İçerikte tanımlanmayan terimler, sözlük bölümünde sınıf seviyesine uygun şekilde açıklanmıştır.	f	180	147	124	45	36	2.27
	%	33.6	27.5	23.2	8.4	6.7	
16. Ders kitabında araştırma yapmayı gerektiren etkinlikler bulunmaktadır.	f	211	179	74	34	32	2.05
	%	39.4	33.5	13.8	6.4	6.0	

Tablo 5. devamı

17. Matematik kitabındaki problemler öğretmenden destek almadan yapılmaktadır.	<i>f</i>	110	108	129	85	98	2.92
	%	20.6	20.2	24.1	15.9	18.3	
18. Ders kitabında yer alan problemler günlük hayattaki problemlere benzemektedir.	<i>f</i>	121	186	117	58	49	2.49
	%	22.6	34.8	21.9	10.8	9.2	
19. Matematik ders kitabında yer alan etkinlikleri yapmakta zorluk çekilmektedir.	<i>f</i>	69	88	113	132	131	3.32
	%	12.9	16.4	21.1	24.7	24.5	
N=535							
Genel Ortalama							2.43

Toplam $\bar{X} = 26.75/11 = 2.43$

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin ders kitabındaki konuların dikkat çekiciliği görüşünde (% 73.4), oranında (katılıyorum ve tümüyle katılıyorum) olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğrencilerin % 69'u ders kitabında yer alan örneklerin çekici olduğunu, %67.5'i kitapta yer alan konulara günlük hayatta karşılaştığını, % 77.8'i kitapta tablo, şema gibi görsellerin konunun daha iyi anlaşılmasını sağladığını, % 61.1'i içerikte tanımlanan terimlerin sözlük bölümünde sınıf seviyesine uygun şekilde açıklandığını, %72.9'u ders kitabında araştırma yapmayı gerektiren etkinliklerin bulunduğunu, %57.4'ü ders kitabında yer alan problemlerin günlük hayattaki problemlere benzediğini düşünmektedir.

Ders kitabındaki konuların anlaşılmasında zorluk çekilmektedir (12. madde) görüşüne öğrencilerin % 46'sı "katılmıyorum", % 22.6'sı "kararsızım", % 30.8'i "katılıyorum" şeklinde görüş belirterek, ders kitabındaki konuların anlaşılmasında kısmen de olsa zorluk çekildiği görülmektedir.

Öğrencilerin % 71.1 gibi büyük bir çoğunluğu da konuların daha iyi anlaşılması için matematik kitabında daha çok resim, şekil, tablo vb. görsellere yer verilmesi gerektiği konusunda görüş belirtmişlerdir.

Matematik kitabındaki problemler öğretmenden destek almadan yapılmaktadır (17. madde) görüşüne öğrencilerin % 34.2 'sinin katılmadığı ve % 24.1'inin kararsız

kaldığı görülmektedir. Bu bulgudan ders kitabında yer alan bazı problemlerin anlaşılmasında ve yapılmasında öğrenciler tarafından güçlük çekildiği söylenebilir. Matematik ders kitabında yer alan etkinlikleri yapmakta zorluk çekilmektedir (19. madde) görüşüne öğrencilerin % 29.3 'ü "tümüyle katılıyorum ve katılıyorum", % 21.1'i "kararsızım", % 49.2'si "katılmıyorum" şeklinde görüş belirterek, etkinliklerin yapılması esnasında kısmen de olsa zorlanmaların yaşandığını söylemek mümkündür.

Ders kitabının içeriğine ait hazırlanan maddelere verilen öğrenci yanıtlarının aritmetik ortalama değerinin 2.43 (katılıyorum) düzeyinde olması öğrencilerin ders kitabının içeriğine ait olumlu düşüncelere sahip olduğunu göstermektedir.

4.3. Ders Kitabının Yardımcı Materyallerinin İçerik Bölümüne Yönelik Bulgular

Araştırmanın bünyesinde bulunan ilköğretim 6. sınıf matematik ders kitabının yardımcı materyallerine yönelik öğretmen ve öğrencilerin görüşlerine ait bulgular üç bölümde verilmiştir.

4.3.1. Öğrenci Çalışma Kitabının İçerik Bölümüne Yönelik Öğretmenlerin Görüşlerine Ait Bulgular

Araştırma kapsamında olan matematik ders kitabının yardımcı materyali olan öğrenci çalışma kitabı ile ilgili hazırlanan 7 maddelik öğretmen görüşlerine yönelik frekans(f), yüzde (%) ve aritmetik ortalama (\bar{X}) değerleri Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Öğrenci Çalışma Kitabının İçerik Bölümüne Ait Betimsel İstatistikler

İÇERİK Öğrenci çalışma kitabında,		Tümüyle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	\bar{X}
42. Matematik çalışma kitabı, programda öngörülen beceri, değer ve tutumları kazandırmaya yönelik etkinlikleri içermektedir.	f	4	28	8	7	1	2.44
	%	8.2	57.1	16.3	14.3	2.0	
43. Öğrenci çalışma kitaplarındaki alıştırmaların sayısı yeterlidir.	f	7	27	4	10	1	2.41
	%	14.3	55.1	8.2	20.4	2.0	

Tablo 6.devamı

44.Öğrenme güçlüğü çeken öğrenciler için çalışma kitabındaki alıştırmalarda çeşitlilik sağlanmıştır.	<i>f</i>	4	17	12	15	1	2.84
	%	8.2	34.7	24.5	30.6	2.0	
45.Çalışma kitabında yer alan problemler günlük hayatta karşılaşılan durumları yansıtmaktadır.	<i>f</i>	5	27	9	7	1	2.43
	%	10.2	55.1	18.4	14.3	2.0	
46.Problemlerde kullanılan sayılar çözüm için gerekli olan işlemin özelliğine uygundur.	<i>f</i>	4	29	6	9	1	2.47
	%	8.2	59.2	12.2	18.4	2.0	
47.Öğrenci çalışma kitabındaki alıştırmalar öğrencilerin yorum yapmasını ve yeni çözümler üretmesini sağlamaktadır.	<i>f</i>	4	25	12	7	1	2.51
	%	8.2	51.0	24.5	14.3	2.0	
48.Çalışma kitabında yer alan etkinlikler öğrencilerin farklı becerilerini geliştirmektedir.	<i>f</i>	3	26	14	5	1	2.49
	%	6.1	53.1	28.6	10.2	2.0	
N=49							
Genel Ortalama							2.52

Toplam $\bar{X} = 17.64/7 = 2.52$

“Matematik çalışma kitabı, programda öngörülen beceri, değer ve tutumları kazandırmaya yönelik etkinlikleri içermektedir” maddesinde öğretmenlerin % 57.1’i “katılıyorum”, % 8.2 “tümüyle katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre öğretmenlerin yarıdan fazlasının (% 65.2) çalışma kitabında yer alan etkinliklerin programda öngörülen beceri, değer ve tutumları kazandırmaya yönelik olduğunu düşündüklerini söylemek mümkündür.

Tablo 6. incelendiğinde; öğrenci çalışma kitaplarındaki alıştırmaların sayısının yeterli olmasına yönelik hazırlanan 43. maddede öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu % 69.4’ü “tümüyle katılıyorum” ve “katılıyorum” şeklinde görüş belirterek, öğrenci çalışma kitaplarındaki alıştırmaların sayısının yeterli olduğunu düşündükleri görülmektedir.

“Öğrenme güçlüğü çeken öğrenciler için çalışma kitabındaki alıştırmalarda çeşitlilik sağlanmıştır.” Maddesinde öğretmenlerin % 42.9’u “tümüyle katılıyorum” ve “katılıyorum”, % 32.6’sı “katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum” ve % 24.5’i “kararsızım” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye ait öğretmen yanıtları

incelendiğinde öğretmenlerin, öğrenme güçlüğü çeken öğrenciler için çalışma kitabındaki alıştırmalarda çeşitliliğin sağlandığına kısmen katıldıkları söylenebilir.

Tablo 6.'da “Çalışma kitabında yer alan problemler günlük hayatta karşılaşılan durumları yansıttığı” görüşüne öğretmenlerin (% 65.3'ü katılıyorum ve tümüyle katılıyorum) ve “Problemlerde kullanılan sayıların çözüm için gerekli olan işlemin özelliğine uygun olduğu” görüşüne öğretmenlerin (% 67.4 katılıyorum ve tümüyle katılıyorum) çoğunluğunun katıldığı görülmektedir.

“Öğrenci çalışma kitabındaki alıştırmalar öğrencilerin yorum yapmasını ve yeni çözümler üretmesini sağlamaktadır.” Görüşüne öğretmenlerin yarısından fazlası (% 59.2'si katılıyorum ve tümüyle katılıyorum) ve “çalışma kitabında yer alan etkinlikler öğrencilerin farklı becerilerini geliştirmektedir.” Görüşüne de öğretmenlerin (% 59.2'si katılıyorum ve tümüyle katılıyorum) yine yarısından fazlasının katıldığı söylenebilir.

Tablo 6.'da araştırma kapsamına alınan matematik ders kitabının yardımcı materyali olan öğrenci çalışma kitabı ile ilgili hazırlanan 7 maddelik öğretmen görüşlerine yönelik genel aritmetik ortalama değerinin 2.52 (katılıyorum) düzeyinde olması, öğretmenlerin öğrenci çalışma kitabı hakkındaki görüşlere katıldıkları görülmektedir.

4.3.2. Öğrenci Çalışma Kitabının İçerik Bölümüne Yönelik Öğrenci Görüşlerine Ait Bulgular

Araştırma kitabına yardımcı materyal olan öğrenci çalışma kitabının içeriğine yönelik öğrenci görüşlerine ait bulgular frekans(f), yüzde (%) ve aritmetik ortalama (\bar{X}) değerleri Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Öğrenci Çalışma Kitabının İçerik Bölümüne Yönelik Öğrenci Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler

B.İÇERİK Matematik Öğrenci Çalışma Kitabında,		Tümüyle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	\bar{X}
20.Çalışma kitabındaki etkinliklere yönelik açıklamalar öğretmenden yardım almadan anlaşılmaktadır.	<i>f</i>	142	182	103	60	47	2.42
	%	26.5	34.0	19.3	11.2	8.8	
21. Çalışma kitabındaki problemleri çözmek için bırakılan yerler yeterlidir.	<i>f</i>	79	112	86	107	150	3.26
	%	14.8	20.9	16.1	20.0	28.0	
22. Çalışma kitabında yeterli sayıda alıştırmalar bulunmaktadır.	<i>f</i>	219	157	73	49	33	2.10
	%	40.9	29.3	13.6	9.2	6.2	
23. Çalışma kitabındaki alıştırmalar daha iyi öğrenmeyi sağlamaktadır.	<i>f</i>	210	155	99	29	35	2.10
	%	39.3	29	18.5	5.4	6.5	
24. Matematik çalışma kitabında öğrenilen konuları tekrar etmek için daha fazla çalışma sayfasına yer verilmelidir.	<i>f</i>	209	132	99	51	43	2.23
	%	39.1	24.7	18.5	9.5	8.0	
N=535							
Genel Ortalama							2.42

Toplam $\bar{X} = 12.09/5 = 2.42$

Tablo 7. incelendiğinde, öğrencilerin “Çalışma kitabındaki etkinliklere yönelik açıklamalar yardım almadan anlaşılmaktadır.” (% 60.5 katılıyorum ve tümüyle katılıyorum), “Çalışma kitabında yeterli sayıda alıştırmalar bulunmaktadır.”(% 70.2’si katılıyorum ve tümüyle katılıyorum), “Çalışma kitabındaki alıştırmalar daha iyi öğrenmeyi sağlamaktadır.”(% 68.3’ü katılıyorum ve tümüyle katılıyorum), “Matematik çalışma kitabında öğrencilerin konuları tekrar etmek için daha fazla çalışma sayfasına yer verilmelidir.” (% 63.8’i katılıyorum ve tümüyle katılıyorum) görüşlerine çoğunlukla katıldıkları görülmektedir.

Tablo 7.’de “Çalışma kitabındaki problemleri çözmek için bırakılan yerler yeterlidir.” Maddesine ait öğrenci cevapları incelendiğinde öğrencilerin % 48’inin (katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum), % 16.1’i kararsızım ve % 35.7’si katılıyorum ve tümüyle katılıyorum şeklinde görüş belirttikleri görülmektedir. Bu bulguya göre öğrencilerin çalışma kitabında soru çözmek için daha fazla yer bırakılmasına ihtiyaç duydukları gözlenmektedir.

Öğrenci çalışma kitabının içerik kısmına ait öğrenci yanıtlarının aritmetik ortalama değerinin 2.42 (katılıyorum) düzeyinde olması, öğrencilerin çalışma kitabı ile ilgili olumlu görüşlere sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

4.3.3. Öğretmen Kılavuz Kitabının İçerik Bölümüne Yönelik Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular

Araştırma kapsamına alınan matematik ders kitabının yardımcı materyali olan öğretmen kılavuz kitabı ile ilgili hazırlanan 8 maddelik öğretmen görüşlerine ait bulgular frekans(f), yüzde (%) ve aritmetik ortalama (\bar{X}) değerleri Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Öğretmen Kılavuz Kitabının İçerik Bölümüne Yönelik Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler

İÇERİK Öğretmen kılavuz kitabında,		Tümüyle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	\bar{X}
49.Ünite girişlerinde ulaşılmak istenen kazanımlar belirtilmektedir.	f	9	34	5	1	0	1.96
	%	18.4	69.4	10.2	2.0	0	
50.Konu ile ilgili yapılacak ön hazırlığa ait olarak gerekli araç-gereç ve materyaller belirtilmektedir.	f	12	29	5	3	0	1.98
	%	24.5	59.2	10.2	6.1	0	
51.Öğretmen kılavuz kitabı etkinliklerle ilgili gerekli açıklama ve uyarıları içermektedir.	f	12	22	9	6	0	2.18
	%	24.5	44.9	18.4	12.2	0	
52.Konuların işleniş süreleri belirtilmektedir.	f	14	30	1	1	2	1.90
	%	28.6	61.2	2.0	2.0	4.1	
53.Konuların işlenişine etkili biçimde yer verilmektedir.	f	6	23	5	12	3	2.65
	%	12.2	46.9	10.2	24.5	6.1	
54.Konular diğer derslerle, önceki konularla ve ara disiplinlerle ilişkilendirilmektedir.	f	8	31	3	7	0	2.18
	%	16.3	63.3	6.1	14.3	0	
55.Öğretim programında yer alan değer, tutum ve becerileri kazandırmayı kolaylaştıracak yöntem ve teknikleri içermektedir.	f	8	29	7	5	0	2.73
	%	16.3	59.2	14.3	10.2	0	
56.Konu ile ilgili derinlemesine bilgi için öğretmene farklı kaynaklar tavsiye edilmektedir.	f	4	19	9	16	1	2.57
	%	8.2	38.8	18.4	32.7	2.0	
N=49							
Genel Ortalama							2.23

$$\text{Toplam } \bar{X} = 17.86/8 = 2.23$$

Tablo 8. incelendiğinde öğretmenlerin “Öğretmenlerin öğretmen kılavuz kitabına ilişkin ünite girişlerinde ulaşılmak istenen kazanımları belirtilmektedir.”(% 87.8’i katılıyorum ve tümüyle katılıyorum), “Konu ile ilgili yapılacak ön hazırlığa ait olarak gerekli araç-gereç ve materyaller belirtilmektedir.”(% 83.7’si katılıyorum ve tümüyle katılıyorum), “Konuların işleniş süreleri belirtilmektedir”, (% 89.8 katılıyorum ve tümüyle katılıyorum) şeklinde büyük bir çoğunluğu olumlu görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin yarıdan fazlasının ise “Öğretmen kılavuz kitabı etkinliklerle ilgili gerekli açıklama ve uyarıları içermektedir” (% 69.4’ü katılıyorum), ”Konuların işlenişine etkili biçimde yer verilmektedir” (% 59.1’i katılıyorum), “programda yer alan değer, tutum ve becerileri kazandırmayı kolaylaştırmada yöntem ve teknikleri içermektedir”(% 75.5’i katılıyorum), “Konular, diğer derslerle, önceki konularla ve ara disiplinlerle ilişkilendirilmektedir.” (% 79.6’sı katılıyorum) olumlu görüşlere sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Tablo8.’de “Konu ile ilgili derinlemesine bilgi için öğretmene farklı kaynaklar tavsiye edilmektedir”(56. madde) incelendiğinde öğretmenlerin % 40.7’si katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum, % 18.4’ü kararsızım ve % 47’si katılıyorum ve tümüyle katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulguya göre katılmıyorum ve katılıyorum yüzde oranlarının birbirine yakın olması, derinlemesine bilgi için öğretmene farklı kaynaklar tavsiye edilmesi görüşüne yarıya yakın bir kısmının katılmadığını göstermektedir.

4.4. Ders Kitabının Dil ve Anlatım Bölümüne Yönelik Bulgular

Araştırmanın genel hedefleri düzeyinde, araştırmanın konusu olan ilköğretim 6. sınıf matematik ders kitabının dil ve anlatımına ait öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşlerine yönelik bulgular aşağıda verilmiştir.

4.4.1. Ders Kitabının Dil ve Anlatım Bölümüne Yönelik Öğretmenlerin Görüşlerine Ait Bulgular

Araştırmanın örneklemini oluşturan ilköğretim 6. sınıf matematik öğretmenlerinin matematik ders kitabının dil ve anlatım bölümü ile ilgili hazırlanmış

olan 4 maddelik sorulara vermiş oldukları cevaplara ait bulgular Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitabının Dil ve Anlatım Bölümüne Yönelik Öğretmen görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler

C. DİL VE ANLATIM		Tümüyle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	\bar{X}
57. Matematik ders kitabında yer alan konu anlatımlarında mantık bakımından tutarlılık, fikir bütünlüğü vardır.	<i>f</i>	4	28	8	8	1	2.47
	%	8.2	57.1	16.3	16.3	2.0	
58. Ders kitabının dili anlaşılmalıdır.	<i>f</i>	7	29	6	6	0	2.23
	%	14.3	59.2	12.2	12.2	0	
59. Öğrencilerin yeni terimler öğrenmelerini sağlamaktadır.	<i>f</i>	5	31	8	4	0	2.23
	%	10.2	63.3	16.3	8.2	0	
60. Yazım ve noktalama hataları vardır.	<i>f</i>	2	16	11	18	2	3.04
	%	4.1	32.7	22.4	36.7	4.1	
N=49							
Genel Ortalama							2.49

Toplam $\bar{X} = 9.97/4 = 2.49$

Tablo 9.’daki yüzde oranları incelendiğinde; “Matematik ders kitabında yer alan konu anlatımlarında mantık bakımından tutarlılık fikir bütünlüğü vardır” (% 65.3 katılıyorum, tümüyle katılıyorum) “Ders kitabının dili anlaşılmalıdır” (%73.5 katılıyorum, tümüyle katılıyorum), “Öğrencilerin yeni terimler öğrenmelerini sağlamaktadır” (%73.5 katılıyorum, tümüyle katılıyorum), öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu 57, 58, 59. maddelere olumlu görüş belirttiği gözlenmektedir.

Matematik ders kitabında yazım ve noktalama hatalarının olduğuna yönelik görüşe öğretmenlerin % 36.7’si “katılmıyorum”, % 22.4’ü “kararsızım”, % 32.7’si “katılıyorum” ve % 4.1’i “kesinlikle katılmıyorum” ve % 4.1’i “tümüyle katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu maddeye göre yüzde oranlarının birbirlerine çok yakın olması, ders kitabında yazım ve noktalama hatalarının kısmen de olsa varlığından söz edilebilir.

Araştırma konusu olan ders kitabının dil ve anlatım bölümüne yönelik hazırlanan 4 maddeye verilen cevaplar incelendiğinde öğretmenlerin ders kitabının dil ve anlatım özellikleri açısından öğretmenlerin 2.49 (katılıyorum) görüş belirttiği görülmektedir. Aritmetik ortalamanın bu düzeyde olması öğretmenlerin genel olarak dil ve anlatım özelliklerine katıldıklarını ortaya koymaktadır.

4.4.2. Ders Kitabının Dil ve Anlatım Bölümüne Yönelik Öğrencilerin Görüşlerine Ait Bulgular

Araştırma konusunu oluşturan ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin kullandıkları ilköğretim 6. sınıf matematik ders kitabının dil ve anlatım bölümüne yönelik bulgular Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitabının Dil ve Anlatım Bölümüne Yönelik Öğrenci görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler

C. DİL VE ANLATIM		Tümüyle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	\bar{X}
25. Kitapta kullanılan yazı dili rahat anlaşılmaktadır.	<i>f</i>	306	150	36	24	19	1.69
	<i>%</i>	57.2	28.0	6.7	4.5	3.6	
26. Matematik ders kitabında yer alan cümlelerde bilinmeyen kelimelerle sık karşılaşmaktadır.	<i>f</i>	79	106	124	118	108	3.13
	<i>%</i>	14.8	19.8	23.2	22.1	20.2	
27. Ders kitabında yazım ve noktalama yanlışları vardır.	<i>f</i>	65	96	120	133	121	3.28
	<i>%</i>	12.1	17.9	22.4	24.9	22.6	
N=535							
Genel Ortalama							2.70

Toplam $\bar{X} = 8.10/3 = 2.70$

Tablo 10. incelendiğinde öğrencilerin en olumlu görüşü % 85.2 gibi çok büyük bir katılım oranı ile kitapta kullanılan yazı dilinin rahat ve anlaşılır olmasına ilişkin hazırlanan 25 maddede belirttikleri görülmektedir.

“Matematik ders kitabında yer alan cümlelerde bilinmeyen kelimelerle sık karşılaşmaktadır” maddesine öğrencilerin % 34.6’sı “tümüyle katılıyorum” ve “katılıyorum”, % 23.2’si “kararsızım” ve % 42.3’ü ise “katılmıyorum” ve “kesinlikle

katılmıyorum” şeklinde görüş belirttikleri görülmektedir. Bu bulgulara göre öğrencilerin bilinmeyen kelimelerle zaman zaman karşılaştıkları söylenebilir.

Yazım ve noktalama yanlışlarının olmasına ait görüşe öğrencilerin % 12.1’i “tümüyle katılıyorum”, % 17.9’u “katılıyorum”, % 22.4’ü “kararsızım”, % 24.9’u “katılmıyorum”, % 22.6’sı “kesinlikle katılmıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulgulara göre ders kitabında yazım ve noktalama yanlışlarının yer yer olduğu söylenebilir.

Tablo 10.’da genel aritmetik ortalama değerinin 2.70 (kararsızım) düzeyinde olması, öğrencilerin ders kitabının dil ve anlatım bölümüne ilişkin görüşlere kısmen katıldıkları anlaşılmaktadır.

4.5. Ders Kitabının Ölçme ve Değerlendirme Bölümüne Yönelik Bulgular

Araştırmanın genel amaçları doğrultusunda, araştırmaya konu olan ilköğretim 6. sınıf matematik ders kitabının ölçme ve değerlendirme bölümüne yönelik öğretmenler ile öğrencilerin görüşlerini belirten bulgular aşağıda verilmiştir.

4.5.1. Ders Kitabının Ölçme ve Değerlendirme Bölümüne Yönelik Öğretmenlerin Görüşlerine Ait Bulgular

Araştırmanın örneklemini oluşturan ilköğretim 6. sınıf matematik öğretmenlerinin matematik ders kitabının ölçme ve değerlendirme bölümü ile ilgili bulgular Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitabının Ölçme ve Değerlendirme Bölümüne Yönelik Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler

D. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME		Tümüyle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	\bar{X}
61. Alıştırmalar her seviyedeki öğrencinin kendini değerlendirmesine fırsat tanımaktadır.	<i>f</i>	4	17	14	14	0	2.78
	%	8.2	34.7	28.6	28.6	0	
62. Matematik ders kitabında her konu için hazırlanan ölçme-değerlendirme soruları yeterlidir.	<i>f</i>	6	20	10	13	0	2.61
	%	12.2	40.8	20.4	26.5	0	
63. Ölçme değerlendirme çalışmaları öğrencilerin henüz kazanamadığı bilgi ve becerileri kazanmaya teşvik etmektedir.	<i>f</i>	3	26	8	10	2	2.63
	%	6.1	53.1	16.3	20.4	4.1	
64. Matematik ders kitabında üst düzey düşünme becerilerini geliştirici nitelikte sorulara yer verilmektedir.	<i>f</i>	3	24	6	13	2	2.73
	%	6.1	49.0	12.2	26.5	4.1	
65. Matematik ders kitabında yer alan sorular öğrencileri araştırma ve inceleme yapmaya teşvik etmektedir.	<i>f</i>	6	22	9	11	1	2.57
	%	12.2	44.9	18.4	22.4	2.0	
66. Ünite sonlarındaki sorular öğrenci kazanımlarını ölçecek niteliktedir.	<i>f</i>	4	28	8	8	1	2.47
	%	8.2	57.1	16.3	16.3	2.0	
N=49							
Genel Ortalama							2.63

Toplam $\bar{X} = 15.79/6 = 2.63$

Tablo 11. incelendiğinde, ders kitabında yer alan alıştırmaların her seviyedeki öğrencinin kendini değerlendirmesine fırsat verdiği görüşüne öğretmenlerin % 28.6'sı (kararsız) kısmen katıldığı, % 28.6'sının katılmadığı, % 42.9'unun katıldığı görülmektedir. Bu maddeye yönelik öğretmen cevaplarına göre, öğretmenlerin yaklaşık üçte birinin ders kitabında yer alan alıştırmaların her öğrencinin seviyesine uygun olmadığını düşündükleri söylenebilir.

“Matematik ders kitabında her konu için hazırlanan ölçme-değerlendirme soruları yeterlidir” maddesine ilişkin öğretmenlerin yarıdan fazlası % 53'ü (katılıyorum), “Ölçme değerlendirme çalışmaları öğrencilerin henüz kazanamadığı bilgi ve becerileri kazanmaya teşvik etmektedir”, % 59.2'si (katılıyorum), “Matematik ders kitabında üst düzey düşünme becerilerini geliştirici nitelikte sorulara yer verilmektedir”, % 55.1'i (katılıyorum) , “Matematik ders kitabında yer alan sorular öğrencileri

araştırma ve inceleme yapmaya teşvik etmektedir”, % 57.1’i katılıyorum, “Ünite sonlarındaki sorular öğrenci kazanımlarını ölçecek niteliktedir.”, % 61.2’si katılıyorum şeklinde olumlu görüş belirtmektedirler.

Tablo 11.’de genel aritmetik ortalama değerinin 2.63 (kararsızım) düzeyinde olması, öğretmenlerin ders kitabının ölçme-değerlendirme bölümüne yönelik görüşlere kararsız kaldıkları anlaşılmaktadır.

4.5.2. Ders Kitabının Ölçme ve Değerlendirme Bölümüne Yönelik Öğrencilerin Görüşlerine Ait Bulgular

Örneklem grubunu oluşturan ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin kullandıkları matematik ders kitabının ölçme ve değerlendirme bölümüne yönelik görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitabının Ölçme ve Değerlendirme Bölümüne Yönelik Öğrenci Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler

D. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME		Tümüyle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	\bar{X}
28. Matematik ders kitabının konu sonunda yer alan alıştırmalar neler öğrenildiğinin anlaşılmasını sağlamaktadır.	f	239	168	71	16	33	1.93
	%	44.7	31.4	13.3	3.0	6.2	
29. Kitaptaki ünite değerlendirme soruları neler öğrenildiğinin anlaşılmasına yardımcı olmaktadır.	f	233	172	76	20	26	1.93
	%	43.6	32.1	14.2	3.7	4.9	
30. Matematik ders kitabında daha fazla soruya yer verilmelidir.	f	196	137	97	47	50	2.28
	%	36.6	25.6	18.1	8.8	9.3	
31 Matematik ders kitabında yer alan akran (arkadaş) değerlendirmeleri derslerde ya da ders dışında uygulanmaktadır.	f	121	100	171	47	85	2.76
	%	22.6	18.7	32.0	8.8	15.9	
N=535							
Genel Ortalama							2.22

Toplam $\bar{X} = 8.89/4 = 2.22$

Tablo12'deki yüzde oranları incelendiğinde öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun (% 76.1'inin) matematik ders kitabının konu sonunda yer alan alıştırmaların öğrencilerin neler öğrendiğinin anlaşıldığını sağlamaktadır görüşüne olumlu yanıt verdikleri görülmektedir.

“Kitaptaki ünite değerlendirme soruları neler öğrenildiğinin anlaşılmasına yardımcı olmaktadır” maddesine öğrencilerin (% 75.7'si) “katılıyorum ve tümüyle katılıyorum” şeklinde olumlu görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 12.'deki “Matematik ders kitabında daha fazla soruya yer verilmelidir” maddesine ise öğrencilerin (% 62.1'i) “katılıyorum ve tümüyle katılıyorum” şeklinde görüş belirterek, ders kitabında daha fazla soruya yer verilmesi gerektiğini düşünmektedir.

Tablo 12.'de 31. maddeye ise öğrencilerin % 41.3'ü “katılıyorum ve tümüyle katılıyorum”, % 32'si “kararsızım” ve % 24.7'si “kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum” şeklinde yüzde oranlarında cevap vermişlerdir. Bu bulguya göre öğrencilerin matematik ders kitabında yer alan arkadaş değerlendirmeleri dersler ya da ders dışında kısmen uygulandığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 12.'nin genel aritmetik ortalama değerlerinin 2.22 (katılıyorum) düzeyinde olduğundan öğrencilerin ders kitabının ölçme ve değerlendirme bölümüne yönelik olumlu görüşlere sahip oldukları söylenebilir.

4.5.3. İlköğretim 6. sınıf Matematik Öğretmen Kılavuz Kitabının Ölçme ve Değerlendirme Bölümüne Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri

Öğretmenlerin matematik ders kitabının yardımcı materyallerinden olan öğretmen kılavuz kitabının ölçme ve değerlendirme bölüme yönelik görüşlerini belirten frekans(f), yüzde (%) ve aritmetik ortalama (\bar{X}) değerleri Tablo 13'de verilmiştir.

Tablo 13. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Öğretmen Kılavuz Kitabının Ölçme ve Değerlendirme Bölümüne Yönelik Öğretmen Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler

Matematik Öğretmen Kılavuz Kitabında;		Tümüyle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	\bar{X}
67.Konuya giriş ve motivasyon sağlama çalışmalarında öğrencinin dikkatini çekecek açıklamalar bulunmaktadır.	<i>f</i>	5	23	10	9	1	2.54
	%	10.2	46.9	20.4	18.4	2.0	
68.Ölçme değerlendirme çalışmalarına yönelik açıklama ve yönergeler bulunmaktadır.	<i>f</i>	2	28	14	4	0	2.42
	%	4.1	57.1	28.6	8.2	0	
69.Ölçme değerlendirme çalışmalarına ilişkin ölçütler kullanışıdır.	<i>f</i>	2	22	10	12	2	2.79
	%	4.1	44.9	20.4	24.5	4.1	
N=49							
Genel Ortalama							2.58

Toplam $\bar{X} = 7.75/3 = 2.58$

Tablo 13. incelendiğinde matematik öğretmen kılavuz kitabında konuya giriş ve motivasyon çalışmalarında öğrencilerin dikkatini çekecek açıklamaların bulunduğu görüşüne öğretmenlerin yarıdan fazlasının (% 57.1'i) “katılıyorum ve tümüyle katılıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu bulgulara göre kılavuz kitabında konuya giriş ve motivasyon çalışmalarında bulunan açıklamaların öğrencilerin dikkatini çekecek nitelikte olduğunu düşündükleri söylenebilir.

“Ölçme-değerlendirme çalışmalarına yönelik açıklama ve yönergeler bulunmaktadır” görüşüne öğretmenlerin % 61.2 'si “katılıyorum ve tümüyle katılıyorum” şeklinde olumlu görüş belirttikleri anlaşılabilir.

Çalışmanın 69. maddesinde ise, ölçme-değerlendirme çalışmalarına ilişkin ölçütlerin kullanışlı olduğu görüşüne öğretmenlerin % 49'u “katılıyorum” ve “tümüyle katılıyorum”, % 20.4 'ü “kararsızım”, % 24.5'i “katılmıyorum” ve % 4.1'i “kesinlikle katılmıyorum” şeklinde görüş belirttikleri görülmektedir.

Öğretmen kılavuz kitabının ölçme-değerlendirme bölümünün özelliklerine yönelik öğretmen cevaplarının genel ortalaması 2.58 (katılıyorum) düzeyindedir. Yüzde oranları dikkatle incelendiğinde ve ortalamaların katılıyorum sınırları civarında olması

dikkate alınır, öğretmenlerin öğretmen kılavuz kitabının ölçme-değerlendirme bölümüne yönelik kısmen olumlu görüşlere sahip oldukları söylenebilir.

4.6. Matematik Ders Kitabının Geliştirilmesine Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde çalışmanın hedefleri doğrultusunda, ilköğretim 6. sınıf ders kitaplarının geliştirilmesine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşlerini belirten bulgular aşağıda verilmiştir.

4.6.1. Matematik Ders Kitabının Geliştirilmesine Yönelik Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulgular

49 öğretmenden oluşan örneklem grubunun 28'i matematik ders kitaplarının geliştirilmesi için önerilerde bulunmuşlardır. Ders kitaplarının geliştirilmesine ilişkin öğretmen önerileri Tablo 14'de gösterilmiştir.

Tablo 14. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitaplarının Geliştirilmesi için Öğretmen Önerilerine Ait Frekans Değerleri

Öğretmen Önerileri	<i>f</i>
Konu anlatımı daha anlaşılır net ve açıklayıcı olmalı	12
Eğitici, eğlendirici etkinlik ve sorular(bulmaca, zeka oyunları, örüntü, fıkra) olmalı	10
Etkinliklerin sayısı fazla olmamalı	9
Uygulamalar için yeterli boş alan bırakılmalı	9
Soru kalitesi ve çeşidi arttırılmalı	8
Özel yayınlar gibi renkli, ilgi çekici olmalı	6
Daha fazla alıştırmaya ve problemlere yer verilmeli	5
Görselliğe daha fazla önem verilmeli	5
Konuların yoğunluğu azaltılmalı	4
Günlük hayatla daha fazla ilişkilendirilmeli	4
Ünite dizilişleri tekrar düzenlenmeli	4
Basım hataları yapılmamalı	4

Tablo 14.'e göre, öğretmenlerin büyük bir kısmının konu anlatımının daha anlaşılır net ve açıklayıcı olması gerektiğini; eğitici, eğlendirici etkinlik ve sorulara(bulmaca, zeka oyunları, örüntü, fıkra) yer verilmesi gerektiğini ve etkinliklerin

sayısının arttırılması gerektiğini ifade ettikleri görülebilir. Aşağıda açık uçlu anket sorularına yönelik öğretmen görüşlerinden bazılarına yer verilmiştir.

Öğretmen görüşleri:

- Öğrencilerin daha rahat anlayacağı sorular sorulmalı.
- Anlatılmayan ve açıklanmayan konularla ilgili sorular sorulmalı.
- Hesap makinesi kullanılmadığı düşünülerek çok büyük veya ondalıklı sayıların yer aldığı sorulara az yer verilmeli.
- Konu başlıkları kesin bir şekilde belirtilmeli. Mevcut açıklamalarla konunun anlaşılması ve aktarılması kesinlikle zor.
- Konuyu daha açık anlatmalı.
- Kitapta konu detaylı verilmemiş, sistem gereği ama konu dışından sorular var. Buna bir açıklama getirilmeli.
- Öğretmen kılavuz kitabındaki örnek ve alıştırmalar daha anlaşılır, kolay okunabilen olmalıdır.
- Etkinlikler azaltılmalı. Örnekler biraz daha çok olmalı. Testlere daha ağırlık verilmesi daha iyi olur.
- Kitaptaki örnekler daha sade bir dille anlatılmalı, örnekler günlük hayata uyarlanmalıdır.
- Etkinliklerin ve ders konularının tam olarak işlenebilmesi için haftalık ders saatleri arttırılmalı ya da matematik saatleri arttırılmalı. Günlük hayatla daha fazla ilişkilendirilmeli. Konu sırası ve bütünlüğünün tekrar gözden geçirilmesi gerekir.
- Bazı problemler çok uzun veriliyor. Daha kısaltılarak sayısı çoğaltılabilir. Etkinlikler çok yararlı ama sayısının fazla olması zaman açısından sorun yaratmaktadır.
- Bazı uyulama soruları çok basit.
- Ders kitabına daha fazla matematiksel bilmeceler konulursa iyi olur.
- Basım hataları yapılmamalı.

- Uygulamalar için verilen boş alanlar yeterli değil.
- Görev etkinlikleri biraz daha arttırılabilir.
- Ünite sonlarında S.B.S'ye uygun sorular olabilir.
- Kitaplarda bulunan etkinliklerin kaldırılması gerekir. Konular daha anlaşılabilir ve konu bütünlüğü sağlanabilir konumuna getirilmelidir.
- Bazı konular eski kitaplardaki konular gibi içerik yönünden zengin değil.
- Etkinlikler tam olarak uygulandığında, verilen süre konunun tamamını anlatmak için yetmiyor. Konular sadeleştirilebilir ve azaltılabilir. Süre yetersiz. Etkinliklerin bazıları çok uzun zaman alıyor. Grup halinde çalışılınca sınıfta düzeni sağlamak konusunda problemler oluyor. Okullara gönderilen araç-gereçlerin sayısı arttırılabilir. Her iki öğrenciye bir araç-gereç olsa çok daha olumlu olacaktır. 6-7 kişi bir araç kullanınca çocuklar arasında tartışmalar oluyor. Her konuda iki etkinlik yerine kısa zaman alacak ve anlaşılır bir tane etkinlik yeterli olacaktır.
- 6. sınıf matematik ders kitabında genel olarak renk düzeni, sayfa yapıları ve örnekler yeterli olsa da, konuların uzun olduğuna ve bir senede bitmeyeceğine inanıyorum. Permütasyon-olasılık ve prizma konularının 7. veya 8. sınıfa aktarılabilceği görüşündeyim.
- Konulara daha geniş yer verilmeli. Her öğrencinin seviyesine göre alıştırmalar ve problemlere yer verilmeli.
- Daha çok örnek verilmeli.
- Etkinlikler fazla ve öğrenciler kavrayamıyor.
- Daha fazla performans ödevi olabilir.
- Kitaptaki bazı bilgiler gereksiz, bazı bilgiler ise verilmemiş. Gereksiz olan kısmının çıkarılıp yerine gerekli olanların verilmesi gerekiyor. Bunu kitabın uygulama sorularında görebiliyoruz.
- Kitabın genel olarak görüntüsü, dili ve grafikleri düzgün hazırlanmıştır. Ancak soruların cevaplarında yanlışlıklar vardır. Bu yanlışlıkların düzeltilmesi gerekir. Ayrıca bazı öğrenme alanıyla ilgili çok fazla çalışma sorusu hazırlanmıştır ve öğrenci sürekli aynı konuyla ilgili aynı tip soruyu çözmekten sıkılıyor. Soruların bütün öğrenme alanlarını kapsayacak şekilde

hazırlanması gerekiyor. Konuların sırasına baktığımızda, özellikle matematik dersinde çok önemli yeri olan bir önceki öğrenmelerin bir sonraki öğrenmeleri geliştirici yönde olması kuralına uyulmamıştır. Konuların dağılımı dağınık olarak sıralanmıştır. Buna göre geometri konusu kitabın son kısmına eklenmeli, öğretmen 3 derste matematik, 1 derste geometri işleyerek dersi tamamlamalıdır. Matematik ve geometri dersleri ayrı ayrı işlenmeli kitapta bunların bölümleri ayrılmalıdır.

- Etkinlikler çeşitli oyun ve bulmacalar yönünde daha zevkli hale getirilebilir. Yazılarla düşünme ve araştırmaya yönlendirmek yerine şekillerle düşündürmek daha uygun olurdu. Öğretmensiz bazı etkinlikler yanlış düşünmeyi yerleştirebilir. Soru kalitesi, zevkli etkinlikler öğrencileri özel yayınlara yönlendirmekte. Devlet kitabından zevk alınmamaktadır. Aynı durum bizim için de geçerli.
- Öğrencilerin öğrendiklerini uygulamalarını sağlayacak alıştırmalar ve problemlere yeteri kadar yer verilmeli. Sorular açık ve net olmalı, akıl yürütmeyi geliştirici öğrencinin ilgisini çekecek problemler ve alıştırmalar olmalı.
- Konuların yoğunluğu azaltılmalı. Etkinlikler azaltılmalı. Soru hazırlanırken, verilen sayılar daha dikkatli seçilmeli. Uygulama ve çalışma soruları konu anlatımına ve müfredata uygun olmalı. Konu ve zaman tutarsızlığı olmamalı.
- Müfredatın ağır ve konuların ayrıntılı olmasından dolayı süre yetmiyor. Konuların anlatımı ile verilen alıştırmalar soruları birbiriyle uyumuyor. Problemlerde verilen bilgiler sorunun çözümü için uygun olmayabiliyor.
- Daha açıklayıcı, akıcı, anlaşılır olmalıdır.

4.6.2. Matematik Ders Kitabının Geliştirilmesine Yönelik Öğrenci Görüşlerine İlişkin Bulgular

535 öğrenciden oluşan örneklem grubunun 285'i matematik ders kitaplarının geliştirilmesi için önerilerde bulunmuşlardır. Ders kitaplarının geliştirilmesine ilişkin öğrenci önerileri Tablo 15'de sunulmuştur.

Tablo 15. İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitaplarının Geliştirilmesi için Öğrenci Önerilerine Ait Frekans Değerleri

Öğrenci Önerileri	<i>f</i>
Konu anlatımı daha açık, net ve anlaşılır olmalı	124
Eğitici, eğlendirici etkinlik ve sorular(bulmaca, zeka oyunları, örüntü, fıkra) olmalı	123
Soru sayısı daha fazla olmalı	98
Görseller daha fazla olmalı	92
Renkler daha canlı olmalı	56
Problemleri ve etkinlikleri çözmek için yeterli boşluk bırakılmalı	49
Kapak dikkat çekici olmalı	43
Cildi sağlam olmalı	43
Zor sorulara daha çok yer verilmesi	36
Konu anlatımına daha fazla yer verilmeli	32
Grafik, tablo ve şeklin daha fazla olması	30
Çözümlü örnek sayısı daha fazla olmalı	27
Düzeltilme yapılmamalı	22
Daha fazla test olmalı	20
Sorular daha anlaşılır olmalı	16
Daha önceki yıllarda çıkan SBS sorularına yer verilmeli	13
Etkinlik sayısı azaltılmalı	13
Başlıklar daha dikkat çekici olmalı	12
Problemler öğretmen yardımı olmadan yapılabilmesi	12
Yazım ve noktalama işaretlerine dikkat edilmeli	11
Günlük hayattan örneklere daha fazla yer verilmeli	10
Problemlerin çeşitleri fazla olmalı	10
Sözlük bölümü daha ayrıntılı olmalı	10
Diğer derslerle bağlantılı olmalı	8
Çok zor sorular bulunmamalı	6
Yazılar daha büyük, kalın ve renkli yazılmalı	5
Daha akıcı bir dil kullanılmalı	5
Spor ile ilgili matematik soruları olmalı	4

Tablo 15. dikkate alınırsa; öğrencilerin büyük çoğunluğunun öğretmenlerle aynı görüşe sahip oldukları yani konu anlatımının daha anlaşılır net ve açıklayıcı olması gerektiğini düşündükleri ve eğitici, eğlendirici etkinlik ve sorulara(bulmaca, zeka

oyunları, örüntü, fıkra) yer verilmesi gerektiğini düşündükleri söylenebilir. Ayrıca soru sayısının arttırılması gerektiğini ifade ettikleri görülebilir. Aşağıda açık uçlu anket sorularına yönelik öğrenci görüşlerinden bazılarına yer verilmiştir.

Öğrenci görüşleri:

- Daha fazla test olmasını isterim.
- Daha fazla resim ve anlatım olması gerekiyor.
- Daha önceki yıllarda çıkmış “SBS” sorularının olmasını isterim.
- Her şey güzel olmuş. Ders kitabında olmasını istediğim bir şey yok.
- Daha fazla soru olmasını isterim.
- Konular daha açıklayıcı olabilirdi.
- Matematik ders kitabının kapağı dikkat çekici olmalı.
- Kitabın sayfa düzeni hoş görülmeli.
- Başlıklar daha dikkat çekici olmalı.
- Daha eğlenceli alıştırmalar olmalı.
- Düşündürücü fakat kolay sorular bulunmalı.
- Deney etkinlikleri çok kolay. Onun yerine farklı zor etkinlikler ya da alıştırmalar konmalı.
- Kitabımızın içeriği güzel fakat cildi biraz daha sağlam olmalı.
- Daha çok çözümlü örnek olmalı.
- Bazı konulardan çok, bazı konulardan az etkinlik olmasın, hepsi eşit olsun istiyorum.
- Arka sayfalarda kareli kağıt, noktalı kağıt, izometrik kağıt vs. gibi sayfaların olması daha iyi olurdu. Çünkü etkinliklerde çok gerekiyor.
- Problemleri çözmek için daha fazla boşluk bırakılmalı.
- Bir tek sözlük var o da çok sıkıcı.
- Ders kitabımızda hikaye gibi değil öğretmen gibi konu anlatılmaktadır(Tüm ders kitapları için geçerli).

- Akran değerlendirme formundan daha sık olmasını istiyorum.
- Gereksiz ayrıntılara yer verilmesin.
- Sadece test olsun. Konuyu öğretmen anlatıyor zaten.
- Çalışma kitapları kaldırılmalı. Çünkü çok sıkıcı.
- Grup çalışmalarının olduğu etkinlikler olmalıdır.
- Spor ile ilgili matematik soruları yoğun olsun. Futbolcu fotoğrafları koyulmalı.
- Kitabımızın yanında uçlu kalem hediye edilsin
- Günlük hayatta karşılaşılabileceğimiz örneklere daha fazla yer verilmeli.
- Kolay ipuçları verilmelidir.
- Yazım ve noktalama işaretlerine uyulmasını istiyorum.
- Öğretmen yardımı olmadan da çalışabilmeliyiz.
- Diğer derslerle bağlantılı olmalı.

BÖLÜM V

TARTIŞMA

5.1. Ders Kitabının Teknik, Tasarım, Düzenleme Bölümüne İlişkin Tartışma

Öğretmen ve öğrenci görüşlerinin birlikte değerlendirildiği bu çalışmada, ders kitabının teknik, tasarım ve düzenlemesine yönelik öğrenciler; kitap kapağının dikkat çekici olması önerisinde %60 civarında olumlu görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ise %50'ye yakın bir bölümü kitap kapağının dikkat çekiciliği konusunda olumlu görüş belirtmiş olup, cildinin sağlamlığı konusunda da %67 olumlu görüş belirtmişlerdir. Ayrıca matematik ders kitaplarının dikkat çekiciliği konusunda öğretmenler %49 olumlu, öğrenciler ise %56 civarında olumlu görüş belirtip yüzde oranlarının birbirlerine yakın oluşu bu görüşte tutarlılık sergilemektedir.

Araştırma konusu olan ders kitabının teknik, tasarım ve düzenleme özelliklerine yönelik dikkat çeken olumsuz özellikler: Esirgemez(1995), Dayak(1998), Arseven (2003) ve Çakır(2006)'ın ulaştıkları sonuçlarla paralellik göstermemektedir. Matematik ders kitaplarında yapılan çalışma ve araştırmalarda, matematik ders kitaplarının kapak ve sayfa düzenlerinin göze hoş görülmesi, cildinin sağlam olması, geçmiş yıllardan günümüze gelişme göstererek ders kitaplarının hazırlanıp basılmasında, tasarım ve sağlamlığına, görselliğine daha fazla özen gösterilmeye başladığı görülmektedir.

Bundan dolayı çocuk yaşlardaki ilköğretim öğrencilerinin okumayı ve anlamayı, kalıcı öğrenmeyi, eğlenceli ve zevkli öğrenme alışkanlıklarını kazanmasında, ders kitaplarının en önemli öğretim materyalleri olması sebebiyle bu çocuklar için hazırlanacak kitapların niteliğine gerekli önemin verilmesi gerekmektedir.

Araştırmaya konu olan ders kitabının görsel özelliklerine yönelik öğretmen ve öğrencilerin; kitapta kullanılan görsellerin renkleri açık ve net görülmekte olduğunu ; her iki grubunda %70'ten fazla olumlu görüş belirttiği görülmektedir. Kayıkcı(2006) tarafından yapılan çalışmada matematik ders kitabının hazırlanmasında görsel öğelerde öğrenci düzeyine uyulduğu ve renklerin amaca uygun olarak kullanıldığı; görsel öğelerin ilgili metnin yakınında yer aldığı sonucu ile Çakır(2006) 'ın araştırma

bulgularından elde edilen öğretmenlerin görsel öğelerin içerikleriyle uygun ve altındaki açıklamaların konuya uygun olduklarını düşündüğü sonucu, bu araştırmanın sonuçları ile paralellik göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin (%56) sı ve öğretmenlerin (%49)'u ders kitabında kullanılan başlıkların ve alt başlıkların dikkat çekici olması konusunda olumlu görüş belirtmişlerdir. Arseven(2003), Çakır(2006) tarafından yapılan araştırmalarda matematik kitabında yer alan başlıkların açık, anlaşılır ve dikkat çekici nitelikte olduğu sonucuna varılması bu çalışmanın sonuçları ile tutarlılık göstermektedir.

5.2. Ders Kitabının İçerik Bölümüne İlişkin Tartışma

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, matematik ders kitabının içeriği hazırlanırken matematik eğitimindeki çağdaş öğretim yaklaşımlarının dikkate alınarak düzenlendiği konusunda öğretmenlerin %38.8'i olumlu görüş belirtmişlerdir. Esirgemez(1995) tarafından yapılan araştırmada matematik ders kitaplarındaki, yöntemin amaca uygunluğu matematik kuramlarının güncelliği yönünden yeterli olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlar ile de paralellik göstermektedir.

Ders kitabının içeriğinde matematiksel hatalar olduğu görüşüne öğretmenlerin %42.9'u gibi bir çoğunluğu katılmaktadır. Aynen öğretmenlerin bu görüşe %38.8'i katılmadığı ve %14.3'ünde kısmen matematiksel hatalara yer verildiğini düşündüğü görülmektedir. Yine ders kitabında içerik bölümünde gereksiz ayrıntılara yer verilmediği görüşüne öğretmenlerin %36.7'sinin katıldığı, %10.2'sinin kararsız görüş bildirdiği ve %51'inin bu görüşe katılmadığı görülmektedir. Dayak(1998) ve Arseven(2003) matematik ders kitapları üzerine yaptığı çalışmalarda yukarıdaki görüşlerin paralellik taşıdığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla konu ve içerikle bağlantısı olmayan gereksiz ayrıntılar, öğrencilerde olumsuz etki yapıp, dikkat dağınıklığına yol açmaktadır. Bu nedenle bu tür gereksiz ayrıntıların ders kitaplarından kaldırılması gerektiği düşünülebilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, matematik ders kitabında yer alan bilgilerin güncel olduğunu, matematiğe karşı olumlu tutum geliştirmeye yönelik etkinliklerin

bulduğunu, konularla ilgili öğrenmeyi destekleyici, günlük yaşamla ilgili çalışmalara yer verildiğine yarından fazlasının katıldığı görülmektedir. Daha önce Dayak(1998) ve Kılıç(1999) tarafından yapılan ders kitapları ile ilgili araştırmalarda bilgilerin güncel olmadığı; Bunun yanında 2005-2006 yıllarında yapılan yeni programdan sonra, yapılan araştırmalarda ise (Çakır(2006), Özsoy(2007), Kulantaş(2007)) bilgilerin daha güncel olduğu sonucunun anlaşılması, ders kitaplarında daha önceki yıllarda 5 yıl gibi uzun bir süre ile kullanılmasından ortaya çıkan problem ve alışkanlıkların, son dönemlerde yenilenen ve geliştirilen programla birlikte ders kitaplarının güncellenmesi ile çok azaldığını göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, % 57.2'si matematik kitabındaki konuların aynı sınıfta okutulan diğer derslerle ilişkilendirildiği konusunda olumlu görüş belirterek, Çakır(2006)'ın araştırmasında yer alan konuların diğer derslerle ilişkisi kurulduğu yönünde görüş belirtmeleri bu araştırmanın bu kısım ile ilgili bulgularını desteklemektedir.

Ders kitabındaki içeriğin, teknolojileri ve bilimsel yöntemleri kullandırmaya yönlendirdiğine öğretmenlerin %57.2'si olumlu görüş belirterek, Işık(2003), yaptığı araştırmada, öğretmenlerin, ders kitabındaki konuların sunumunda elektronik teknolojinin sınıf ortamında kullanılmasını sağlayacak bir formata sahip olmadığını düşündükleri ortaya çıkmıştır. Bu araştırmalardan ortaya çıkan sonuçlara göre ise, günümüzde okutulmakta olan ders kitapları ile birlikte, konuların sunumunda televizyon, bilgisayar, akıllı tahta gibi teknolojik araç gereçlerin daha yoğunlukla kullanıldığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %56.1'i öğrenme ve alt öğrenme alanları arasında, programdaki ağırlıkları dikkate alınarak kapsam bakımından işlenişe uygun bir denge kurulduğuna olumlu görüş belirtmişlerdir. Özel(2003)'ün sosyal bilgiler ders kitabına yönelik yaptığı ve Çakır(1997)'nin Tükçe ders kitaplarına yönelik yaptıkları araştırmalardan, ders kitabında yer alan konuların özenli ve dengeli seçilmediği sonucuna ulaşılması bu araştırmanın sonucu ile tutarlılık göstermemektedir. Ders kitabında yer alan konuların uygun seviye yoğunluk ve sırayla ele alınması, ders konularının öğretilmesini ve öğrenilmesini daha kolay hale getirecektir. (Özel, 2003, 128)

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %59.2'si matematik ders kitabında yer alan konuların öğrencilerin neden-sonuç ilişkisi kurmalarını sağladığı görüşüne olumlu görüş belirtirken, %16.3'ü kararsız ve %24.5'i olumsuz görüş belirtmişlerdir. Konuların öğrencilerin sahip olması gereken ön bilgileri dikkate alınarak sunulduğu görüşüne ise öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu %71.4'ü olumlu, %12.2'si kararsız ve %16.5'i olumsuz şeklinde görüş belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin cevaplarına göre, öğretmenlerin konu işlenişinde öğrencilerin neden-sonuç ilişkisini kurmalarını sağladığını ve konuların öğrencilerin sahip olması gereken ön bilgileri dikkate alınarak sunulduğu görüşüne katıldıkları şeklinde yorum yapılabilir. Dayak(1998, 153) tarafından yapılan araştırmada ders kitaplarının öğrencilerin bilgi birikimlerine uygun olarak hazırlanmadığı sonucu ile bu çalışmanın sonucu paralellik göstermemektedir. Arseven(2003, 81) tarafından yapılan araştırmada da konuların öğrencilerin karşılaştırma yapmasına, edinilen bilgilerden hareketle sonuçlar çıkarmaya ve neden sonuç ilişkilerini kurmaya yöneltecek biçimde işlenmiş olmasına öğretmenlerin olumlu görüş belirtmeleri bu çalışmanın sonucu ile çelişmektedir. Daha önce yapılan bu araştırmalar günümüzde kullanılan 6. sınıf matematik ders kitaplarının ve geçmiş yıllara göre daha iyi durumda olduğunu göstermektedir. Ders kitabında konuların neden-sonuç ilişkisi kurularak sunulmasına dikkat edilmesi, öğrencilerin ilgili konu alanında daha sağlıklı şemalar oluşturmasını ve gerekli bilgi transferlerini kolay yapmasını sağlamış olacaktır (Kılıç ve Seven, 2004, 88).

Ders kitabında yer alan problemlerin günlük hayatta karşılaşılan durumları yansıtmaktadır, şeklinde hazırlanmış olan maddeye araştırmaya katılan öğretmenlerin %65.3'ünün katılıyorum biçiminde cevap verdiğini ve aritmetik ortalamasının katılıyorum seviyesinde (2.35) olduğu görülmektedir. Ders kitabında yer alan problemlerin öğrencinin ilgisini çekecek niteliktedir görüşüne öğretmenlerin %36.8'i olumlu görüş belirtirken %26.5'i kararsızım ve %34.7'si olumsuz görüş belirtmektedir. Araştırmaların öğrencilerin yorum yapmasını, yeni çözümler üretmesini sağlaması görüşlerine ilişkin öğretmenlerin yarıdan fazlası %53'ü olumlu görüş belirtirken, %16.3'ü kısmen olumlu yönde görüş belirtmiş ve %30.6'sı olumsuz şekilde görüş bildirmişlerdir. Işık(2003) tarafından yapılan matematik ders kitaplarına yönelik araştırmada kitapta problem kurmayı ve çözmeyi geliştirecek gerçek yaşantı durumlarına yer verildiği görüşüne öğretmenlerin çoğunluğunun olumlu cevabını vermesi ile bu çalışmadan elde edilen sonuçlar kısmen de olsa uygunluk göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrenciler ders kitabında yer alan konuların ve problemlerin anlaşılmasında zorluk çektiği görüşüne %30.8'i katılıyorum, %22.6'sı kararsızım ve %46'sı katılmıyorum şeklinde görüş belirtmekle birlikte, matematik ders kitabında yer alan etkinlikleri yapmakta zorluk çektikleri görüşüne %29.3'ü katılıyorum, %21.1'i kararsızım ve %49.2'si katılmıyorum şeklinde görüş belirterek her iki durumda da yani konuların ve problemlerin anlaşılmasında, etkinliklerin yapılmasında kısmen zorluk yaşandığını açıklamışlardır. Öğretmenlerin ders kitabında yer alan problemlerin öğrenciler tarafından anlaşılmasında zorluk yaşandığı doğrultusunda görüş belirtmeleri öğrenci görüşleriyle uygunluk göstermektedir. Bu sonuçlar Dayak(1998) ve Işık(2003, 126) tarafından yapılan araştırma sonuçlarından elde edilen “problemlerin öğretmenden destek almadan öğrenciler tarafından rahatlıkla çözülemediği” görüşü ile paralellik gösterdiği ortaya çıkmaktadır. Anlaşılabilir ve açıklayıcı bir ders kitabı öğrencinin kendi başına öğrenmesine olanak sağlamalıdır. Bundan dolayı ders kitabında yer alan konuların anlatımı ve problem cümlelerinin tekrar incelenip gözden geçirilerek düzeltilmesi günümüzde okutulan ilköğretim kitaplarının daha etkili duruma gelmesini sağlayacaktır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu %69.4'ü öğrenci çalışma kitabında yer alan alıştırmaların sayısının yeterli olduğunu düşünürken, öğrenme gücünü çeken öğrenciler için çalışma kitabındaki alıştırmaların çeşitliliğinin yeterli olmadığını %42.9 oranıyla ortaya koymaktadırlar. Araştırmaya katılan öğrencilerin ise %70.2'si alıştırmaya sayısını yeterli bulmakla birlikte, %63.8'i de matematik çalışma kitabında öğrencilerin konuları tekrar etmek için daha fazla çalışma sayfasına yer verilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Dayak(1998, 154); Arseven(2003, 89); Işık(2003,108), Çakır(2006, 67) tarafından yapılan araştırmaların sonuçları ile bu araştırmanın sonuçları büyük ölçüde tutarlılık göstermektedir. Alıştırma çalışmalarının daha iyi öğrenmeyi sağlayacağından ve konuların tekrar edilmesi ile öğrenmenin pekişeceğinden, öğrencinin kendi kendine değerlendirme yapabilmesi açısından önemli düşünüldüğünde daha fazla alıştırmaya ve daha fazla çalışma sayfasına yer verilmelidir.

Araştırmaya katılan öğretmenler, ders kitabı ve öğrenci çalışma kitabında yer alan etkinliklerin öğrencilerin farklı becerilerini geliştirmesi görüşüne %59.2'si olumlu, %28.6'sı kararsız, %12.2'si olumsuz yönde görüş bildirmişlerdir. Kulantaş(2007) tarafından yapılan araştırmada etkinliklerin, öğrencilerin mevcut yeteneklerini ortaya

çıkarmak ve geliştirecek nitelikte olmasına ilişkin öğretmenlerin %70'inin kısmen yanıtını vermesi bu araştırmanın sonuçlarını desteklemektedir. İlköğretimde 2005-2006 eğitim öğretim döneminde başlayan yeni müfredat programına göre, öğrencilerin interaktif öğrenmesi ve bilgiyi yapılandırması esas alınmıştır. Bireysel farklılıklar göz önüne alınarak etkinliklerin düzenlenmesinde öğrencilerin, farklı beceri ve yeteneklerini geliştirmeye özen gösterilerek yeniden düzenleme yapılması öğrencilerin matematik dersine karşı tutumlarının olumlu yönde değişerek gelişmesinde etkili olacaktır.

Araştırmaya katılan öğretmenler öğretmen kılavuz kitabında, ünite girişlerinde ulaşılmak istenen kazanımların belirtildiği, konu ile ilgili yapılacak ön hazırlığa ait olarak gerekli araç-gereç ve materyallerin belirtildiği, etkinliklerle ilgili gerekli açıklama ve uyarıların bulunduğunu belirtmişlerdir. Yine öğretmen kılavuz kitabında, konuların işleniş sürelerinin belirtildiği, konuların işlenişine etkili biçimde yer verildiği, konular diğer derslerle, önceki konularla ve ara disiplinlerle ilişkilendirildiği, eğitim öğretim programında yer alan değer, tutum ve becerileri kazandırmayı kolaylaştıracak yöntem ve teknikleri içerdiği konularında olumlu görüş belirtirken; kılavuz kitabında konu ile ilgili derinlemesine bilgi için farklı kaynaklar tavsiye edilmesine öğretmenlerin %47'si katılıyorum, %18.4'ü kararsızım ve %40.7'si katılmıyorum şeklinde görüş belirterek, kısmen de olsa farklı kaynaklara yöneltildiği anlaşılabilir.

Bu sonuçlar; Çakır(2006) tarafından yapılan matematik ders kitaplarına yardımcı öğretmen kılavuz kitaplarına ilişkin çıkan sonuçlarla paralellik göstermektedir.

5.3. Ders Kitabının Dil ve Anlatım Bölümüne İlişkin Tartışma

Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan öğretmen ve öğrenciler 6. sınıf matematik ders kitabının dil ve anlatım yönünden anlaşılır olduğunu belirtmektedirler. Toprak(1993) tarafından yapılan araştırmada, bu araştırmanın sonuçlarının tersine, ders kitaplarının dil ve anlatım bakımından yetersiz kaldığı sonucuna varmışlardır. Arseven(2003, 87) ve Özsoy(2007) tarafından yapılan bu araştırmaların sonuçları ise yapılan bu araştırmanın sonucu ile paralellik göstermektedir. Geçmişten günümüze yıllar önce yapılmaya başlayan araştırmaların sonucunda, ders kitaplarının dil ve anlatım özellikleri açısından olumlu şekilde geliştirildiği söylenebilir.

5.4. Ders Kitabının Ölçme ve Değerlendirme Bölümüne Yönelik Tartışma

Araştırmaya katılan öğretmenler, matematik ders kitabında her konu için hazırlanan ölçme-değerlendirme sonuçlarının yeterli olması, ölçme-değerlendirme çalışmaları öğrencilerin henüz kazanamadığı bilgi ve becerileri kazanmaya teşvik etmesi, matematik ders kitabında üst düzey düşünme becerilerini geliştirici nitelikte sorulara yer verilmesi, matematik ders kitabında yer alan soruların öğrencileri araştırma ve inceleme yapmaya teşvik etmesi, ünite sonlarındaki soruların öğrenci kazanımlarını ölçecek nitelikte olması, konuya giriş ve motivasyon sağlama çalışmalarında öğrencinin dikkatini çekecek açıklamaların bulunması, ölçme değerlendirme çalışmalarına yönelik açıklama ve yönergelerin bulunmasına yönelik görüşlere öğretmenlerin %50 den fazlasının genel olarak katıldığı görülmektedir. Işık(2003, 125)'in çalışmasında, matematik ders kitaplarında yer alan ünite sonlarındaki soruların öğrencilerin kazanmaları gereken davranışları ölçecek nitelikte olduğu araştırmaya katılan öğretmenler tarafından kısmen tatmin edici bulunması bu araştırmanın sonuçları ile uygunluk göstermemekle birlikte, geçmişten günümüze ölçme değerlendirme ile ilgili yukarıdaki saydığımız maddelerde gelişmelerin ve düzeltmelerin olduğunu söylemek mümkündür. Özsoy(2007, 51) tarafından yapılan araştırmada fen ve teknoloji kitaplarında yer alan değerlendirme sorularının dersin işlenişi, amaç ve öğrenci seviyesine kısmen uygun olduğu sonucu da bu çalışmanın sonuçları ile paralellik göstermektedir.

Araştırmanın bir diğer örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin, matematik ders kitabının konu sonunda yer alan alıştırmalar ve ünite değerlendirme soruları neler öğrenildiğinin anlaşılmasını sağlamaktadır görüşüne %76'sı olumlu görüş belirtirken, ders kitabında daha fazla soruya yer verilmesini isteyen öğrencilerin oranı da %62.1'dir. Matematik ders kitabında yer alan akran(arkadaş) değerlendirmelerinin derslerde ya da ders dışında uygulandığı görüşüne öğrencilerin genel olarak kısmen cevap verdikleri göze çarpmaktadır. Çakır(2006, 68) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin, matematik ders kitabında öğrencilerin birbirlerini değerlendirmesine ilişkin tekniklere yer verildiğini düşündükleri sonucu ortaya çıkmıştır. Çakır(2006) tarafından yapılan araştırmada böyle bir sonucun çıkması ders kitaplarında akran değerlendirmelere yönelik tekniklerin olduğu ancak; çok fazla uygulanmadığını ortaya koymaktadır. Akran değerlendirmesi bireylerin sadece kişisel çalışmalarının dışında, kendi başarı ve

gelişim durumlarını değerlendirmelerini mecburi kıldığından; değerlendirme süresi boyunca ilgilenmek, öğrencinin öğrenmeye ilgi ve alakasını kendi başarı ve başarısızlıkları hakkında kıyaslama yapmasını sağlamaktadır. Bundan dolayı akran değerlendirmelerinin uygulanmasına daha fazla önem verilmesi gerekmektedir.

5.5. Ders Kitabının Geliştirilmesi Konusundaki Önerilere Yönelik Tartışma

Ders kitabının ve öğrenci çalışma kitabının geliştirilmesine yönelik öğrencilerin eleştiri ve önerilerinin öğretmenlerden daha fazla olduğu görülmektedir. Sosyo-ekonomik ve kültürel farklılıklar göz önünde bulundurulduğunda bazı kesimlerde öğrencilerin daha yoğun ve etkin olması ders kitabında ve çalışma kitaplarında karşılaşılan eksiklikler ve aksaklıkların öğrenciler tarafından daha net belirlenmesi olarak açıklanabilir. Öğrencinin göz ardı edildiği durumlarda yapılan işlemler istenilen sonuçları elde edilmesini sağlamada yeterli olmayacağından (Kılıç ve Seven, 2004, 22) öğrencilerin gelişim seviyelerine uygun ve öğrencilerin eleştiri ve önerileri göz önüne alınarak ders kitapları ve çalışma kitaplarının tasarlanması ve yayınlanmasına daha çok özen gösterilmelidir. Araştırma sonunda öğrencilerin ders kitaplarında konu anlatımı daha açık, net ve anlaşılır olmasını ayrıca büyük bir çoğunluğu da eğitici, eğlendirici etkinlik ve sorulara yer verilmesini istedikleri ortaya çıkmaktadır. Tural(2005, 183) tarafından yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlar, ders kitaplarında daha fazla oyun ve etkinliklere yer verilmesi gerektiği görüşüyle tutarlılık göstermektedir.

Öğretmen ve öğrencilerin en önemli önerileri daha fazla konu anlatımı ve daha fazla soruya yer verilmesi şeklindedir. Ancak 2005 programında temel amaç bazı problemlerin çözüm yolları değil, bu problemlere analitik düşünme boyutunda yaklaşım sağlamaktır(Umay, 2004). Böyle bir önerinin gelmesi bu programın uygulama aşamasında hala eski programın uygulamasına ilişkin alışkanlıklardan vazgeçilmediğini ortaya koymaktadır.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde örnekleme oluşturan ilköğretim 6. sınıf öğretmenleri ve öğrencilerinin araştırmaya konu olan ilköğretim 6. sınıf matematik ders kitabına yönelik görüşlerinden elde edilen sonuçlar ve sonuçlar doğrultusunda geliştirilen öneriler yer almaktadır.

6.1. Sonuçlar

Öğretmen ve öğrencilerin matematik ders kitabına ilişkin görüşleri, i) teknik tasarım ve düzenleme ii) içerik iii) dil ve anlatım iv) ölçme-değerlendirme analizinden elde edilen sonuçlar v) ders kitabının geliştirilmesine yönelik görüşler olmak üzere beş ana başlık altında toplanabilir.

6.1.1. Ders Kitabının Teknik, Tasarım ve Düzenlemesine Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinden Ortaya Çıkan Sonuçlar

İlköğretim 6. sınıf matematik ders kitabının teknik, tasarım ve düzenlemesine yönelik yapılan anket cevaplarına göre öğretmen ve öğrenci görüşleri şöyle sıralanabilir:

- Öğretmenlerin %49'u, öğrencilerin ise %60.2'si ders kitabının kapağını dikkat çekici bulmaktadır.
- Öğretmenlerin %67.4'ü, öğrencilerin ise %61'i ders kitabının cildini sağlam bulmaktadır.
- Öğretmenlerin %47'si, öğrencilerin ise %68.1'i sayfa düzeninin göze hoş görüldüğü görüşündeler. Öğretmenlerin %57.2'si kenar boşluklarının öğrencinin dikkatini merkeze çekecek şekilde düzenlendiği ve %50.4'ü sayfaların sınıf seviyesine uygun olarak tasarlandığı görüşündedir.
- Öğretmenlerin %71.4'ü, öğrencilerin ise %83.2'si ders kitabının içindekiler bölümünden aranan konulara rahatlıkla ulaşıldığını düşünmektedir.

- Öğretmenlerin %71.4'ü, öğrencilerin ise %79.8'i ders kitabında yer alan görsellerin renklerinin açık ve net görüldüğünü; öğretmenlerin %61.3'ü ve öğrencilerin %68.6'sı görsellerin konuların içeriği hakkında ipucu verdiği düşünmektedir.
- Kitapta kullanılan başlıklar öğretmenlerin %49'u, öğrencilerin ise %56.8'i tarafından çekici bulunmaktadır.
- Ayrıca öğretmenlerin %75.5'i, görsellerin ait olduğu konu ile ilgili aynı sayfada kullanıldığını, %51'i görsellerin akılda kalıcı olduğunu ; %69.4'ü yazı baskısının açık, net ve anlaşılır bulunduğu, %71.4'ünün yazı baskısının göz sağlığına uygun olduğu görüşünü bildirmektedir.

6.1.2. Ders Kitabının ve Yardımcı Materyallerin İçeriğine Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinden Ortaya Çıkan Sonuçlar

Öğretmen ve öğrencilerin ders kitabının ve yardımcı materyallerin içeriği ile ilgili verdiği yanıtlardan elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

6.1.2.1. Ders Kitabının ve Yardımcı Materyallerin İçeriğine Yönelik Öğretmen Görüşlerinden Ortaya Çıkan Sonuçlar

Ders kitabının içeriğine yönelik hazırlanan maddelere öğretmenlerin yanıtları ve yüzde oranları aşağıdaki gibidir:

- İçerik çağdaş öğretim yaklaşımları dikkate alınarak düzenlenmiştir(%38.8).
- İçerikte matematiksel hata vardır (%42.9).
- Öğrenme ve alt öğrenme alanları arasında, programdaki ağırlıkları dikkate alınarak kapsam bakımından işlenişe uygun bir denge kurulmuştur (%56.1).
- Ders kitabında yer alan örnekler öğrencilerin ilgisini çekmektedir (%55.1).
- Konular öğrencilerin neden-sonuç ilişkisini kurmasını sağlayacak biçimde sunulmaktadır (%59.2).
- Alıştırmaların öğrencilerin yorum yapmasına ve yeni çözümler üretmesine yardımcı olmaktadır (%53).

- İçerik, teknolojileri ve bilimse yöntemleri kullanmaya yönlendirmektedir (%57.2).
- Kitapta problem kurmayı ve çözmeyi geliştirecek gerçek yaşam durumlarına yer verilmektedir (%59.1).
- Konular ğrencilerin daha önce sahip olması gereken matematik önbilgileri dikkate alınarak sunulmaktadır (%71.4).
- Problemler ğretmeden destek alınmadan öğrenciler tarafından anlaşılabilir düzeyde değildir (%38.7).

Ders kitabının içeriğine yönelik öğretmenlerin %50'den fazlasının olumlu görüşte buldukları maddeler şunlardır:

- Ders kitabındaki konular aynı sınıfta okutulan diğer derslerle ilişkilendirilmiştir (%57.2).
- Kitapta matematiğe karşı olumlu tutum geliştirmeye yönelik etkinlikler bulunmaktadır (%55.1).
- İçerikte verilen standart, norm, yasa ve istatistiki veri vb. bilgiler günceldir (%75.5).
- İçerikte tanımlanmayan terimler, sözlük bölümünde sınıf seviyesine uygun şekilde açıklanmıştır (%63.2).
- Konularla ilgili öğrenmeyi destekleyici günlük yaşamla ilgili çalışmalara yer verilmiştir. (%63.3).
- Kavramlar, günlük hayattan yararlanılarak verilmiştir. (%55.1).
- Ders kitabında yer alan etkinlikleri öğrencilerin farklı becerilerini geliştirmektedir (%53.1).

Yukarıdaki maddelere göre öğretmenlerin ğrenci çalışma kitabında yer alan etkinliklerin programda belirtilen beceri, değer ve tutumları kazandırmaya yönelik olduğunu düşündükleri; bununla birlikte problemlerde kullanılan sayıların çözüm için gerekli olan işlemlerin özelliğine uygun olduğunu düşündükleri anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenler öğrenci çalışma kitabında yer alan alıştırmaya sayısının yeterli olduğu(%69.4) ve alıştırmalarda öğrenme gücünü çeken öğrenciler için çeşitlilik sağlanmadığı (%42.9) yönünde görüş belirtmişlerdir.

Öğretmen kılavuz kitabının içeriğine yönelik öğretmenlerin belirttikleri görüşlerin genel ortalaması 2.23 dür. Bu ortalamadan öğretmenlerin kılavuz kitabının içeriğine karşı olumlu görüşlere sahip oldukları anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin öğretmen kılavuzu için belirttikleri görüşler ise aşağıdaki gibi olmuştur:

- Ünite girişlerinde ulaşılmak istenen kazanımlar belirtilmektedir (%87.8).
- Konu ile ilgili yapılacak ön hazırlığa yönelik olarak gerekli araç-gereç ve materyaller belirtilmektedir (%83.7).
- Kılavuz kitapta etkinliklerle ilgili gerekli açıklama ve uyarılar yer almaktadır (%69.4).
- Konuların işleniş süreleri belirtilmektedir (%89.8).
- Konuların işleniş etkili biçimde sunulmuştur (%59.1).
- Konular, diğer derslerle önceki konulara ve ara disiplinlerle ilişkilendirilmiştir (%79.6).
- Programda yer alan değer, tutum ve becerileri kazandırmayı kolaylaştıracak yöntem ve teknikler verilmektedir (%75.5).
- Öğretmenler kılavuz kitabında öğretmene farklı kaynaklar tavsiye edilmektedir (%47).

6.1.2.2. Ders Kitabının ve Yardımcı Materyallerin İçeriğine Yönelik Öğrenci Görüşlerinden Ortaya Çıkan Sonuçlar

Ders kitabının içeriğine yönelik öğrencilerin % 50'den fazlasının aşağıdaki görüşleri paylaştıkları söylenebilir.

- Ders kitabında yer alan konular (% 73.4) ve örnekler (% 69) dikkat çekicidir.
- Ders kitabında yer alan konulara (% 67.5) ve problemlere (% 57.4) günlük hayatta karşılaşılmaktadır.
- Görseller konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır (% 77.8).

- Daha fazla görsellere yer verilmelidir (% 71.1).
- Araştırma yapmayı gerektiren etkinlikler bulunmaktadır (% 72.9). Etkinlikler yeni bilgiler öğrenilmesini sağlamaktadır.

Öğrencilerin hemen hemen yarısı için;

- Konuların anlaşılmasında zorluk yaşanmamaktadır (% 46).
- Ders kitabında yer alan etkinliklerin yapılmasında zorluk yaşanmamaktadır (%49.2).
- Problemler öğretmenden destek alınmadan yapılamamaktadır (% 40.6).

Anket yanıtlarına göre öğrencilerin çalışma kitabının içerik bölümüne yönelik görüşleri şöyledir:

- Çalışma kitabında yeterli sayıda alıştırmalar bulunmaktadır (% 70.2).
- Alıştırmalar konuların daha iyi öğrenilmesini sağlamaktadır (% 68.3).
- Çalışma kitabında yer alan etkinlik açıklamaları anlaşılmalıdır (% 60.5).
- Çalışma kitabında problem çözmek için bırakılan yerler yeterli değildir (% 48).
- Öğrenilen konuların tekrarı için daha fazla çalışma sayfasına yer verilmelidir (% 63.8).

6.1.3. Ders Kitabının Dili ve Anlatımına Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinden Ortaya Çıkan Sonuçlar

Matematik ders kitabının dili ve anlatımına yönelik hazırlanan ankete öğretmen ve öğrencilerin yanıtlarına göre aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

- Öğretmenlerin % 65.3'ü, ders kitabındaki konu anlatımlarında mantık bakımından tutarlılık, fikir bütünlüğü bulunduğunu düşünmektedir.
- Öğretmenlerin % 73.5'i, öğrencilerin ise % 85.2'si ders kitabının dilinin rahat anlaşılabilir olduğunu görüşündedir.

- Öğretmenlerin % 73.5'i, öğrencilerin % 47.5'i yazım ve noktalama yanlışlarının bulunmadığını düşünmektedir.
- Öğretmenlerin % 40.8'i, öğrencilerin ise % 47.5'i yazım ve noktalama yanlışlarının bulunmadığı görüşündedir..

6.1.4. Ders Kitabının ve Yardımcı Materyallerin Ölçme ve Değerlendirme Bölümüne Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinden Ortaya Çıkan Sonuçlar

Matematik ders kitabının ölçme-değerlendirme ile ilgili maddelerine verilen öğretmen yanıtlarının ortalaması 2.63 dür. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin bu özellikler açısından hazırlanan sorulara yanıt vermekte kararsız görüşünde oldukları söylenebilir. Ayrıca ölçme ve değerlendirme için elde edilen diğer görüş yüzdeleri şöyledir:

- Alıştırmalar her seviyedeki öğrencinin kendini değerlendirmesine fırsat vermektedir (% 42.9).
 - Ders kitabında her konu için hazırlanan ölçme-değerlendirme soruları yeterlidir (% 53).
 - Ölçme-değerlendirme çalışmaları öğrencilerin henüz kazanamadığı bilgi ve becerileri kazanmaya kısmen teşvik etmektedir (% 59.2).
 - Üst düzey düşünme becerilerini geliştirici nitelikteki sorulara kısmen yer verilmektedir (% 55.1).
 - Ünite sonlarındaki sorular öğrenci kazanımlarını ölçecek niteliktedir (% 57.1).
- Ölçme-değerlendirme özelliklerine yönelik öğretmen kılavuzu için çıkarılan sonuçlar şöyledir:
- Ölçme-değerlendirme çalışmalarına yönelik açıklama ve yönergeler bulunmaktadır (% 61.2).
 - Ölçme-değerlendirme çalışmalarına yönelik ölçütler kullanışlıdır (% 49).

Öğrencilerin ayırdan fazlasının ders kitabının ölçme-değerlendirme özelliklerine yönelik düşünceleri şöyledir:

- Ders kitabında konu ve ünite sonlarında yer alan sorular neler öğrenildiğinin anlaşılmasında yardımcı olmaktadır (% 75.7).
- Ders kitabında daha fazla soruya yer verilmelidir (% 62.2).

6.1.5. Ders Kitabının Geliştirilmesine Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinden Ortaya Çıkan Sonuçlar

Araştırmaya konu olan 6. sınıf matematik ders kitabının geliştirilmesi yönünde öğretmen ve öğrenci görüşleri şöyle verilebilir.

- i) Ders kitabındaki problem ve alıştırma sayılarının arttırılması,
- ii) Eğlendirici oyun ve etkinliklere yer verilmesi,
- iii) Kitapta görsellerin daha çok yer alması.

6.2. Öneriler

Matematik ders kitaplarının daha nitelikli bir duruma getirilebilmesi için araştırma sonuçlarından elde edilen görüşleri maddeler halinde şöyle sıralayabiliriz.

- 1) Öğrencilerin öğrenme ve çalışmaya ilgi ve tutumlarının artması için kitap kapaklarının daha dikkat çekici olacak biçimde tasarlanması, görsellere daha fazla yer verilmesi kitapların öğretim süresi boyunca kullanıldığı için cildinin daha sağlam olması gerekmektedir.
- 2) Ders kitabında bulunan etkinliklerin, matematiğin biraz daha soyut kavramlarından uzak, eğlendirici, düşündürücü, eğitici ve öğretici yönünü ortaya çıkaracak, oyunlar bulmacalar, zeka oyunları, matematik içerikli fıkralar ve örüntüler şeklinde hazırlanmasına dikkat edildiğinde matematiğe karşı daha olumlu tutumlar geliştirmeleri sağlanmalıdır.
- 3) Özel yayınlar gibi renkli ilgi çekici olmalı.
- 4) Daha önceki yıllarda çıkan SBS (Seviye belirleme Sınavı) sorularına yer verilmeli ve SBS paralelinde ek testler konulmalı.
- 5) Ders kitabında ve öğrenci çalışma kitabında soruların çözümü için bırakılan boşluklar arttırılmalı.
- 6) Konuların yoğunluğu azaltılıp gereksiz ayrıntılar çıkarılmalı.
- 7) Ünite dizilişleri tekrar gözden geçirilmeli.

KAYNAKÇA

- Albayrak, M., Aydın, Y. (2001), *1983'ten 2002'ye İlköğretim Matematik Dersi Programı*, http://www.fedu.metu.edu.tr/UFBMEK5/b_kitabi/PDF/Matematik/Bildiri/t203.pdf
- Akyüz, G. (2006), "Investigation of The Effect of Teacher and Class Characteristics on Mathematics Achievement in Turkey and European Union Countries" *Elementary Education Online*, c.5, S.2, ss.75-86.
- Alkan, C. (1995), *Eğitim Teknolojisi*, Ankara: Atilla Kitabevi.
- Altun, M. (2002), *İlköğretim ikinci Kademedeki (6, 7 ve 8. sınıflarda) Matematik Öğretimi*, Ankara: Alfa Basın Yayın Dağıtım.
- Altun, M., Yazgan, Y., Arslan, Ç. (2004), "Lise Matematik Ders Kitaplarının Kullanım Şekli ve Sıklığı", *Eğitim Fakültesi Dergisi*, c.XVII, S.2, ss.131-147.
- Argan, M.T., Argan, M, Kurulgan, M. (2008), "Kitaplara İlişkin Biçimsel Özelliklerin Okuyucu Tutumları Üzerine Etkisi", *Bilgi Dünyası*, c.9, S.1, ss.179-206.
- Argüden, Y. (2003), *Okul Kitapları*. Dünya Gazetesi
<http://www.arge.com/Yayinlarimiz/Makaleler/Turkiye/OkulKitaplari.asp>
[x](#)
- Arseven, A. (2003), "İlköğretim 7. Sınıf Matematik Ders Kitaplarına İlişkin Öğretmen, Öğrenci ve Uzman Görüşleri", *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aşkar, P., (1988), "Matematik Dersine Yönelik Tutum Ölçen Likert Tipi Bir Ölçeğin Geliştirilmesi", *Eğitim ve Bilim Dergisi*, c.2, S. 63.
- Ataman, A., Çalık, T., Akyol, H., Özmen, R., Çakmak, M., Kaşar, E., Temur, T. (2001), *Yabancı Dil 4-8, Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Barr, R.(1988), Conditions influencing content taught in nine fourth-grade mathematics classrooms, *The Elementary School Journal*, c. 88, S:4, ss.378-410.
- Baydar, C. Ve Bulut, S. (2002), "Öğretmenlerin Matematik Öğretiminin Doğası ve Öğretimi ile ilgili İnançların Matematik Eğitimindeki Önemi", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, c.23 , ss.62-66.
- Baykul, Y. (1990), *İlkokul Beşinci Sınıftan Lise ve Dengi Okulların son Sınıflarına kadar Matematik ve Fen Derslerine karşı Tutumda Görülen Değişmeler*

ve Öğrenci Seçme Sınavındaki Başarı ile İlişkili olduğu Düşünülen Bazı Faktörler, Ankara: ÖSYM Yayınları.

- Baykul, Y. (2001), *İlköğretimde Matematik Öğretimi, İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı*, Modül 6, Ankara: MEB.
- Bayrakçı, M. (2005), “Ders Kitapları Konusu ve İlköğretimde Ücretsiz Ders Kitabı Dağıtım Konusu Projesi”, *Milli Eğitim Dergisi*, c.165, ss.1-10.
- Beaton, A.E., Mullis, I.V.S., Martin, M.O., ve diğerleri. (1996), *Mathematics Achievement in Middle School Years: IEA's Third International Mathematics and Science Study (TIMSS)*, Boston, MA: Center for the study of Testing, Evaluation and Educational Policy, Boston College.
- Bedir, G. ve Demir, S. (2006). “İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe ders kitaplarının içerik, dil ve anlatım, değerlendirme ölçütleri bakımından incelenmesi”, *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi 14-16 Nisan 2006*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Binbaşıoğlu, C. (1995), *Okullarda Öğretim Sorunları*, Ankara: E/İT-DER Yayınları V.
- Bloom, S.B. (1995), *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme*, Çev. D. Ali Özçelik, İstanbul: Milli Eğitim Yay.
- Bloom, S.B. (1998), *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme*, Çev. D. Ali Özçelik, İstanbul: Milli Eğitim Yay.
- Braswell, J.S., Lutkus, A.D., Grigg, W.S., Santapau, S.L., Tay-Lim, B., Johnson M (2001), *The Nation's Report Card: Mathematics 2000*.
- Brown, J.K. (1973), “Textbook Use By Teachers And Student Of Geometry And Second Year Algebra”, *Ph.D. Dissertation*, University of Illinois, Urbana, Champaign. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 098 053)
- Bulut, N., (1988), *İnsan ve Matematik*, İzmir: Delta Bilim Yayınları.
- Bush, W.S. (1986), Pre-Service teachers' sources of decisions in teaching secondary mathematics, *Journal for research in Mathematics Education*, 17(1), 21-30.
- Ceyhan, E. ve Yiğit, B. (2005), *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi* (3. Baskı), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Coşkun, O. (2002), “Polis eğitim kurumlarında okutulan inkılâp tarihi ders kitaplarının içerik analizi”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Coşkun, E. (2005).” İlköğretim Dördüncü ve Beşinci Sınıf Öğretmen ve Öğrencilerinin Yeni Türkçe Dersi Öğretim Programıyla İlgili Görüşleri Üzerine Nitel Bir Araştırma”, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimler.c. 5.*, S.2., Ankara:
- Çakır, F., (1997), “İlkokul Türkçe Ders Kitaplarının Eğitim Öğretime Uygunluğunun Değerlendirilmesi”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çakır, A., (2006), “İlköğretim Dördüncü Sınıf Matematik Ders Kitapları İle İlgili Öğretmen Görüşleri”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Çakır, İ., (2009), “İlköğretim 5. Sınıf Matematik Ders Kitaplarının Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi”, *Yüksek Lisans Tezi*, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Çalık, T. (2001), *Türkçe Ders Kitaplarının Biçim ve Tasarımı*, Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu, Ankara: Nobel Yayın, Dağıtım.
- D’Astous, A., Colbert, F. ve Mbarek, I. (2006), “Factors influencing readers’ interest in new book releases: An experimental study”, *Poetics*, 34, 134-147.
- Dayak, E.(1998),”İlköğretim 5. Sınıf Matematik Ders Kitaplarının Eğitim-Öğretime Uygunluğunun Değerlendirilmesi”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Demirel, Ö. (1999). *Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı*, Ankara: Pegem A. Yayıncılık.
- Demirel, Ö., (2003), *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme* (5. Baskı), Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirel, Ö., (2004), *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme* (7. Baskı), Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirel Ö., Kiroğlu, K. (2006), *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Erdoğan, F. (1999), “Türkiye’de 1996–1998 Yıllarında Yayımlanmış Telif Çocuk Kitaplarının İçerik Analizi”, *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Ersoy, Y. (1998), "Okullarda matematik öğretimi ve eğitimi ders öncesi hazırlıklar ve etkinlikler", *Çağdaş Eğitim Dergisi*, c.244, ss.5-9.
- Esirgemez, M (1995), "İlkokullarda Matematik Ders Kitaplarının Öğrenmeyi Sağlamadaki Katkıları Yönünden Öğretmen Görüşleri", *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Fan, L. & Kaeley, G.S. (2000), The influence of textbook on teaching strategies: an empirical study, *Mild-Western Educational Researcher*,13(4), 2-9.
- Fremann, D.J. & Porter, A.C.(1989), Do textbooks dictate the content of mathematics instruction in elementary schools?, *American Educational Research Journal*, 26(3), 49-58.
- Göze, N. (1999), "Matematik zor değildir", *Çağdaş Eğitim Dergisi*, c.256,ss. 33-37.
- Güçlü, N., Topsis, G., Yel, S., Korkmaz, A., Çakmak, M., Köksal, H., Albayrak, F. (2001), "Hayat Bilgisi 1-3", *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu*, Ankara: Nobel Yayın, Dağıtım.
- Gürkan, T. ve Erten, G. (1999), *Türkiye’de ve Çeşitli Ülkelerde İlköğretim (Program-Öğrenci-Öğretmen)*, Ankara: Sayısal Kitabevi.
- Haggarty L., B. Peppin(2002), "An Investigation of Mathematics Textbooks and Their Use in English, French and German Classrooms: Who Gets an Opportunity to Learn What?", *British Educational Research Journal*, vol 28.
- Harries, T. & Sutherland, R. (1998), *A Comparison of Primary Mathematics Textbooks From Five Countries With A Particular Focus On Treatment of Number*, Bristol: A Research Project Jointly Undertaken by Bristol University and Bath University College.
- Hembree, R. and Dessert, D.(1986), "Effects Of Hand-Held Calculators In Precollege Mathematics Education: A Meta-Analysis", *Journal For Research In Mathematics Education*. 17(2) , p.83-99.
- Işık, C. (2003), "İlköğretim Okullarının 7. Sınıflarında Okutulan Matematik Ders Kitaplarının İçerik, Öğrenci Seviyesine Uygunluk ve Anlamlı Öğrenmeye Katkısı Yönünden Değerlendirilmesi", *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Kaptan, F.,(1999), *Fen Bilgisi Öğretimi*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Karasar, N. (2005), *Bilimsel Araştırma Yöntemi*(14. Baskı), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Kayıkçı, M (2006), “İlköğretim Türkçe, Sosyal Bilgiler, Fen Bilgisi ve Matematik Ders Kitaplarında Görsel Tasarım Sorunları”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Keleş, A.(2001),”Lise Fizik Ders Kitaplarını Değerlendirmesi”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Kılıç, S. (1999), “İlköğretim 5. sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarına İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin ve Müfettişlerin Görüşleri”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kılıç, Z.; Atasay, B.; Tertemiz, N.; Seren, M; Ercan, L. (2001), *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu, Fen Bilgisi 4–8*, Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kılıç, A. ve Seven, S. (2002), *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kılıç, A. ve Seven, S. (2004), *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*, (4. Baskı), Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Krammer, H.P.M. (1985),”The textbook as classroom content variable”, *Teaching&Teacher Education*, 1(4), 273-278.
- Kulantaş, N. (2007), “4. ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Öğrenci Ders ve Çalışma Kitapları ile Öğretmen Kılavuz Kitaplarının, Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi”, *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kurulgan, M. ve Argan, M. (2006), “Yeni kitap seçiminde etkili olan biçimsel faktörlerin okuyucu perspektifinden değerlendirilmesi”, *Bilgi Dünyası*, c.7, S.2, ss.230-249.
- Kuzu, A., Akbulut, Y., Şahin, M. C. (2007),”Application of multimedia design principles to visuals used in course-books: an evaluation tool”, *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, ISSN: 1303-6521 Vol.6, Issue 2, Article 1
- Kula, O. B. (1988),”Ders Kitabının Yapımında Gözetilen Bilim- Kuramsal ve Didaktik Çerçeve”, *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, c.1, S.2:101, 97-107.

- Küçükahmet, L.,(2000), *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- MEB. (2004), *Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı İlköğretim Okullarında Okutulacak Ders Kitaplarının Yarışma Yoluyla Hazırlanmasına İlişkin Şartname*, <http://ttkb.meb.gov.tr/> 23.03.07.
- McCutcheon, G. (1982), “Textbook Use in a Central Ohio Elementary School”, *Paper Presented at The Annual Meeting of the American Educational Research Association*, New York. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 216 968)
- Muth, K., & Alvermann, D. (1992), *Teaching And Learning In The Middle Grades*: Allyn and Bacon, Boston.
- Nicely, R. F.(1985),”Higher Order Thinking Skills in Mathematics Texbooks”, *Educational Leadership*, Vol 42.
- Ornstein, A.C. and Hunkins, F.P. (1998), *Curriculum-Foundations*, Principles and Issues, USA. Allyn&Bacon.
- Özel, H. (2003), “İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Sosyal Bilgiler Branş Öğretmenleri, İlköğretim Müfettişleri ve İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Özgen, B. (1993), “Türkiye’de Ders Kitabı Sorunu ve Çözüm Yolları”, *Eğitim ve Bilim Dergisi*, c.87, S.1, ss.17-22.
- Özkara, Y. (2006),”Türkçe Dersi Öğrenci Çalışma Kitaplarının Türkçe Programında Geçen Yazma Kazanımlarını Karşılama Durumu”, *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi 14-16 Nisan 2006*, Ankara: Kök Yayıncılık.
- Özsoy, H. (2007),”İlköğretim 4.-5. Sınıf Fen ve Teknoloji Ders Kitaplarının Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri Bağlamında Değerlendirilmesi”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Pepin, B., Haggarty, M. (2001), “Mathematics textbooks and their use in english, french and german classrooms: a way to understand teaching and learning cultures”, *ZDM*, 33(5),158-175.

- Schmidt, W.H., Porter, A.C., Floden, R.E., et al (1987), “Four patterns of teacher content decision-making”, *Journal Of Curriculum Studies*, 19(5), 439-455.
- Sosniak, L.A. & Stodolsky, S.S. (1993), “Teachers and textbooks: materials use in four forth-grade classrooms”, *The Elementary School Journal*, 93(3), 249-275.
- Stodolsky, S.S. (1989), “Is Teaching Really By The Book?”, National Society For The Study Of Education, Chicago.
- Sungur, N. (2005), *Gelişim Öğrenme ve Öğretim: Kuramdan Uygulamaya* (12. Baskı), Ankara: Gazi Kitabevi.
- Şahin, A. (2001),”Liselerde okutulmakta olan lise 1. sınıf matematik ders kitaplarının değerlendirilmesi”,*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Şahin, S. Ve Turanlı, N. (2005),”Liselerde Okutulmakta Olan Lise I. Sınıf Matematik Kitaplarının Değerlendirilmesi”, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*,c.25,S.2, ss. 327-341.
- Taş, A. Mentiş. (2007),”Yeni sosyal bilgiler ders kitaplarına ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, c.17, ss. 519–532.
- Taşdemir, C. (2009),”İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Matematik Dersine Karşı Tutumları: Bitlis İli Örneği”, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, c.12, ss.89-96.
- Tertemiz, N.; Ercan, L. Ve Kayabaşı, Y. (2001), *Ders Kitabı ve Eğitimdeki Önemi, Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu (Sosyal Bilgiler 4–8, Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi 4-8, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük 4-8)*, Ankara: Nobel Yayınevi.
- Tertemiz, N.; Ercan, L. Ve Kayabaşı, Y. (2004), *Ders Kitabı ve Eğitimdeki Önemi, Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuz*(2. baskı), Ankara: Nobel Yayınevi.
- Thompson, A.,(1984), The relationship of teachers’ conceptions of mathematics teaching to instructional practice, *Educational Studies in Mathematics*, 15, pp.105-127.

- Tıraş, Ş.(1999),”Öğrenme-Öğretme Açısından Matematik Öğretmenlerinin Yeterliliği ve Etkili Olma Düzeyleri”, *D.E.Ü. Buca eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı c.11.
- Toprak, T. (1993), “İlkokul Ders Kitaplarının Öğretim Programlarına Uygunluğunun Değerlendirilmesi”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tor, H. (2003), “İlköğretim Öğrencilerinin Bilgi Teknolojilerinden Yararlanma Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma”, *The Turkish Online Journal of Educational Technology TOJET*, January 2004, c.3. S.1. Article16.
- Tural, H. (2005), “İlköğretim Matematik Öğretiminde Oyun ve Etkinliklerle Öğretimin Erişi ve Tutuma Etkisi”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Tyson, H., & Woodward, A. (1989), “Why students aren’t learning very much from textbooks”, *Educational Leadership*, 47, 14–17.
- Umay, A. (2004), *Matematik Eğitiminde Değişim*, Matematikçiler Derneği Bilim Köşesi, <http://www.matder.org.tr/Default.asp?ID=80>
- Weiss, I. R. (1987), *Report of the 1985-86 National Survey of Science and Mathematics Education*, Research Triangle Institute, Durham, NC, ED 292 620.
- Widdowsan, H.G. (1978), *Teaching Language as Communication*, Oxford University Press., 50-56, England.
- Woodward, A., & Elliot, D.L. (1990), ”Textbook Use And Teacher Professionalism In Textbooks And Schooling In The United States”, Eighty-Ninth Yearbook Of The National Society For The Study Of Education, Part 1, pp. 178–193,, University of Chicago Press. Chicago
- Yalın, H. İ. (1996), *Ders Kitapları Tasarımı*, Millî Eğitim, c.132, s. 61–65.
- Yalın, H.İ., (1999),”Öğretim Teknolojisi ve Materyal Geliştirme”, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yan, Z.,& Lianghuo, F. (2002),”Textbook use by singaporean mathematics teachers at lower secondary school level”, *Mathematics Education For A Knowledge-Based Era* , Vol. 2, 38-47.
- Yanpar Şahin, T. ve Yıldırım, S. (1999), *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, Ankara: Anı Yayıncılık.

- Yıldırım, A ve Şimşek, H. (2005), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (5. baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, H. (1996), "İlkokul Beşinci Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Kelime ve Cümle Kadrosu", *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yılmaz, A., Seçken, N. ve Morgil, İ., (1998), "Lise 11.sınıf kimya 3 ders kitaplarının kimya eğitime uygunluklarının araştırılması", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, c.14, ss.73-83.

EK 1:İLKÖĞRETİM 6. SINIF MATEMATİK DERS KİTAPLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖĞRETMEN ANKETİ

Sayın Öğretmenim;

Bu anket, ders kitabı olarak kullandığımız MEB yayınevine ait İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitabı ve Öğretmen Kılavuz Kitabı'nın görüşleriniz doğrultusunda genel olarak değerlendirilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Elinizdeki anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgilerinize ait sorular, ikinci bölümde ise matematik ders kitabına ait 69 madde ve bir adet açık uçlu soru bulunmaktadır.

Vermiş olduğunuz cevaplar yalnız bu araştırma için kullanılacak ve bilgiler saklı tutulacaktır. Elinizdeki ankete adınızı ve soyadınızı yazmanıza gerek yoktur.

Ankete göstermiş olduğunuz ilgi ve yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Ercan YÜKSEL

Çukurova Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM I

Bu bölümdeki kişisel durumunuza ait sorular yer almaktadır. Her soruda duruma uygun seçeneği lütfen işaretleyiniz.

A. Cinsiyetiniz

1.()Kız 2.()Erkek

B. Yaşınız

1.()20-30 3.()41-50 5.()61 ve yukarı

2.()31-40 4.()51-60

C. Eğitim Durumunuz

1.()2 Yıllık Eğitim Enstitüsü

3.()Eğitim Fakültesi

2.()Yüksekokul/Akademi

4.()Diğer(Yazınız.....)

D. Meslekteki Kıdeminiz

1.()1-5 yıl 3.()11-15 5.()21-25 yıl

2.()6-10 yıl 4.()16-20 6.()26 yıl ve daha fazla

E. Çalıştığınız Okulun Adı

BÖLÜM II

Bu bölümde matematik ders kitabına ait ifadeler yer almaktadır. Her maddeyi lütfen dikkatle okuyunuz ve size uygun gelen seçeneği (X) işareti koyarak görüşünüzü belirtiniz.

A.TEKNİK TASARIM VE DÜZENLEME

	Tümüyle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Matematik ders kitabının kapağı öğrencilerin dikkatini çekecek niteliktedir.					
2. Kitabın cildi sağlamdır.					
3. Kitabın sayfa düzeni ilk bakışta göze hoş görünmektedir.					
4. Kitaptaki kenar boşlukları öğrencinin dikkatini sayfanın merkezine çekecek şekilde düzenlenmiştir.					
5. Kitap sayfalarında kullanılan kağıdın beyazlığı, üzerindeki yazı ve grafik gibi unsurların rahat görünmesini sağlamaktadır.					
6. Matematik ders kitabının içindekiler bölümünde aranılan konulara rahat ulaşılmaktadır.					
7. Kitapta kullanılan resim, grafik vb. görseller ilgili oldukları konular hakkında gerekli ipucunu vermektedir.					
8. Kitapta kullanılan görsellerin renkleri açık ve net görünmektedir.					
9. Matematik ders kitabındaki görsellerin renkleri canlıdır.					
10. Matematik ders kitabından öğrencilerin nasıl yararlanacağına ait bir açıklama bulunmaktadır.					

	Tümüyle Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor
11.Görsel öğeler ait olduğu konu ile ilgili sayfalarda kullanılmaktadır.					
12.Matematik ders kitabında bulunan görseller akılda kalıcıdır.					
13.Kitaptaki yazının baskısı;açık, net ve anlaşılır.					
14.Kitaptaki yazının baskısı göz sağlığına uygundur.					
15.Ders kitabındaki başlıklar dikkat çekicidir.					
16.Ders kitabındaki alt başlıklar dikkat çekicidir.					
17.Ders kitabındaki başlıklar açık ve etkili bir biçimde ifade edilmiştir.					
18.Sayfalar sınıf seviyesine uygun şekilde tasarlanmıştır.					

B.İÇERİK

19.İçerik hazırlanırken matematik eğitimindeki çağdaş öğretim yaklaşımlarına (drama, işbirliğine dayalı öğretim vb.) dikkat edilmiştir.					
20.İçerikte matematiksel hata vardır.					
21.İçerikte gereksiz bilgi ve ayrıntı yoktur.					
22.Matematik kitabındaki konular aynı sınıfta okutulan diğer derslerle ilişkilendirilmiştir.					
23.Ders kitabında matematiğe karşı olumlu tutum geliştirmeye yönelik etkinlikler yer almaktadır.					

	Tümüyle Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor
24. İçerikte verilen standart, norm, yasa ve istatistiksel veri vb. bilgiler günceldir.					
25. İçerikte tanımlanmayan terimler, sözlük bölümünde sınıf seviyesine uygun şekilde açıklanmıştır.					
26. Matematik kitabındaki içerik, teknolojileri ve bilimsel yöntemleri kullanmaya yönlendirmektedir.					
27. Öğrenme ve alt öğrenme alanları arasında, programdaki ağırlıkları dikkate alınarak kapsam bakımından işlenişe uygun bir denge kurulmuştur.					
28. Konularla ilgili öğrenmeyi destekleyici, günlük yaşamla ilgili çalışmalara yer verilmektedir.					
29. Öğrencilerin gelişim farklılıklarını dikkate alan etkinlikler bulunmaktadır.					
30. Öğrencilerin ilgisini çekecek örneklere yer verilmektedir.					
31. Matematik ders kitabındaki kavramlar günlük hayattan yararlanılarak verilmektedir.					
32. Matematik ders kitabında yer alan konular öğrencilerin karşılaştırma yapmasına fırsat vermektedir.					
33. Matematik ders kitabında yer alan konular öğrencilerin neden-sonuç ilişkisi kurmalarını sağlamaktadır.					

	Tümüyle Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor
34. Ders kitabında yer alan problemler günlük hayatta karşılaşılan durumları yansıtmaktadır.					
35. Ders kitabındaki problemler öğrencilerin ilgisini çekecek niteliktedir.					
36. Ders kitabındaki alıştırmalar öğrencilerin yorum yapmasını ve yeni çözümler üretmesini sağlamaktadır.					
37. Matematik kitabı, programda öngörülen beceri, değer ve tutumları kazandırmaya yönelik etkinlikleri içermektedir.					
38. Kitapta problem kurmayı ve çözmeyi geliştirecek gerçek yaşam durumlarına yer verilmektedir.					
39. Konular öğrencilerin daha önce sahip olması gereken matematik önbilgileri dikkate alınarak sunulmaktadır.					
40. Problemler öğretmenden destek almadan öğrenciler tarafından anlaşılabilir düzeydedir.					
41. Matematik ders kitabında yer alan etkinlikler öğrencilerin farklı becerilerini geliştirmektedir.					

Öğrenci çalışma kitabında,	Tümüyle Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor
42. Matematik çalışma kitabı, programda öngörülen beceri, değer ve tutumları kazandırmaya yönelik etkinlikleri içermektedir.					
43. Öğrenci çalışma kitaplarındaki alıştırmaların sayısı yeterlidir.					
44. Öğrenme güçlüğü çeken öğrenciler için çalışma kitabındaki alıştırmalarda çeşitlilik sağlanmıştır.					
45. Çalışma kitabında yer alan problemler günlük hayatta karşılaşılan durumları yansıtmaktadır.					
46. Problemlerde kullanılan sayılar çözüm için gerekli olan işlemin özelliğine uygundur.					
47. Öğrenci çalışma kitabındaki alıştırmalar öğrencilerin yorum yapmasını ve yeni çözümler üretmesini sağlamaktadır.					
48. Çalışma kitabında yer alan etkinlikler öğrencilerin farklı becerilerini geliştirmektedir.					

Öğretmen kılavuz kitabında,	Tümüyle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
49.Ünite girişlerinde ulaşılmak istenen kazanımlar belirtilmektedir.					
50.Konu ile ilgili yapılacak ön hazırlığa ait olarak gerekli araç-gereç ve materyaller belirtilmektedir.					
51.Öğretmen kılavuz kitabı etkinliklerle ilgili gerekli açıklama ve uyarıları içermektedir.					
52.Konuların işleniş süreleri belirtilmektedir.					
53.Konuların işlenişine etkili biçimde yer verilmektedir.					
54.Konular diğer derslerle, önceki konularla ve ara disiplinlerle ilişkilendirilmektedir.					
55.Öğretim programında yer alan değer, tutum ve becerileri kazandırmayı kolaylaştıracak yöntem ve teknikleri içermektedir.					
56.Konu ile ilgili derinlemesine bilgi için öğretmene farklı kaynaklar tavsiye edilmektedir.					

C. DİL VE ANLATIM

57.Matematik ders kitabında yer alan konu anlatımlarında mantık bakımından tutarlılık, fikir bütünlüğü vardır.					
58.Ders kitabının dili anlaşılmalıdır.					
59.Öğrencilerin yeni terimler öğrenmelerini sağlamaktadır.					
60.Yazım ve noktalama hataları vardır.					

D. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

	Tümüyle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
61. Alıştırmalar her seviyedeki öğrencinin kendini değerlendirmesine fırsat tanımaktadır.					
62. Matematik ders kitabında her konu için hazırlanan ölçme-değerlendirme soruları yeterlidir.					
63. Ölçme değerlendirme çalışmaları öğrencilerin henüz kazanamadığı bilgi ve becerileri kazanmaya teşvik etmektedir.					
64. Matematik ders kitabında üst düzey düşünme becerilerini geliştirici nitelikte sorulara yer verilmektedir.					
65. Matematik ders kitabında yer alan sorular öğrencileri araştırma ve inceleme yapmaya teşvik etmektedir.					
66. Ünite sonlarındaki sorular öğrenci kazanımlarını ölçecek niteliktedir.					

Matematik Öğretmen Kılavuz Kitabında;	Tümüyle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
67. Konuya giriş ve motivasyon sağlama çalışmalarında öğrencinin dikkatini çekecek açıklamalar bulunmaktadır.					
68. Ölçme değerlendirme çalışmalarına yönelik açıklama ve yönergeler bulunmaktadır.					
69. Ölçme değerlendirme çalışmalarına ilişkin ölçütler kullanışlıdır.					

E. Matematik ders kitaplarının geliştirilmesi için sizin önerileriniz nelerdir?

EK 2:İLKÖĞRETİM 6. SINIF MATEMATİK DERS KİTAPLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖĞRENCİ ANKETİ

Sevgili Öğrenciler;

Bu anket, bu ders yılı içinde kullandığımız İlköğretim 6. sınıf Matematik Ders Kitabı hakkındaki görüşlerinizi öğrenmek için hazırlanmıştır. Her cümleyi lütfen dikkatle okuyarak size en uygun olan seçeneği (X) işareti koyarak görüşünüzü belirtiniz. Doğru yada yanlış cevap yoktur.

İçten ve doğru verdiğiniz bilgiler için şimdiden teşekkür ederim.

Ercan YÜKSEL
Çukurova Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

Cinsiyetiniz

1.()Kız 2.()Erkek

Okulunuzun Adı:

A.TEKNİK TASARIM VE DÜZENLEME	Tümüyle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1.Matematik ders kitabının kapağı dikkat çekicidir.					
2.Matematik ders kitabının cildi sağlamdır.					
3.Ders kitabının içindekiler bölümü kullanılarak aranılan konulara rahat ulaşılmaktadır.					
4.Kitabın sayfa düzeni ilk bakışta göze hoş görünmektedir.					
5.Kitapta kullanılan resim, şekil, tablo vb. görsellerin renkleri açık ve net görünmektedir.					
6.Kitapta kullanılan görsellerin renkleri canlı görünmektedir.					
7.Matematik ders kitabında kullanılan resim, grafik, şema vb. konuların içeriği hakkında ipucu vermektedir.					
8.Matematik ders kitabındaki başlıklar dikkat çekicidir.					

B.İÇERİK	Tümüyle Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
9. Matematik ders kitabında yer alan konular dikkat çekicidir.					
10. Ders kitabında yer alan örnekler dikkat çekicidir.					
11. Matematik ders kitabında yer alan konularla günlük hayatta karşılaşmaktadır.					
12. Ders kitabındaki konuların anlaşılmasında zorluk çekilmektedir.					
13. Kitaptaki tablo, şema gibi görseller konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır.					
14. Konuların daha iyi anlaşılması için matematik kitabında daha çok resim, şekil tablo vb. görsellere yer verilmelidir.					
15. İçerikte tanımlanmayan terimler, sözlük bölümünde sınıf seviyesine uygun şekilde açıklanmıştır.					
16. Ders kitabında araştırma yapmayı gerektiren etkinlikler bulunmaktadır.					
17. Matematik kitabındaki problemler öğretmenden destek almadan yapılmaktadır.					
18. Ders kitabında yer alan problemler günlük hayattaki problemlere benzemektedir.					
19. Matematik ders kitabında yer alan etkinlikleri yapmakta zorluk çekilmektedir.					

Matematik Öğrenci Çalışma Kitabında,	Tümüyle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
20.Çalışma kitabındaki etkinliklere yönelik açıklamalar öğretmenden yardım almadan anlaşılmaktadır.					
21. Çalışma kitabındaki problemleri çözmek için bırakılan yerler yeterlidir.					
22. Çalışma kitabında yeterli sayıda alıştırmaya bulunmaktadır.					
23. Çalışma kitabındaki alıştırmalar daha iyi öğrenmeyi sağlamaktadır.					
24. Matematik çalışma kitabında öğrenilen konuları tekrar etmek için daha fazla çalışma sayfasına yer verilmelidir.					
C. DİL VE ANLATIM	Tümüyle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
25. Kitapta kullanılan yazı dili rahat anlaşılmalıdır.					
26. Matematik ders kitabında yer alan cümlelerde bilinmeyen kelimelerle sık karşılaşılmaktadır.					
27. Ders kitabında yazım ve noktalama yanlışları vardır.					

D. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Tümüyle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
28. Matematik ders kitabının konu sonunda yer alan alıştırmalar neler öğrenildiğinin anlaşılmasını sağlamaktadır.					
29. Kitaptaki ünite değerlendirme soruları neler öğrenildiğinin anlaşılmasına yardımcı olmaktadır.					
30. Matematik ders kitabında daha fazla soruya yer verilmelidir.					
31 Matematik ders kitabında yer alan akran (arkadaş) değerlendirmeleri derslerde ya da ders dışında uygulanmaktadır.					

E. Matematik ders kitabınızda olmasını istediğiniz özellikleri belirtiniz.

EK.3-İZİN BELGESİ

T.C
ADANA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.04.MEM.4.01.00.05 - 13543
Konu : Tez Çalışması

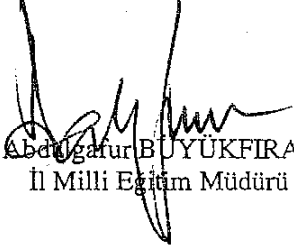
19.03/2009

VALİLİK MAKAMINA
ADANA

Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Ercan YÜKSEL' in danışmanı Yrd.Doç.Dr. Perihan DİNÇ ARTUT yönetiminde hazırlamakta olduğu "İlköğretim 6. Sınıf Matematik Ders Kitaplarının Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi" konulu Tez Çalışmasını İlimiz Seyhan, Yüreğir, Çukurova ve Sarıçam İlçelerinde bulunan ekli listede isimleri belirtilen İlköğretim Okullarında yapmak isteğine dair Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün 17/03/2009 tarih ve 1090 sayılı yazısı ekte sunulmuştur.

Adı geçen kişinin tez çalışmasını, "Bakanlığımıza Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi" ne istinaden ekli listede belirtilen okullarda, 23 Mart 2009 – 30 Aralık 2009 tarihleri arasında Okul Müdürlüklerinin denetiminde eğitim ve öğretimi aksatmayacak şekilde uygulaması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

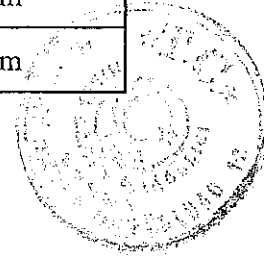

Abdülgarur B. YÜKFIKIRAT
İl Milli Eğitim Müdürü

OLUR
19.03/2009

Erdem KIYAK
Vali a.
Vali Yardımcısı

EK: Okul Listesi (1 Sayfa-20 Okul)

EK.4 UYGULAMA YAPILAN ADANA İLİNE BAĞLI RESMİ İLKÖĞRETİM OKULLARI

S.No	OKUL ADI	İLÇESİ
1	23 Nisan İlköğretim Okulu	Seyhan
2	Sıtkı Kulak İlköğretim Okulu	Seyhan
3	M.Abdurrahim Gizer İlköğretim Okulu	Seyhan
4	Manas İlköğretim Okulu	Seyhan
5	Kasım Sacide Ener İlköğretim Okulu	Seyhan
6	Vakıfbank İlköğretim Okulu	Çukurova
7	Recep Birsin Özen İlköğretim Okulu	Çukurova
8	Mithat Topal İlköğretim Okulu	Çukurova
9	Fazilet Kibritoğlu İlköğretim Okulu	Çukurova
10	DSİ Baraj İlköğretim Okulu	Çukurova
11	Sakıp Sabancı İlköğretim Okulu	Yüreğir
12	Cumhuriyet İlköğretim Okulu	Yüreğir
13	Dervişler İlköğretim Okulu	Yüreğir
14	Yavuzlar İlköğretim Okulu	Yüreğir
15	Cengiz Topel İlköğretim Okulu	Yüreğir
16	Buruk İlköğretim Okulu	Sarıçam
17	Remzi Oğuz Arık İlköğretim Okulu	Sarıçam
18	Sofulu İlköğretim Okulu	Sarıçam
19	İncirlik İlköğretim Okulu	Sarıçam
20	Kürkcüler İlköğretim Okulu	Sarıçam

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Ercan YÜKSEL
Doğum yeri ve yılı : Kayseri – 1967
Adres : Özel Bilimkent Okulları, Adana.
e – posta : Ercan_yuksel38@hotmail.com

EĞİTİM DURUMU

2007-2010 : Yüksek Lisans,Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
 İlköğretim Anabilim Dalı, Adana.
2006-2007 : Çağ Üniversitesi, İşletme Master, Yenice, Tarsus, Mersin.
1987-1993 : Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Almanca Matematik Öğretmenliği
 Bölümü, Ankara.
1981-1984 : Lise, Fevzi Çakmak Lisesi, Kayseri.
1979-1981 : Ortaokul, Fevzi Çakmak Ortaokulu, Kayseri.
1974-1979 : İlköğretim, Ahmet Baldöktü İlkokulu, Kayseri.

İŞ DENEYİMİ

2008- : Özel Bilimkent Okulları Fen Lisesi Matematik Öğretmenliği, Adana.
2003-2007 : Büyük Okyanus Dershanesi, Adana.
2005-2007 : Adana Kayserililer Derneği Yön. Kur.Üyeliği.
2005-2008 : Adana Ticaret Odası 36-A grubu Meslek Komitesi Asil Üyeliği.
2001-2003 : Özel bir Kurumda Matematik Öğretmenliği, Adana.
1997–2000 : Adana Koleji İngilizce Matematik Öğretmenliği, Adana.
1994-1995 : M.E.B. Mehmet Akif İ.Ö.O Mat. Öğretmenliği, Sivas.

YABANCI DİL

İngilizce, Konuşma dili iyi, Teknik İngilizce iyi.
 Almanca, Konuşma dili iyi, Teknik Almanca iyi.